

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1914. év, február 15.

IV. FÜZET.

LIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidíj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek téra stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utcza 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio“ teendő

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvezszük az erdészetet közletről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelékben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi (16. old.) eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel, 48—64 K, ha az átdolgozást igényel avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 32—48 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 24—32 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség évnegyedenként küldi meg.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félevekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint amilyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteini kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlenyomatokat* is készíttet a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlenyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többé kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetnek meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altsztek részére. Szerkeszti *Balogh Ernő* m. kir. erdőtanácsos. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1914. ÉVI (33.) ÉVFOLYAMA. Ára tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Legcélszerűbb 2 K 45 f, illetőleg 3 K 45 f előzetes beküldésével rendelni, mely esetben bérmentve szállítatik.

AZ ERDŐÓR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEK ÉS FELELETEKBEK. Irta: *Bedő Albert*. IX. kiadás, 1912. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcsházai Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos és Mágocsi-Dietz Sándor*. I. kötet: Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

1914. FEBRUÁR 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

4. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árt járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz. II. em.

☛ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. ☛

(Telefon: 37-22.)

Az erdészeti államvizsgát megelőző gyakorlati kiképzés.

Irta: *Bund Károly.*

Az ország szakközönsége csak mintegy véletlenül: *Roth* Gyulának, az Országos Erdészeti Egyesület igazgatóválasztmánya elé terjesztett indítványából szerzett tudomást a földmivelésügyi miniszternek egyik jelentős újabb rendelkezéséről, mely szerint az erdészeti államvizsgálathoz szükséges gyakorlati szolgálatba beszámítható alkalmazásnak fog tekinteni „a rendszeres üzemterv szerinti gazdálkodásra kötelezett, vagy önként így gazdálkodó erdőbirtokosok szolgálatában való alkalmaztatáson kívül minden oly alkalmaztatást, amely amellelt, hogy feltétlenül módot nyújt — ha nem is közvetlen közreműködés, hanem *csupán szemlélet útján* — a rendszeres gazdálkodás menetének megismerésére, az erdészeti államvizsgára készülőknek, mint valamely

erdőgazdasággal kapcsolatos vállalat alkalmazottjának megfelelő módot nyújt arra, hogy vagy szorosabb értelemben vett erdőgazdasági műveletekben, illetőleg az erdőgazdasággal kapcsolatos üzemekben (fatermelés, szállítás, feldolgozás és értékesítés), vagy az ezekhez szükséges berendezések létesítésében (például szállítási eszközök, fűrésztelek létesítésében) és kezelésében tényleg közreműködjek s ekként a rendszeres gazdálkodásnak általánosságban való megismerése mellett bizonyos fontosabb speciális feladatokban beható gyakorlati ismereteket szerezzen“. A miniszter ezenkívül megkívánja, hogy a szolgáltató törvényesen bejegyzett cég legyen, a jelölt pedig a vállalatnál tapasztaltakról éppúgy leírást készítsen, mint az erdőgazdaságban tapasztaltakról.

Az erdészeti államvizsga előtt megkívánt *erdészeti* gyakorlati szolgálatnak ez a liberális magyarázata új ideiglenes működési teret nyit meg végzett főiskolai hallgatóinknak, ami, ha tényleg keresni fogják és alkalmazást is nyernek, az erdészeti szaknak mai zsufoltsága mellett mindenestre fontossággal bír; az *erdészeti* kiképzés tekintetében sem mondható a vállalatoknál töltött idő elveszettnek, bár ami az erdőgazdaságról és különösen a *rendszeres* erdőgazdaságról nyert képet illeti, az a legtöbb esetben felette hiányos lesz, amit a rendelet fogalmazója is nyilván érzett, mert különben nem igyekezett volna hangsúlyozni, hogy a vállalati szolgálatnak alkalmat kell nyújtani arra, hogy az illető a rendszeres gazdálkodást legalább általánosságban megismerje. Ha azonban oly vállalathoz kerülnek, amely a megvásárolt fatömeget gazdaságosan termeli ki és ugyanígy dolgozza fel, akkor a helyes választékolás, a szállítás és feldolgozás terén értékes tapasztalatokra tehetnek szert fiatal szaktársaink, akik, ha nem csupán megtürt „benevolus auditor“-ok, hanem tényleg közreműködők, megismerhetik

azt az intenzív, érdemleges üzleti munkát, amelyet egyébként hivatalainkban még nem mindenütt lehet tapasztalni.

Mégis, ha tisztán az erdészeti kiképzés érdekéből mérlegeljük az új intézkedést s eltekintünk azoktól az esetektől, amikor egyes végzett erdészek a fakereskedelmet és faipart fogják esetleg élethivatásnak tekinteni, azt találjuk, hogy ez az intézkedés a gyakorlati kiképzés terén *ugrást* jelent, amely, legalább az állami szolgálatot illetően, a jelen állapottal szemben közbeesően más, a tulajdonképeni erdészeti kiképzés szempontjából legalább is épp oly fontos és közelebb fekvő intézkedéseket megelőz, azokat mintegy átugorja.

Már a főiskolán a tulajdonképeni erdészeti tudományok és az előkészítő és segédtudományok óraszámának aránya nézetünk szerint kedvezőtlen; a szorosán vett erdészeti tudományokból egyesek teljesen hiányoznak, mint például az erdőgazdasági politika, mások óraszám tekintetében rendkívül mostoha elbánásban részesülnek; így az erdőmiveléstannak feltétlenül egész évi tárgynak kellene lenni, a kereskedelmi ismeretek és az erdészeti adminisztráció (birtokigazgatás, könyvvitel stb.) is több figyelmet érdemelne. Ezekkel szemben tultengenek az előkészítő és segédtantárgyak. Az erdészeti szállítási eszközök és berendezések előadásával az ut- és vasutépítéstan és a víz- és hidépítéstan mindenestre egybeolvasztható lenne, az elektrotechnikára aligha van nagyobb mértékben szükség, mint amilyenben az a fizika keretében tárgyalható stb. Számszerint ma a téli félévben hetenként mind a négy évfolyamban 28 az erdészeti, 52 a többi előadási órák száma, a nyári félévben pedig 25 erdészeti előadási óra áll szemben 44 más tantárgyra eső órával. Ezek oly körülmények, amelyek tíz év óta állanak fenn a megreformált főiskolán és az Erdészeti Lapokban már

a reform idejében is szóvatétek, de természetesen eredmény nélkül. Egy évtized után valóban eljött volna az ideje annak, hogy a székhely kérdésétől függetlenül is erdészeti szakoktatásunk e hiányai, amelyekhez főként még a vizsgarend megváltoztatása sorakoznék, orvosoltassanak.

De a főiskolai oktatás hiányainak pótlása mellett régen érzett hiányai vannak az államvizsgát megelőző gyakorlati kiképzésnek is. Az erre vonatkozó rendelkezések eddig csupán annyit mondtak, hogy az államvizsgát megelőzően *rendszeres* erdőgazdaságban két évi gyakorlati szolgálatot kell teljesíteni. Azzal, hogy *rendszeres* erdőgazdaságot említ a szabályzat, nyilván azt célozza, hogy a vizsgajelöltek lehetőleg tanulságos és helyesen vezetett erdőgazdaságokban nyerjék az első benyomásokat az erdészeti gyakorlatról, amely benyomások többé-kevésbé egész életükön át szemük előtt lebegnek. Emellett természetesen rendszeres gazdaság alatt nem szabad csupán a jóváhagyott üzemterv szerint kezelt erdőbirtokokat érteni, mert ez egyfelől a gyakorlatban teljesen kivihetetlen volna, másfelől pedig a fejlett, helyes erdőgazdaság nincs okvetlenül a jóváhagyott üzemtervhez kötve. Hogy mivel foglalkozzék a vizsgajelölt ez alatt a két év alatt, arra nézve közelebbi utasítás nincsen, pedig ez szerény nézetem szerint igen nagy fontossággal bír. Az erdészeti államvizsgákon tapasztalt gyakori ismerethiány, a saját szakmánk iránt fiatalabb kollégáknál oly sajnosan gyakran észlelt közöny, a lelkesedésnek és tudásváagnak hiánya, amely például szakkönyveink hihetetlenül gyarló kelendőségében is kifejezésre jut, mindez nem kizárólag, de mégis jórészt annak tulajdonítható, hogy kevés vagy semmi sem történt arra, hogy kezdő szaktársaink érdeklődése foglalkozásuk iránt ébren tartassék, hogy nekik alkalom nyujtassék a tanulásra és továbbképzésre. Egyes

hivatalfőnökök és erdőgondnokok jóvolta itt-ott kielégítő vagy egyes esetekben kiváló mértékben gondját viselte az államvizsgára készülő fiatalságnak, mely ez esetben nagy hála van kötelezve, legtöbb esetben azonban a gyakornok nem továbbképzésre szoruló kezdőnek, hanem *kizárólag* munkakerőnek tekintetett, akit ott lehet alkalmazni, ahol erre éppen szükség van. Ez a pillanatnyi szolgálati érdek (szemben a jól felfogott szolgálati érdekekkel) eredményezi azt, hogy egyesek pl. csak mérnek és felhordanak két évi szolgálatuk alatt, de már az állománybecslésről, az üzemterv további összeállításáról gyakorlatilag mit sem tudnak, nem is szólva arról, hogy az erdőgondnoki teendőkben stb. éppenséggel teljesen járatlanok. Mások viszont csak a központban térképek másolásával foglalkoztak, vagy erdőgondnokságban voltak, vasutat építettek stb. egyebet látni és tapasztalni, az oly sokoldalú erdőgazdaság önálló vezetésére némileg is előkészülni azonban nem volt alkalmuk.

Pedig az a mag, amelyet az elméleti oktatás során elhintettek, ekkor csirázik, ekkor öltenek kézzelfogható alakot a szürke elmélet tanításai s ekkor van a gondos, oktató vezetésre legnagyobb szükség, nehogy a magára hagyott fiatal ember oly hibás feltevéseken alapuló eszményképet alkosson magának, melyet később megvalósítani igyekszik. Sok kisebb erdőgazdaságban látjuk ennek nyomát, ahol az erdőtiszt igen korán jutott önálló állásba és vezető feljebbvaló nélkül működik saját, ifjú korában egészen meg nem érlelődött eszméi szerint.

A lehetőleg alapos, a szükséges mértékig sokoldalú és jóindulatu vezetéssel kapcsolatos gyakorlati kiképzés tehát rendkívüli fontossággal bír és sok gyengébb tehetségű, vagy a főiskolán könnyelmű fiatal emberből nevelhet kiváló szakembert. Hogy azonban ezt az eredményt elérjük, bizonyos

kereteket kell ennek a gyakorlati szolgálatnak szabni, mely ma teljesen a véletlenségtől függ. Ezek a keretek a magán-szolgálatban természetszerűen csak igen általánosak lehetnek, a gyakorlati szolgálat részletesebb szabályozásáról csak az állami szolgálatban lehet szó, ami azonban mit sem von le a kérdés fontosságából, mert már igen sokat nyerne szakunk akkor is, ha legalább az állami szolgálatban biztosítatnék intézményesen a lehetőségig jó gyakorlati kiképzés, hiszen ez a példa termékenyítőleg hatna a magán-szolgálatra is, amelybe számos állami szolgálatban volt kezdő tisztviselő lép át, ami különösen akkor fog ismét sűrűbben bekövetkezni, ha a főiskola zsufoaltsága következtében az állam kénytelen lesz a végzett hallgatókat fölös számban is alkalmazni, hogy az előirt teljes erdészeti képesítés elnyerésére nekik alkalmat adjon.

A gyakorlati kiképzés sokoldalúsága mellett a fősulyt arra helyezném, hogy elsősorban szorosabb értelemben vett jó erdőgazdát, *jó erdészt* neveljünk a fiatal szakemberből, mert ez a tulajdonképeni hivatása s erre is van erdőgazdaságunknak leginkább szüksége. Aki ezzé nevelődött, az, ha később valamely különleges szakra is adja magát, például az erdészeti építkezések, vagy az erdőrendezés terén működik, mindig érzékkel bír az u. n. kezelés, jobban mondva a tulajdonképeni gazdaság szükségletei iránt. Elsősorban tehát erdőgondnoksághoz kell a fiatal embert beosztani s ott addig meghagyni, amíg az egy éven belül előforduló munkálatokat mind megismerheti. De erdőgondnokság és erdőgondnokság között is nagy a különbség. Elsősorban a fejlettebb gazdaságokkal bíró, változatosabb viszonyu, tanulságos oly erdőgondnokságok jönnek tekintetbe, amelyek fatermelése és kihazatala házilagos s amelyek gyakorlati és tudományos tekintetben lehetőleg színvonalon

álló, tapasztalt s emellett jóindulatu és közlékeny tiszték vezetése alatt állanak. Annyira fontosnak tartom, hogy elsősorban a tulajdonképeni foganatosító gazdasággal ismerkedjék meg a fiatal szaktárs, hogy addig is, amíg a községi erdők adminisztrációja fokozatosan oda nem fejlődik, hogy minél több helyen átlépve az u. n. műszaki teendők ellátását, valóban gazdasággá válik, amilyen az például már ma is Szabadkán és Szegeden, még pedig a szó legnemesebb értelmében, a később a községi erdők szolgálatára hivatott gyakornokokat is két évre az erdőkincstárhoz vélem beosztani, hogy kellő gazdasági ismeretek birtokában lépjenek új szolgálatukba, ahol sokszor csakhamar kell ugyszólván önálló, vagy legalább is részleteiben nehezebben ellenőrizhető munkakört betölteniök s ahol ma gyakorlatot szerezhetnek ugyan különleges munkakörükben, de gazdaságot csak elvéve ismerhetnek meg. Már pedig erre saját szolgálatuk jövő fejlődése érdekében nagy a szükség.

A gyakornoki kinevezéseknek gyorsan, már szeptember hó elseje előtt kellene megtörténni, amint az régebben így is volt, hogy egyfelől a fiatal ember csakhamar megtudja, vajjon számíthat-e az állami szolgálatba való felvételre vagy nem, s hogy a várakozásban a drága idő ne teljék el, hanem a szeptember elején szolgálatba lépő végzett hallgató az őszi gazdasági munkát teljes mértékben megismerje. A favágatás mindinkább az őszi és téli évszakra terelődik át és az őszi erdőítés is elég fontos arra, hogy ne mulassza el a kezdő tisztviselő. Szeptember elejétől a következő év júniusáig az erdőgondnokságnál, még pedig lehetőleg egy és ugyanazon erdőgondnokságnál kell a gyakornoknak maradnia, s eközben három hónapon át egyik védkerület altiszti teendőit is el kell végeznie, vagyis az illető erdőőrrel együtt időnként a védelmi szolgálatban résztvenni, az összes napszámjegyzékeket

vezetni, a folyamatban lévő vágatási, erdősítési, csemetekerti, kisebb építési munkák felügyeletét végezni, áterdöléseket kijelölni stb.

A többi hat hónap alatt az erdőgondnok jóindulatu vezetése mellett, amelynek különben az előzően említett három havi védkerületi szolgálat alatt sem szabad szünetelnie, az összes irodai és külső erdőgondnoki teendőkben részt kell vennie, az erdőgondnok összes intézkedéseit meg kell ismernie azok indokaival együtt.

Junius hó 1-től az év végéig, esetleg a következő év januárjának végéig erdőrendezési szolgálatot teljesítsen a gyakornok. Ez az idő elegendő arra, hogy kellő gyakorlatot szerezzen a mérésben, a felhordásban, a térképrajzolásban, a térszámításban, az állománybecslésben (aminek gyakorlására egyébként az erdőgondnoksági gyakorlat is módot nyújt) és az üzemtervek szerkesztésének lényegi részében is. Megkövetelném, hogy a gyakornok akár annak az erdőgondnokságnak egy részét, amelynek gazdaságánál szolgált, akár az erdőrendezési munkák közben megismert egyik erdőrészt, amelynek határai azonban ne essenek egybe a fennálló gazdasági beosztással, mint önálló birtokot erdőrendezésileg feldolgozza, vagyis róla állománytérképet készítsen és üzemtervének lényeges részeit kidolgozza, kapcsolatosan a szükséges uthálózati tervvel. A porosz utasításhoz hasonlóan valamely 1—2 km hosszú utszakasznak szintmérési felvételét és költségszámítását is meg kellene kívánni.

Az így készült üzemterv még akkor is, ha jórészt másolat, nagyobb értéket képviselne a készítő képességeinek és tudásának megítélésénél, mint azok a primitív erdőrendezési feladatok, amik az idő rövidségére való tekintettel az államvizsga írásbeli részén feladhatók.

Az erdőrendezőnek természetesen a nála eltöltött szolgálati idő alatt be kellene avatnia a gyakornokot foglalkozásának misztériumaiba, egyes felforgó problémákat fiatal szaktársaival meg kellene beszélnie, egyes önálló feladatok megoldását gyakorlatképen reájuk bízni, nehogy ismét oly vizsgajelöltek jelentkezzenek, mint most oly gyakran, akik ugyan két évet kizárólag az erdőrendezésnél szolgáltak, mértek, felhordtak, planimétereztek, sőt talán még próbatereket is felvettek, — de az üzemterv gyakorlati összeállításának lényegi részéről halvány sejtelemmel sem bírnak.

Az erdőrendezési gyakorlatot ismét az erdőgondnokság válthatná fel, ahol most már az erdőgondnok állandó felügyelete, vezetése és szükséghez képest közbelépése mellett az erdőgondnokság vezetésében, az összes külső és belső munkák teljesítésében kellene a vizsgajelölteknek gyakorlatot szerezni 3—4 hónapon át.

Ezt is elvégezve, az igazgatási központba rendelendők a gyakornokok; s ha itt érdemleges munkát nem is végezhetnek, az ellenőrködő főtisztviselők mellé beosztva az ügykezelést mégis jól megismerhetik, a számvevőségi szolgálatot is tanulmányozhatják és főnökükkel különféle erdőgondnokságokba kiutazva, ismereteiket rendkívül bővíthetik. Innen kiküldhetők szomszédos tanulságos magánuradalmak, fafogyasztó ipartelepek és fapiaczok tanulmányozására is.

Meg vagyok győződve, hogy főiskolai oktatásunk hiányosságainak pótlása, kapcsolatban a gyakorlati kiképzés javasolt rendszerével, igen jelentős lépést jelentene erdészetünk jobb jövője felé és kitöltené azt a hézagot, amely, most ezen a téren igen sajnosan érezhető módon fennáll. Csak így nevelünk önnálló gondolkozású erdőtiszteket, akik nem azt várják folyton, hogy mit parancsol a felsőbbség,

akik nem azt tekintik főtürekvésüknek, hogy minden gazdasági rendszabályért a felelősséget magukról feljebbvalóikra hárítsák és máskülönben inkább semmit sem tesznek. Kellő tudással bíró, szakjukat szerető, érte lelkesedő fiatal gárdánk lesz megint, melynek megnyugvással adhatjuk át annak-idején helyünket.

A magánszolgálatban a gyakornokok foglalkoztatásának fenn vázolt rendszere csak óhaj maradhat, amely azonban bizonyára sok helyen meghallgatásra találna. Megkövetelendőnek csupán azt vélem, hogy a gyakornok ott is készítsen az illető birtokról, vagy annak egyik 2—3000 holdas részéről üzemtervet. Ha pontos területi adatok nem állanak rendelkezésre, vegye fel azokat hozzávetőleg, rajzolja meg a térképet a katonai felvételek alapján, vázolja benne gondos bejárás és becslés alapján az állományokat, tervezze meg a gazdasági beosztást és készítse el az üzemtervet és az uthálózatot. A szintezési munkálatot ebben az esetben el lehet ejteni, mert a szükséges segédmunkások esetleg nem állanak a gyakornoknak díjtalanul rendelkezésére.

A vázolt rendszer mellett a két évi gyakorlati kiképzés felöleli azt, amit minden erdésznek okvetlenül tudnia kell; az időt jól kihasználja, de nem kíván lehetetlent, nem hajszolja a fiatal embert, hanem módot nyújt, hogy meg is emészsze a látottakat. Alkalmat nyújt arra is, hogy a fa választékolása és értékesítése, erdei és raktári kezelése, az árak kalkulálása stb. terén ismereteket szerezzen — úgy az erdőgondnokságnál, mint a központban. Többek között ennek érdekében hangsúlyoztam, hogy *lehetőleg* házilágos kitermeléssel bíró, a fát évről-évre és választékonként kisebb részletekben értékesítő erdőgondnokságok jönnenek a gyakornokok kiképzése tekintetében elsősorban figyelembe.

A további kiképzés az élet dolga; a fenn előadottak-

nál többet az államvizsgát megelőző két évben kívánni nem lehet, különben az ifju mindenből valamit tud, de semmit sem alaposan, azt sem, amit minden erdésznek tudnia kell.

Az államvizsgáig legyen a kiképzés utja lehetőleg mindenkinél ugyanaz, utána szétágazódhatnak; egyikből kiváló kultivátor, a másiktól építőmérnök, a harmadiktól központi fogalmazó stb. lehet s ki-ki hajlama, vagy a szolgálat érdeke szerint ebben, vagy abban a különleges szolgálati körben képezheti ki magát. A nagy többségnek első feladata, hogy jó, talpraesett erdőgondnok legyen és erdeiniket ott künn a hegyoldalokon tartsa épségben és a jövődelmezőséget biztosító jókarban!

Bizonyára kívánatos, hogy legyenek oly tisztviselők is, akik fakereskedelmi téren társaiknál bővebb ismeretekkel birjanak, különösen oly jól vezetett magánuradalmaknál, ahol nemcsak a fa kitermelése, hanem kisebb-nagyobb mérvű feldolgozása is az erdőtiszt feladatai közé tartozhatik. Ezeket a különleges tanulmányokat azonban — ha az első két évi gyakorlatot nem éppen egyik, már így berendezett uradalomnál tölti a jelölt, ahol azok önként kínálnak, csakis az államvizsgát követő időben vélem teljesíthetőknek, máskülönben azok a többi érdekek rovására mennek. Tehát a fakereskedelmi vállalatoknál való foglalkoztatást is, amelynek egyébként több akadályát látom, az államvizsgát követő időnek kell fentartani.

Tuskóirtás az „Astralit“ nevű robbantó-anyaggal.

I.

A pécskai m. kir. erdőgondnokságban.

Irta: *Héjj János István*, m. kir. segéderdőmérnök.

Ott, hol a vágásterületekről a tuskók kiirtása bármi oknál fogva sürgősen foganatosítandó, ami rossz munkásviszonyok, magas munkabérek mellett, vagy kötött, köves talaj esetén a nagy költségek miatt nehezen vihető keresztül, a tuskóirtás a Dinamit Nobel Részvénytársaság pozsonyi robbantó-anyag gyárában előállított, veszély nélkül kezelhető „Astralit“ nevű robbantó-szerrel előnyösen végezhető.

Ezzel a robbantó-anyaggal a földmivelésügyi miniszter ur rendeletére a kezelésem alá tartozó pécskai m. kir. erdőgondnokság kerületében *Ormai Kálmán* m. kir. főerdőtanácsos, *Krippel Móricz* erdészeti főiskolai tanár, az aradi m. kir. folyam mérnöki, a nagy-szebeni m. kir. kulturmérnöki hivatalok főnökeinek és több szak-társamnak jelenlétében, a pozsonyi Nobel Dinamit gyár részvénytársaság *Csermák Sándor* robbantó technikusával tuskóirtási kísérletek végeztek, mely kísérletek lefolyását s az ez alkalommal tapasztaltakat a következőkben vagyok bátor szak-társaimmal megismertetni.

Az „Astralit“ nevű robbantó-anyagnak, mely megközelítőleg olyan robbantó hatást eredményez mint az I. sz. dinamit s igen nagy robbantó erőt fejt ki, kémiai összetétele:

80.0 % ammonsalétrom,

11.8 % timsó-szotolnol,

4.0 % nitróglicerín,

0.1 % collodium-gyapot,

0.1 % parafinolaj,

0.5 % faliszt,

2.5 % rozsliszt és

1.0 % kőszén.

Kezelés tekintetében az „Astralit“ teljesen veszélytelen, úgy ütés, mint lökés és surlódás iránt teljesen érzéketlen, nemkülönbön a tűzben is teljesen robbanásmentes. Ezt a robbantó-anyagot felrobbantani, belőle az erőt kiváltani csak úgy lehetséges, ha

magában a töltényben bizonyos ütő (dinamikai) erő kifejtésére képes, u. n. 6-os számú lő- vagy gyújtókupak robbanását s ezzel egy és ugyanazon pillanatban 1500° C hőfokot idézünk elő.

Ezen okoknál fogva az „Astralit“ szállítása a belügyminiszternek 1911. évi 35839/V/a. számú rendelete értelmében bármely vonattal eszközölhető.

Ezen rendeletnek idevonatkozó része következőképen szól:

„Miután ezen robbantószer sem ütésre, sem lökésre, sem nyomásra, sem hőhatásokra nem robban és robbantószerűen csak robbantó-gyutacs alkalmazásával használható, *veszély nélkül kezelhetőnek nyilvánított* és a vasuti üzletszabályzat-hoz kiadott (C) melléklet Ia/I. fejezet, (a) csoport alatt jelzett *veszély nélkül kezelhető robbantószer*ek közé tartozván, vasuti szállítása közönséges teherárúként eszközölhető, minek következtében a dinamitra és egyéb könnyen robbanóanyagokra nézve fennálló elővigyázati rendszabályok s biztonsági rendelkezések a szállítás, kezelés és raktározás szempontjából az „Astralit“-ra nem terjednek ki. Ezt illetőleg csak azon óvrendszabály követendő, hogy az „Astralit“ a felhasználás időpontjáig megbízható zár alatt és robbanékony gyújtószerektől szigorúan elkülönítve tartassék“.

A rézből készített, körülbelül feléig gyújtóanyaggal megtöltött gyújtó- vagy lökúpak felrobbantását kétféle módon lehet eszközölni és pedig: gyújtózsinnorral, vagy villamos gyújtóval.

A gyújtózsinnór növényi rostokból készült impregnált lég-, illetőleg vízmentes tömlőszerű burok, mely a belsejében foglalt lőporeret elzárja.

A gyújtózsinnór gyufával, vagy bármilyen tüzelőeszközzel meggyújtható. Elégéséhez méterenként körülbelül 1·5 percz szükséges, ami elég idő arra, hogy meggyújtása után védett helyre vissza lehessen vonulni. Gyújtózsinnorral a lövéseket elsütni csak egyenként és egymásután lehet.

A villamos gyújtó fémhüvelyből és két áramvezető huzalból áll. A két huzal vége a hüvely belsejében lévő gyújtó-anyagba beágyalt platinadróttal van összekötve.

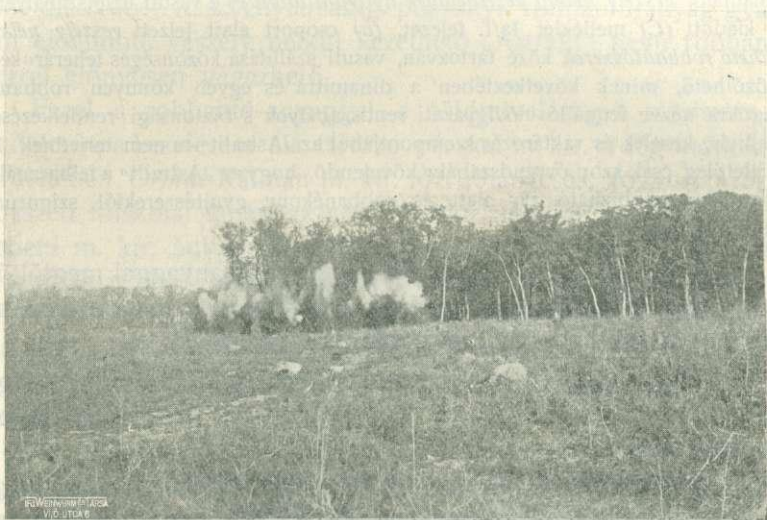
A villamos gyújtóval úgy történik a gyújtás, hogy a két áramvezető huzal szabadon lévő végét a fővezetékkel, ezt pedig a gyújtógéppel összekapcsoljuk s ez utóbbit az indító-berendezéssel működésbe hozzuk.

A robbantás művelete abban állott, hogy a kiortolandó tuskó mellett „kémlelő-vasnak“ nevezett vékonyra meghegyezett, fogan-

tyuval ellátott vasruddal megállapítottuk a talajban azt a helyet, ahol gyökér nincsen s ott az egyik végén föld kiemelésre szolgáló lapáttal, a másik végén kisebb gyökerek eltávolítására alkalmas vésőalaku, ugynevezett „aknavassal“ (lyukvájó ruddal) előbb merőlegesen a tuskó mellett, azután rézsutosan, körülbelül a tuskó vágáslapjának közepéig aknát (lyukat) vájtunk.

Az aknába vezető csatorna lehetőleg szűk legyen, körülbelül annyira, hogy egy ember kezével és karjával még benyulhasson.

Mivel sok helyen messze elágazó, erős gyökérzetű tuskóknál

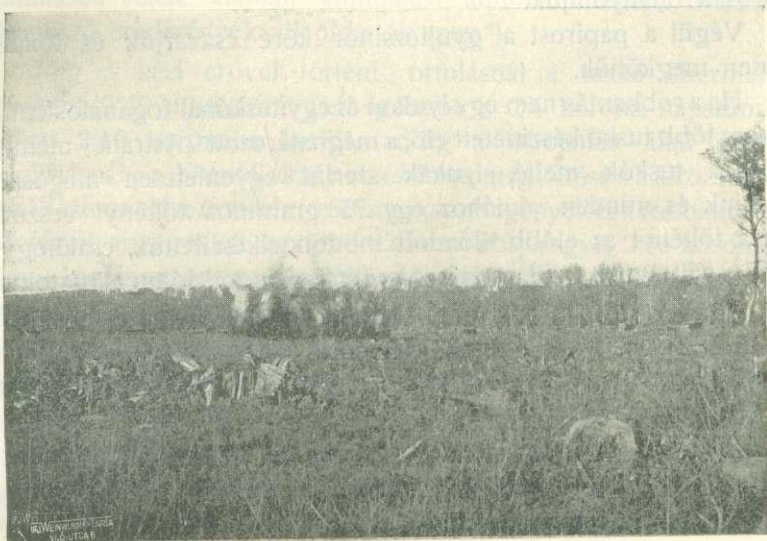
1. kép. Tuskóirtás „Astralit“-tal a robbanás pillanatában.

a gyökerek közé csak fáradságos és hosszú munka után lehetett jutni, vagy az aknát akna-vassal nem bírtuk kivájni, ilyen helyeken ugynevezett „zsinórzó“ vagy „katlan-lövést“ alkalmaztunk oly módon, hogy ott, ahol a tuskó, vagy a gyökér az aláhatolást megakadályozta, 35 mm átmérőjű „csigafuróval“ (fafuró) 10—15 cm mély lyukat furtunk, s abba 50 gr-os Astralittöltényt helyeztünk el, melynek robbantását gyújtózsínórral eszközöltük.

Mindig arra kell törekedni, hogy a robbantóanyag lehetőleg a tuskó alatt közepén, aknában helyeztessék el és minden tuskónál

csak egy lövés legyen, ámde ez a nagy, vagy összenőtt tuskóknál nem mindig lehetséges; mert teljes eredmény nyérése céljából a tuskókat nem szabad egyoldali robbantás hatásának kitenni; ilyenkor azután két, esetleg három oldalról készítettünk aknát.

Az előadott módon elkészített aknába helyeztük azután el a szükséges „Astralit“ robbantó-anyagot, melynek mennyisége a tuskó vágáslapjának átmérőjéhez mérten állapított meg, figyelemmel a talaj minőségén kívül a fa nemére s a gyökérzett mélységére

2. kép. Előtérben szétrobbantott tuskók. A háttérben újabb robbantás.

is. Rendesen a tuskó vágáslapon mért átmérőjének 10—10 centi-méterére 100 gr „Astralit“ vétetett számításba, de laza homokos talajon, mély gyökérzetű tuskóknál, különösen a nyárnál 185—220 gr is alkalmaztatott. Legajánlatosabb az alkalmazandó „Astralit“ mennyiségének megállapítása végett próbarobbantásokat végezni.

Ha a robbantás egy lyukon át történik, a gyújtózsínorból a lyuk mélységének és a gyújtó állomásra való visszavonulás idejének megfelelő darabot a „kupakfogó“ ollós berendezésével levágunk, a gyújtózsínór simán levágott részére pedig a lökupakot reáhuzzuk annyira, amennyire a gyújtózsínór a lökupakba belefér.

A lőkupakot már most a nyitott végén a kupakfogó szorítóberendezésével a gyújtózsínörhöz szorítjuk, ügyelve arra, nehogy a gyutacstöltelékét szorítsuk össze, mert a lőkupak töltött részének összeszorítása könnyen robbanást idézhet elő.

Ezután egy hosszú (75 grammos) töltény papírhüvelyét egyik végén kibontjuk és körülbelül 10 mm vastag meghegyezett favevesszővel a töltény közepéig lyukat vájunk, ügyelve arra, hogy annak egész tömegét fel ne lazítsuk. Ebbe az üregbe toljuk a gyújtózsínörhöz szorított lőkupakot, melyhez a robbantó-anyagot szorosán odanyomjuk.

Végül a papirost a gyújtózsínör köré csavarjuk és fonállal erősen megkötjük.

Ha a robbantás nem egy lyukon és egy tuskónál foganatosítandó, hanem több tuskó készítettet elő, a meghatározott „Astralit” mennyiséget a tuskók mellé, lyukak szerint egyenletesen megosztva kirakjuk és minden aknához egy 75 grammos töltényt veszünk. Ezt a töltényt az előbb előadott módon elkészítettük, csak hogy a benne vájt lyukba villamos izzó gyújtóba dugott lőkupakot tolunk.

Ha a gyújtótöltények ily módon elkészítették és a meghatározott „Astralit” felét kézzel a tuskó alatti aknába beraktuk, a gyújtótöltényt és erre a többi „Astralit”-ot úgy helyezzük el, hogy minden töltény szomszédját érintse.

A robbantó-anyag elhelyezése után megkezdjük a lyukak betömését, vagyis az „Astralit” földdel való lefojtását, eleinte gyenge szorítással, később erősen döngölve és mindig ügyelve arra, hogy a gyújtózsínört meg ne sértsük.

Ha villamos gyújtással több tuskót akarunk kirobbantani, az egyes lövések drótjait egymással egymásután összekapcsoljuk (sorozatos kapcsolás) s az első és utolsó töltés fenmaradó egy-egy drótjának végét a gyújtógéphez vezető fővezetékekkel összekapcsoljuk. Ennek megtörténte után mindenkinek védett helyre kell távoznia.

Miután meggyőződést szereztünk arról, hogy a robbantás színhelye közelében mintegy 100 m sugárban senki sem tartózkodik, a fővezetéket a Tirmann-féle elektromos dinamógyújtógép érintkezési csavarjaival összekötjük s a figyelmeztető „vigyázz” kiáltás után a gyújtógép kihuzott karját gyors és erős, lefelé irány-

zott lökéssel lenyomva, a gyújtógépet működésbe hozzuk s abban a pillanatban felrobbannak az összes bekapcsolt töltések.

Az „Astralit“ robbantószer alkalmazásával ily módon végzett tuskóirtási kísérleteket megelőzőleg a kirobbantott tuskókkal azonos méretű, elhelyezkedésű, fanemű tuskók kézi erővel szedettek ki, hogy a robbantással végzendő ortolás a kézi erővel foganatosított tuskóirtással egybevezethető legyen.

A tuskóirtásra fordított idő és a felhasznált anyagok pontos számításba vétele alapján kimutatást állítottam össze, melyből a következő eredmények állapíthatók meg.*)

Mig a kézi erővel történt ortolásnál a tuskó kitermelése *ürm*-ként 9:45 munkaórát vett igénybe s 2:4 korona napszámber mellett 2:16 koronába került, addig a robbantás által végzett tuskóirtásnál a robbantó-akná elkészítése, megtöltése s a kirobbantott tuskók kitermelése *ürm*-ként 6:80 munkaórát igényelt és a robbantáshoz szükségelt anyagokkal együtt 4:92 koronába, vagyis 2:76 koronával többbe került, mint a jelenlegi napszámberék mellett egy *ürm* tuskónak kézi erővel való kitermelése.

Ez főként abban leli magyarázatát, hogy a talaj, melyből a tuskók kiirtattak, laza agyagos homok, melybe a fák mélyen lehatoló, erősen elágazó gyökérzetet bocsátottak; a laza agyagos homoktalaj felett ezen árterületben lévő 140—160 éves fák tuskói a Maros folyó csaknem évenkénti kiáradása alkalmával vastag tömött iszapréteggel ágyaztattak be, minek következtében az „Astralit“ robbantó ereje, miután az alsó laza rétegben elég ellentállásra nem talált, a tuskók alatt mély, nagy átmérőjű ugynevezett robbantási katlant vájt; és alsó ellentállás hiányában feszítő ereje felfelé kellőképpen nem érvényesülhetett s a tuskók csak nagymennyiségű 185—220 gramm „Astralit“ alkalmazása mellett emeltettek ki.

Más talajviszonyok mellett, hol az altalaj tömöttebb s ott, hol elegendő munkás ezen munkálatok végzésére rendelkezésre nem áll, vagy a tuskók kiirtása gyorsan foganatosítandó, úgy hiszem, az „Astralit“ robbantó-anyaggal, — mely fagyálló, tehát hideg időjárásakor is használható, anélkül, hogy használat előtt fel

*) Az érdekes kimutatást nagy terjedelme miatt nem közölhetjük. Szerk.

kellene melegíteni, kezelése egyszerű, melyre bármely ügyesebb munkás betanítható, — olcsóbban lesz lehetséges a tuskóirtást végezni, mint kézi erő alkalmazásával.

Az „Astralit“ kg-ként 1·65 K, a 6-os sz. lőkupak ezre 33·50 K, a robbantásokhoz szükséges Tirmann-féle (II. sz.) villamos gyújtógép, melylyel egy tűzben 30, sőt 40 töltés is elsüthető, 180 K-ba, 100 méter hosszú fővezeték 28 K-ba, s a szükséges egyéb szerszámok mintegy 45·6 K-ba kerülnek.

II.

A georgshofi birtokon (Szlavónia) „Astralit“-tal végzett erdőirtások eredményei.

Irtó: *Csermák Sándor* robbantó-technikus.

Több helyen bemutatták már, hogy és miként lehet a veszély nélkül kezelhető robbantó-anyagokkal a mind nyomasztóbban mutató munkáshiányt pótolni.

Az eddigi kísérletek majdnem kivétel nélkül éppen csak azt bizonyították, „hogy a dolog megy“.

A georgshofi kísérletek eredménye ellenben fényesen bebizonyította, hogy az „Astralit“-tal való robbantások által nemcsak a hiányzó munkaerőt lehet pótolni, hanem azonkívül még gazdasági előnyöket is lehet elérni.

A Dynamit Nobel R.-T közismert világczég szakközegei által az „Astralit“ nevű biztonsági robbantó-anyaggal való eljárást már több vidéken bemutatta: Aladári pusztán Terezovác mellett, Mikleuson, Drávaszigeten, Sarvašon és Čepinben, Georgshof-ban (Szlavónia), valamint Putnokon (Gömörben), Netuson (Erdélyben) stb. stb.

A georgshofi birtokon a robbantási eljárással való irtási munkálatok „Astralit“-tal rendszeren és nagyban tovább folynak. Az ottani munka a fatörzsek óriási és mélyen fekvő gyökérzete és annak nehéz megközelíthetése miatt a legnehezebbek közé sorolható.

Elképzeltető, hogy teljesen gyakorlatlan munkással s még hozzá rövid téli napon mily lassan halad a munka; a munkások az idegen munkaadó helyzetét kihasználva, háromkoronás napi-bért követeltek. Daczára az említett nehéz körülményeknek az „Astralit“-tal való robbantás oly fényes eredménnyel járt, hogy ma

már minden kétségen felül áll, hogy ez az eljárás van hivatva az eddigi hosszadalmas, nehéz és sok munkaerőt igényelő kézi irtást helyettesíteni, időben és pénzben megtakarítást elérni, sőt sok esetben a költségeket is teljesen fedezni.

A georghofi birtokon az első $1\frac{1}{2}$ napon a kedvezőtlen viszonyok mellett 12 teljesen gyakorlatlan munkással $1\frac{1}{2}$ kat. holdat irtottak ki. Első nap reggeltől este 5 óráig, másodnap délelőtt 11 óráig dolgoztak, amikor erős esőzés a további munkát meghiúsította.

E területen holdanként 72 drb. átlag 75 *cm* vastag, erős tölgyfatuskó volt, melyek között 140 *cm* átmérőjűt is találtak. A talaj erősen kötött agyag. Az első napon a teljesen gyakorlatlan 12 napszámossal kirobbantottak 68 tölgyfatuskót, melyek alatt 216 aknát (furólyukat) kellett elkészíteni és 66·8 *kg* „Astralit“-ot felhasználni, de azonkívül még további 36 tölgyfatuskót készítettek elő a robbantásra.

Ezt a 36 tuskót (106 aknával) másnap töltöttük meg 33·6 *kg* „Astralit-tal“ és ki is robbantottuk. Mivel az e napon beállott esőzés miatt csak 4 órát lehetett dolgozni s a robbantáson kívül a 12 munkás még 50 fatuskót készített elő a robbantásra, ez azt bizonyítja, hogy a munkások már egy napi gyakorlat után sokkal nagyobb jártasságot tanúsítottak, mint előző napon.

Ha már most a robbantás alá nem került, de előkészített 50 drb. tuskótól el is tekintünk, $1\frac{1}{2}$ nap alatt mégis $1\frac{1}{2}$ holdas területet sikerült kiirtani.

A Horvát-Szlavon Országos Bank igazgatója, Hermann és a georghofi birtok társtulajdonosa, Schumacher utólag kijelentették, hogy szándékosan a legrosszabb és legnehezebb erdőrészt választották ki, hogy a legkedvezőtlenebb esetre nyerjenek adatokat és azért is, mivel ép erre a részre a likai hivatásos irtómunkások túl magas árat követeltek.

Mivel minden egyes tuskó alá, a nagyságának és gyökérzetének megfelelően, több aknát kellett furatni, az említett 50 drb. tuskó előkészítési költségeit leszámítva, az $1\frac{1}{2}$ kat. holdas területre a robbantási eljárással az irtási költségek a következők voltak:

100·4 kg „Astralit“ à 1·65 K	= 166·10 K
352 drb. villamos izzógyújtó à 0·10 K	= 35·20 „
352 „ 6. sz. k. lőkupak à 0·033 K	= 11·60 „
352 akna (furólyuk elkészítése és a katlanok kiegyengetése)	= 32·00 „
1 kg összekötő drót (mely mindig megmarad, sőt az elsült izzógyújtók megmaradt vezetékdrótja által mindig pótolható)	= 1·00 „
		<u>245·90 K</u>

vagyis 1 kat. holdra esik 163·92 K.

Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy begyakorolt munkásokkal és hosszabb munkanapokon ugyanazt a munkát félannyi idő alatt lehet elvégezni.

Tekintetbe véve, hogy a hivatásos líkai munkások egy hold könnyen irtható terület fejében minimum 160 K-át, sőt a tuskók vastagságához képest és a tölgnél emelkedő arányban 200 K-t, sőt azon felüli összeget is követelnek, bebizonyult, hogy az „Astralit“-tal olcsóbban lehet irtani.

Számításba kell még vennünk azokat a tényezőket, amelyeket a robbantási eljárásnál a nyereség javára kell írni, s amelyek a költségeket a kézi irtással szemben nemcsak a minimumra apasztják, hanem teljesen fedezik, sőt ott, ahol a fá jól értékesíthető, még nyereséget is eredményeznek.

Hermann igazgató és Schumacher birtokos urak szerint a nagy munkáshiány miatt kénytelenek voltak a közelben lakókkal olyan egyezményt kötni, hogy az az egyén, aki egy erdőrésztletet kiirtott, nemcsak hogy a nyert famennyiséget ingyen megkapta, hanem a kiirtott terület termésének a felét két éven át élvezte.

Lássuk, hogy ezzel a terhes kitermeléssel szemben az „Astralit“-tal való irtás mit nyújt.

Az 1^{1/2} holdas területen 56 ürméter fa nyeretett, mely a robbantás következtében darabokra hasadt, úgy hogy az kevés segítséggel a kocsikra volt rakható; nagy része oly kis darabokra hasadt, hogy tüzelésre alkalmas volt, de mindannyi a szállításra készen állt, hogy tanninfának eladassék.

Már most, ha 1 ürméter fát csak 2 koronára értékelünk, az

1^{1/2} holdas területről 112 korona értékű fát nyertünk, ami holdanként 74 korona értéket képvisel és ezen kívül javunkra esik a munkásoknak adott két fél évi, vagyis egy egész évi termés is.

Ha a kézi irtás likai munkásokkal történik, mivel ez a munka a nyárig tart, a kiadási többleten kívül még az idei termés hiánya is emeli a veszteséget, illetve a robbantás évében nyert földtermés is az „Astralit“-tal való robbantási eljárás javára esik. Azonkívül a fa érték elvesztése is számításba veendő, mert a likai munkások a kidobott göcsös tuskókat nem hasogatják fel, hanem ott hagyják a helyszínen, hogy ott elkorhadjon, s így ezek a szanaszét fekvő tuskók még akadályt is képeznek a föld megműveltetése alkalmával.

Mivel egy kat. hold szüzföldön minősége szerint átlag 12 *q* tengeri terem, levonva ebből bőven számított egyharmadát a megmunkáltatási költségekre, marad a kézzel való munkával szemben holdanként, mint tényleges tiszta nyereség 8 *q* tengeri uj termés. Ha a tengerinek 13 koronával számítjuk métermázsáját, az értéke 104 K. A nyert faanyag értéke, 74 K, tehát a kézi-munkával szemben a nyereség = 178 K, amely összeg az „Astralit“-tal való irtás költségeit nemcsak hogy fedezi, hanem felesleg is mutatkozik.

Ha a likai munkások által kiszedett tuskókat tüzilának akarnók széthasogatni, újból csak robbantani kellene, mert ezeket nem fogadja el még az odavaló lakó sem másként, mint csak fel-darabolva.

Nagy előnye a robbantási eljárásnak még az is, hogy a gyökerek eltávolíttatnak és a talaj erősen meglazul, ami a földnek mező-gazdasági használatára nézve nagy előny.

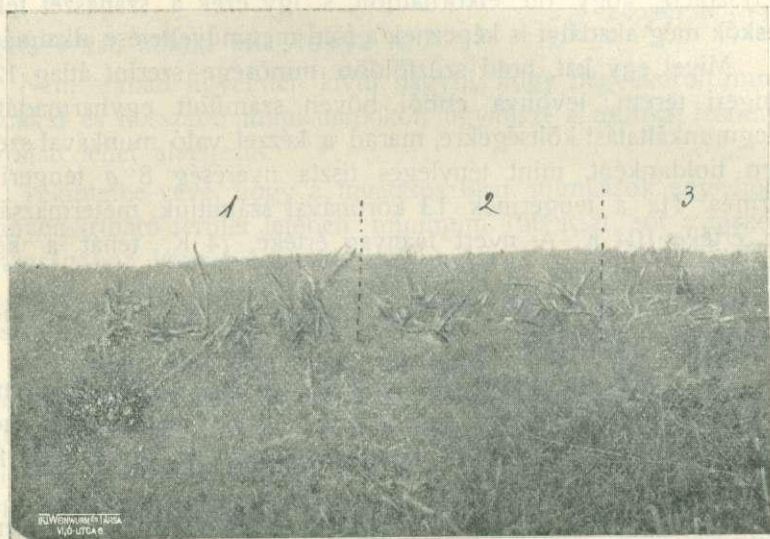
Az itt közölt fénykép a helyszínén készült. Három darab „Astralit“-tal kirobbantott egymás mellett álló tölgyfatuskót ábrázol s tisztán kivehető, hogy a tuskó maga széthasogatva széjjel van dobálva, a fel- és kitépelt gyökérzet pedig könnyen összeszedhető, vagyis a talaj „eketiszta“.

Az „Österreichische Forst- und Jagdzeitung“ múlt év okt. 31-én kelt 44. számában a detonáló gyújtózsínórral való gyújtási módszer van leírva és azzal a helytelen megjegyzéssel fűszerezve, hogy a villamos gyújtás nagyon komplikált és sok hátránnyal jár; a cikkíró azonban ezen hátrányok felsorolásával adós maradt.

Ezen felületes bírálatnak éppen az ellenkezője áll.

A villamos gyújtásnál az intéző közeg mindig a helyzet ura; nem függ sem várakozási időtől, sem véletlentől; nincs kitéve a rosszakaratnak és az azzal járó veszélynek; a véletlennek nincs kiszolgáltatva és képes annyi tuskót egyszerre és akkor felrobbantani, amennyit és amikor akar, ami pedig a fulminát-gyújtó-zsinórnál ki van zárva.

A fulminát vagy detonáló gyújtózsínárak ára oly magas,*) hogy ha több tuskót egyszerre akarunk felrobbantani, túlmagas

3. kép. „Astralit“-tal robbantott 3 tuskó.

költségek merülnek fel. Ezzel a detonáló gyújtózsínárral minden egyes tuskót külön kell felrobbantani, kivéve ha véletlenül kettő egymás mellett áll; ez utóbbi eset azonban letarolásra érett erdőknél ritkábban fordul elő. Egyenkénti robbantásoknál megfelel a detonáló zsinór, de tömeges és sorozatos lövéseknél a villamos gyújtás a legolcsóbb, legbiztosabb és az egyedül megfelelő.

A töltésnél az a különbség, hogy a villamos gyújtásnál minden egyes aknához kell egy lőkupak, ellenben a fulminátzsínárnál

*) Folyó méterje 16 fillér.

egy fatuskóhoz csak egy darab, ezzel szemben azonban kell a fulminátszinórból még a gyenge törzseknél is legalább egy méter, vastagabbaknál megfelelően több és így több tuskó összekötése az irtási költségeket rohamosan és aránytalanul magasra szökteti.

A lőkupakot közönséges gyújtózsínorra kell erősíteni és a detonáló gyújtózsínór csomójába belekötni, hogy így, amikor a gyújtózsínór leégett, a lőkupak explodálása a detonáló zsinórt explodáltassa, amely viszont abban a pillanatban az összes egybekötött aknákat egyszerre felrobbantja.

Tehát a gyújtózsínórt oly hosszúra kell szabni, hogy az ember legalább 100 m távolságra szökhessék, hol biztonságban van. Ha figyelembe vesszük, hogy a letarolt erdőben nem könnyű a futás és ritkán lehet kettőnél többet egyszerre gyujtani, temérdek időpazarlást jelent a folytonos visszavonulás. Ez nagyobb munkáscapatnál sok veszteséget jelent, azonkívül még az a veszély is fennáll, hogy a nedvessé lett közönséges gyújtózsínór esetleg csak nagyon lassan ég, a munkások azt gondolván, hogy elaludt, időelőtt közelednek és esetleg elszerencsétlenednek.

Másként áll ez a villamos gyújtásnál:

Mindenekelőtt annyi tuskót készítünk el, amennyit akarunk (egyszerre 120 akna robbantható fel) és ha ezzel végeztünk, hozzáfogunk az aknák megtöltéséhez; összekötjük azokat egymás között csupasz dróttal és az összes töltések végén megmaradt vezeték-drót végeihez kapcsoljuk a fővezetékét, amelynek végeit a 100 m távolságban felállítandó villamosgyújtógép pólusaira erősítjük. Ha a felrobbantandó tuskóktól számítva 100 m-es sugaru körön belül élő lény nincs, a figyelmeztető kiáltás után lenyomjuk a gép fogantyuját és abban a pillanatban az összes bekapcsolt töltés mind elsül; most már megközelíthetjük a helyszínét, mert ki van zárva, hogy egy elmaradt töltés későbbben explodáljon.

Figyelni kell, hogy az összekötések rendben legyenek, mert különben nem sülnek el a töltések; ily esetben a fővezetékét a gépről lekapcsolván, a gép fogantyuját leveszszük és a helyszínre megyünk, hogy az összekötéseket átvizsgálva, az elszakadt drótot újból összekössük.

Rendes összekötésnél azonban még ez sem fordulhat elő.

A fulminátszinórnál ez a biztonság nincs meg.

Kisebb munkálatoknál, hol a villamos gyújtógép beszerzése nem áll arányban a végzendő irtási munkálatokkal, a Dynamit Nobel R.-T. ilyen gyújtógépet kölcsön is ad.

Az irtási munkálatokhoz szükséges szerszámokat a Prakfalvi Vas- és Aczélgyár R.-T. Budapest, Csillag-utca 4. az alábbi árákban szállítja:

1 drb. kémlelővas	---	---	---	---	5:00 K
1 " aknavas	---	---	---	---	13:80 "
1 " kanálfuró	---	---	---	---	10:50 "
Csigafuró füllel 24 mm	---	---	---	---	7:80 "
" " 32 "	---	---	---	---	9:50 "

Érdekes volt megfigyelni, hogy a georgshofi robbantásoknál mennyire befolyásolta a talaj, a gyökérzet, de főleg az aknák elhelyezése az eredményt. Nem figyelmeztethetjük eléggé a vállalkozót, hogy a jó eredmény elsősorban a gyökérzet helyes megítélésétől, az aknák helyes elhelyezésétől és jó lefojtásától függ. Minden egyes akna a tuskó alá nyuljon és sohasem maradjon annak alja a tuskó kerületén kívül.

Nagyon messze vezetne, ha a robbantómunkák részleteibe is bocsátkoznánk, de ez szükségtelen is, mivel a Dynamit Nobel R.-T. ezekről tájékoztatót ingyen küld, sőt a munkák bevezetéséhez, illetve a megfelelő munkások betanításához robbantó technikusait díjmentesen bocsátja rendelkezésre.

A georgshofi birtokon a fentemlített jó eredmény következtében az összes letarolt erdőrészeket most „Astralit“-tal irtják ki.

Az ártéri erdők kérdéséhez.

Irta: *Tornay Gyula.*

Az Erdészeti Lapok 1913. év XIX. és XXII. füzetében „A Duna-ártéri szigeterdők felujításáról“ megjelent értekezések indítanak arra, hogy a cikkírók helyes megfigyeléseiről tanubizonyosságot tegyek és egyéni tapasztalataim alapján is hozzászóljak ezen különleges erdőtenyésztési viszonyokhoz.

Huszonnyolcz évvel ezelőtt műszaki gyakornok minőségben, ködös novemberi napon, mint a deliblái erdőgondnoksághoz beosztott közeg, azt az utasítást vettem, hogy a Duna szigetén tüzzem ki az évi vágásterületet; ez a megbízás mai napig élénken megmaradt emlékemben, minthogy a járás-kelést akadályozó áthatlan szederinda feladatomból kivételét majdnem meghiusította és az bizony fárasztó testgyakorlattal járt. A viszonyok tehát ottan közel három évtized óta nem változtak; ennek okát pedig ne keressük egyebütt, mint egyrészt a még mindig megcsontosodott bürokratizmusban, mely ólmos eső sulyaként nehezedik a hivatalos szervezetre, másrészt abban az ütköző pontban, mely még a közelmúltban hatáskör czimén kezelő és erdőrendező szak-társainkat nemhogy egymáshoz füzte volna, de többnyire elidegenítette őket egymástól. Uj eszmék véleménynyilvánítását rendszerint azzal fojtották el, hogy hát a felső hatóság azt ugysem hagyja jóvá, mert ez, meg az az előírás. Így áll ebben az esetben a dolog a féltett előtilalom szigorú fentartásával is, mely az áradásos területen erdőtenyésztési szempontokból káros következményeket von maga után.

A terésekkel és juhokkal való legeltetés az ugynevezett előtilomban a jövőbeni tenyésztési viszonyokra a szóban forgó erdőségeknél feltétlenül előnyösen hat ki; de a juhokkal a legeltetést csakis száraz időben ajánlhatom; míg az erősen bozótos állományrészeket szarvasmarha behajtása által szokásos feltárni és pedig késő őszszel: november és december hónapokban.

A legeltetési tilalom csak a lépás fekvésű, kosárfonófűztermelésre berendezett üzemnél lehet indokolt, hol a természeti (malátos) viszonyoknál fogva a szederinda elharapódzásától tartani nem kell.

Erdőtelepitési szempontból az ártéri területek felújításánál megkülönböztetjük a hátsó fekvésű partos részeket a mélyebb fekvésű lápás részekről; előbbinek erdősítése mesterséges ültetés útján többnyire sikerrel jár, utóbbinál inkább csak természetes magvetéssel, némi talajműveléssel kapcsolatban, érhetünk célzt.

A mesterséges felújítás kivételét csak mezőgazdasági közteshasználatok alkalmaztatásával lehet biztosítani, mely művelés a nagyobb beárnyalás beálltáig gyakorlandó (3—5 évig). A Tisza medrében fekvő árterületeken ezzel célzt értünk; a csemete ültetését adott viszonyok között kora tavasszal (márczius 10—25. között), esetleg őszszel (október közepén vagy november elején) 1·5 *m*-es hálózat mellett 2—3 éves csemetékkel eszközöljük.

A közteshasználat termése: zöldségfélék, dinnye, káposzta, burgonya stb. A terület kitakarítása az ültetést megelőző év vége felé és folytatólag minden év őszén eszközözendő.

Eddigi tapasztalatok szerint az amerikai kőris és kocsányos tölgy fentebb közölt műveléssel kitűnő eredményeket biztosított; és hiszem, hogy 40 éves forduló mellett jövedelmező lesz. A sűrű állás a szeder terjeszkedésének végkép gátat vet és 20 éves állományaink most már alomkorhadékot szolgáltatnak a talajnak. A két fanem egyes telepitése igen előnyösnek mutatkozik és üde, mondhatni buja növény mellett 20 éves korban az első gyérités kezdetét vette; amidőn jól értékelhető, szerszámnyélnék alkalmas anyag került ki. A gyérités akképen eszközöltetik, hogy a páros számú sorok teljesen letaroltatnak, a páratlan számú sorokban pedig minden második számú fa marad állva, tehát 3 *m*-es hálózatá alakul át az ugynevezett főállomány, mely alatt a kivágott tuskók vigan kisarjadzanak és az állomány alját teljesen kitöltik. További célunk az, hogy 20 év múlva újabb gyérités folyamán,*) ha a viszonyok azt megengedik, meghagyunk a páros számú sorokban minden második fát, a páratlan számú sorokban az I. korosztályhoz tartozó faegyedekből minden második fát kiszedjük s így az 6 *m*-es hálózatra apad, mely között helyet foglalnak a 3 *m*-es hálózat törzsegyedei s mindezek között az új sarjhajtások az eredeti 1·5 *m* hálózatot töltik ki.

*) Buja fejlődésű ártéri erdőben az újabb gyérités szükségessége valószínűleg előbb fog beállni. Szerk.

Hamernyik Béla kartársam véleményét teljesen osztom, mert tapasztalati adataim igazolták, hogy fűzdugványozással eredményt elérni nem lehet; ez hiábavaló költségpazarlás; ugyszintén csatlakozom abbeli véleményéhez, hogy a mély fekvésű lápások felujítása magavetés útján eszközzendő és pedig némi talajművelés alkalmaztatása mellett, amire kielégítő a sertésekkel való felturítás, midőn az iszapos talaj már teljesen felszikkadt, de nem osztozom azon nézetében, melyben a tölgy eredménytelen tenyészteséről nyilatkozik; mert látni még ma is évszázados gyönyörű tölgyeket ártéri területen! A 20 éve telepített tölgyeseim a Tisza medréhez tartozó árterületen pedig oly duzzadt fényes kérgűek, hogy öröm tölti el az ember szívét, ha rájuk tekint!

Kőfalusai Győző kartársam nyilatkozata az előtilalom felüggesztésére vonatkozólag teljesen helytálló; az erdőtelepítésre általa első helyen felemlített ákác tenyésztésére azonban határozottan kijelentem, hogy az nem idevaló; az ákác csak száraz talajon díslik, vagy legalább is nem kedveli az állandó vagy tartós vízbőséget; elmohásodik és igen fiatal korban megáll fejlődésében és el is szárad; amit tapasztalati adatokkal tudok illusztrálni és amiről hasonló értelemben nyilatkozik Bernátsky Jenő az Erdészeti Kísérletek XV. évfolyamában megjelent cikkében, mely a szikes talajok növényzetéről szól. A *Quercus rubra* és a *Platanusok* telepítése véleményem szerint beválhat; amiről megfelelő kísérletek után lehet csak szó; az amerikai kőris azonban már határozottan bevált.

Még csak egy körülményt nem hallgathatok el s ez a vízi poczok károsítása; ott, ahol ez nagyon elszaporodott, rendkívüli károkat okoz azért, hogy a fiatal tölgy és kőriseket töben egyaránt körülragcsálja és ezzel ki is pusztítja; gyakran még 10—15 cm vastag egyedek is áldozatul esnek.

A Salzkammergut.

Az ausztriai tanulmányut alkalmával kiadott utikalauz nyomán ismerteti:

Borsiczky Ottó.

Az erdős és sziklás hegyektől környezett terület, mely a Traun folyó három forrásvidékének fővölgyeit és mellékvölgyeit foglalja magában, s melyet a világ minden tájékáról összesereglett turisták ezrei látogatnak meg évente, Salzkammergut név alatt ismeretes.

Ez a terület rendkívül gazdag természeti szépségekben, de annál szegényebb jövedelmet nyújtó mezőgazdasági terményekben. Hogy a népesség itt mégis jobban elszaporodott, mint a hasonló körülmények között levő szomszédos részekben, azt a föld gyomrában rejlő kincsnek, a sónak lehet köszönni. A sóbányászat itt már az ókorban és a rómaiak idejében is virágzott, minek következtében itt már akkor is élénk gazdasági élet lüktetett, midőn a szomszédos területek még néptelenek voltak.

A Salzkammergut hajdan az uralkodók magántulajdonát képezte, ma ezen elnevezés alatt ugyan egységes, de sem politikailag, sem földrajzilag el nem különített, azt a terület-részt értjük, mely a felsőausztriai, salzburgi és steierországi határok összeszőgellésénél fekvő tavak vidékén terül el. Azelőtt ez a birtokrész, dacára annak, hogy közös cél, a sóbányászat szolgálatában állott, két politikai részre, a steieri és felsőausztriai részre oszlott s külön kezelés alatt is állott s csak az 1826. évben lett egybe olvasztva s mint egységes terület kezelve.

A sógyedáruság életbeléptetése előtt a sóüzem a Salzkammergut egész területén magánkezekben volt. A traunkircheni hajdani apáczárdá, a neuni és admonti zárdák és mások voltak a sóbányák tulajdonosai, az uralkodók pedig csak a jövedelem bizonyos hányadát élvezték; később az addigi haszonélvezőktől megvonták a sótermelés jogát és saját kezelésükbe vették az üzemet, s ezzel együtt magukhoz vonták a nagykiterjedésű lakatlan területeket és erdőségeket is.

Ezen erdőségek egy része később ajándékozás és elzalogosítás, részben pedig foglalás útján magánkézre (traunkircheni, admonti zárdák, hinterbergi, pflindsbergi uradalmak) került. Ezen birtokok

fadús erdőségeinek termékei és maguk az erdőségek is azután idővel ismét visszavétettek.

Az erdőségek körzetében lakó népesség létfeltétele itt már a régi időkben is az erdőhöz volt kötve s mivel a sóüzem munkaerőt követelt, a birtokosok az idők folyamán itt mindenkor oda törekedtek, hogy különféle kedvezmények és erdőhasználati jogok adományozásával a népet lekössék, hogy ezáltal maguknak elegendő munkaerőt biztosítsanak. Később, midőn az uralkodók az azelőtt ajándékozott birtokrészeket és azok haszonélvezetét ismét magukhoz vonták, a kellő munkaerő biztosítása szempontjából a már szerzett szolgálmányjogokat nem szüntethették be, hanem ezeket életben hagyták, sőt még ki is terjesztették.

A népesség szaporodásával az irtott erdőterületeket ajándékba adták, úgy hogy ily módon az 1848. időig a nagy kiterjedésű erdős terület közepette számtalan kis magánbirtok keletkezett, melyeknek tulajdonosai nemcsak saját területük termékeit, de a kamarai birtok termékeinek bizonyos részét is jogositva voltak felhasználni, mely jogositvány részben fa- és alomhasználatra, részben legeltetésre terjedt ki.

Az uralkodók mint földbirtokosok és a lakosok mint jobbágyok között kifejlődött eme jogviszonyból erednek azok a súlyos természetű szolgálmányok, melyek e birtokot még ma is terhelik.

A szolgálmányok nagysága nem volt eleinte szabályozva, hanem a jogositványos szükségletéhez igazodott; csak később az 1853. évben lettek ezek — melyeket nemzetgazdasági okokból megváltani nem lehetett — számszerűleg is megállapítva.

A szolgálmányok végleges megállapításának idején a Salzkammergut erdőségeire a következő ily irányu terhek neheztedek: 9241 faizási jog 174.336 m^3 fára, 2930 alomszedési jog 89.084 $\ddot{u}rm^3$ galyra és lombra, 3719 legeltetési jog 219 drb. ló, 18.898 drb. szarvasmarha, 9003 drb. birka, 179 drb. kecske és 786 drb. disznó legeltetésére.

A szolgálmányok megváltása és szervezése elég gyorsan haladt, de a birtokot még ma is 4927 faizási jog 74.092 m^3 haszon- és 16.337 m^3 tűzifával (90.429 m^3); 2766 alomszedési jog 82.081 $\ddot{u}rm^3$ galy és alommal, 2470 legeltetési jog 249 ló,

16.574 szarvasmarha, 7266 birka, 217 kecske és 538 drb. disznó legeltetésének jogával terheli. Az 1912. évben e szolgálmányok értéke 603.904 K volt.

Ezek a szolgálmányok a Salzkammergut erdőgazdaságát még ma is nagyban akadályozzák a szabad mozgásban és rendkívül nehezítik a szolgálatot is.

Az a különleges cél, melynek szolgálatában az itteni erdőségek már ősidők óta állottak, a tartamos gazdálkodást és az erdők fentartását feltételezte, de eredményezte is. A terület három évszázad alatt csak lényegtelenül apadt. II. József császár idejében, midőn a birtok az állam tulajdonába ment át, daczára a gyakori eladás és vételnek, az összterület sem nem apadt, sem nem szaporodott.

Az első részletes területmegállapítás az 1796—1804. évekig terjedő felmérések alapján történt. Az akkori felmérés 245.496 hold = 141.252 *ha* területet mutat ki. A Salzkammergut jelenlegi kiterjedése: 85.090·9 *ha* erdőterület, 1411·5 *ha* mezőgazdasági és 56.965·6 *ha* terméketlen, összesen: 143.468·07 *ha* terület.

Az 1873. évig a határok megállapítása még igen hiányos volt, ma azonban határkérdés alig merül már fel.

*

A Salzkammergutban folytatott gazdálkodás két ágazatának, a sóüzemnek és erdőgazdaságnak, fejlődése állandóan lépést tartott egymással. A sótermelés már a XVI. és XVII. században igen magas színvonalon állott, mi érthető is, mert ez volt az uralkodóknak legnagyobb, sőt sokszor egyedüli bevételük. Még a XVIII. században is a sójövedék nyújtotta a legnagyobb hasznot, miért is nem lehet csodálkozni azon, hogy a pénzügyi politika a tartamosság szemmeltartása mellett mindenkor a termelés fokozására törekedett, s mindazokat a tényezőket, melyek céljának előmozdítását szorgalmazhatták és biztosíthatták, érdekkörébe vonta. A kitűzött cél a legnagyobb fokban el is éretett, mi a rendeletekben s főleg a birtokra vonatkozó kezelési utasításokban kifejezésre is jutott.

Elegendő emberi munkaerő mellett a sóüzem fentartását a fa volt hivatva biztosítani. Az olyan természetű üzem, hol a só nem bányászták, hanem azt vízben való oldatából nyerték, az

előállított anyagot azután fahordókba csomagolva, erre a czélra épített dereglyéken szállították, rengeteg mennyiségű tüzelő- és épületfát fogyasztott; az erdő volt tehát az a motor, mely az üzem hajtóerejét szolgáltatta.

Ennek a fontos üzemi tőkének, a fának, biztosítására mindenkor a legnagyobb aggodalmaskodással törekedtek is. A régi időkben úgy látszott, hogy az erdők kincse kimeríthetetlen, de már a XVI. század végén, midőn a sótermelés fokozott mértékben emelkedett, anélkül azonban, hogy a tüzelési rendszer javulása is lépést tarthatott volna e nagyobb termeléssel, felütötte fejét a fahiány réme.

Valamennyi tényező, hivatalnok és szolga, kinek csak némileg is beleszólása volt a sóüzembe, élénk kifejezést ad ebbeli aggodalmának, mi az egykori iratokból visszatükröződik. A kezelő hivatalnokok a fa megtakarításának érdekében állandóan az üzem javításán fáradoznak; megtiltják a fa kivitelét nemcsak a saját területről, hanem a sóüzem körzetébe vonható összes magánbirtokosok területéről is, mely tilalom még a XIX. század elején is fennállott.

Ezek az óvintézkedések azonban a konok és makacs betegséget csak elfojtották, de meg nem szüntették; a fahiány réme nem szűnt meg továbbra is az aggodalmaskodó kedélyeket rémitgetni s nem volt megszüntethető addig, míg teljes bizonyossággal meg nem állapították, hogy az erdőségek tartamosan mennyi fát képesek szolgáltatni.

A felsőausztriai és steierországi sóbányák kezelői már a XVI. században utasítást nyernek az erdők vágható és fiatalabb koru állományai fatömegének megállapítására s az e célból szükséges személyzet felfogadására. I. Miksa császár 1509-ben erre vonatkozólag utasítást is ad ki, melynek folyományaként több ízben részleges és főerdőbejárások is tartattak. Miksa császár rendeletét kiegészítik az 1523., 1524., 1563., 1613., 1656. és későbbi időkbeli származó rendeletek és utasítások, melyek mind az erdőüzem szabályozására vonatkoznak.

400 év mulott el azóta, mióta a mai magas színvonalon álló salzkammerguti erdőgazdaság első alapköveit letették az akkori idők erdőjárói, a szerény „Vorstner“-ek, kiknek hatásköre, mint az egykori utasításokból nyilvánvaló s kik a sóüzem tisztjeinek csak végrehajtó közegei voltak, igen szerény keretek között mozgott.

Ez az állapot azonban nem tartott soká, mert az erdőgazdaság fontosságának és nélkülözhetetlenségének tudatában annak kezelésére is mindinkább nagyobb súly lett helyezve, mi azután önálló működési körrel bíró, de a sőüzemeknek még mindig alárendelt hivatalok szervezésével járt, s az erdők kezelésére ekkor erdőmesterek nevezettek ki. Az erdőmesteri, később császári erdőmesteri intézmény életbeléptetésével, a XVII. évszázad dereka táján veszi kezdetét az a korszak, midőn az a szoros kötelék, mely a sőüzemet az erdőgazdasággal összefűzte, lazulni kezd és észrevétlenül bár, de mindinkább jobban szétválík egymástól e két kezelési ágazat nélkül, hogy ez az elválasztás egyik vagy másik részről szorgalmaztatott volna. Erre az elkülönítésre maga a gazdálkodás fokozott mérvben kifejlett kívánalmai vezettek, mert a patriarchalis kamarai szolgálatban felnőtt erdőmester, ki éppen annyit értett a sőüzemhez, mint az erdőgazdasághoz, e viszonyok között igen jól érezte magát s az elválasztást nem igen szorgalmazta.

Az újabb idők erdőgazdasági irányzatának erdőt használó, de erdőt fenn is tartó és tartamos gazdaságra törekvő szelleme itt is hamarosan megtarthatta diadalmas bevonulását. A XVII. század közepén már itt is találkozunk kamarai szolgálatban álló erdészekkel, kik e szellemtől áthatva és kiváló technikai képzettséggel rendelkezve, szívük egész melegével felkarolják a gondjukra bízott erdő érdekeit s ezáltal valóban kiváló diszére válnak szakunknak.

Ettől az időponttól kezdődőleg, bár a küzdelem a régi és maradi felfogásokkal szemben még mintegy 200 évig tart, emelkedik az erdőkezelés belterjessége, míg végre a XIX. század elején oly magas fokra emelkedik, hogy hire messze túlhalad az ország területén. Azok a hatalmas vízi szállítási berendezések, melyeknek ma már csak nyomait láthatjuk s melyeknek csodálatára járt minden ország szakembere, ebből az időből származtak, de ebben az időben lett megalapozva az a hatalmas mű is, melyen a mai belterjes erdőgazdálkodás felépült.

A Salzkammergut erdőgazdasági történelmének egyik korszaka azzal az időponttal záródik le, midőn az a sőüzemtől elkülönítették s ez az időpont egyszersmind szoros összefüggésben áll a kamarai erdészek egyik legkiválóbb képviselőjének, Wunderbaldingernek működésével. Az ő kiváló egyénisége az a határkő, mely az újabb irányu erdőgazdaság térfoglalásának küszöbén állított fel.

A kamarai erdőmesterek az 1851-ik évig működtek. Az udvari kamarának feloszlata és a szakminisztériumoknak az 1848. év utáni felállításával az erdőmesterek helyét önálló erdőhivatalok foglalják el, melyek mellé segédhivatalok lesznek beosztva és kellő személyzettel ellátva. Az erdőhivatalok alárendeltnek a só- és erdőigazgatóságának és ennek 1868-ban való feloszlata után ideiglenesen az ebensei cs. kir. erdőhivatalnak. Mint legfelsőbb hatóság 1853-ig a mezőgazdasági és bányászati, azután később a pénzügyminisztérium, végre 1872. január 20-tól kezdődőleg a cs. kir. földmivelésügyi minisztérium szerepel.

A legújabb kor szociális viszonyainak változása, a technikai vívmányok térfoglalása, melyeknek élén a vasut áll, az őstermelési ágazatokra is átalakítólag hatottak, mi aztán az erdőgazdaság újból való szervezését vonja maga után.

Az 1873. évben foganatosított szervezés szerint a legfelsőbb hatóság a földmivelésügyi minisztérium, a kezelő szervek pedig a gmundeni cs. kir. erdő- és jószágigazgatóság s az ennek alárendelt erdőgondnokságok. Az erdőigazgatóság kebelében működnek az erdőrendezőség, az építészeti szakosztály, jogi ügyosztály és számvevőség.

Az igazgatóság személyzete jelenleg 20 erdőtiszt, 47 irodai alkalmazott és 84 külső szolgálatot teljesítő erdőaltiszt.

Az 1912. évben a személyzeti kiadás 373.000 K-t tett ki. Az összes kezelési kiadások 1874—1893-ig ha-ként átlag 3 K 16 f-t emésztettek fel, ezek a kiadások az 1902. évben 434 K-ra, 1912-ben pedig 637 K-ra emelkedtek.

Az erdőgazdasági üzem berendezése a Salzkammergutban is szoros lépést tart az erdőgazdasági tudomány ezen ágazatának fejlődésével.

A sóüzem faszükségletének biztosítása szempontjából, mint ez már említve volt, az erdőállományok fatömegének megállapítása már a régi időkben is szorgalmaztatott. Az első ily irányu munkálat nyomaira már a XVI. században bukkanhatunk, sőt a rendelkezésre álló régi írásokból megállapítható, hogy ebben az időben már a tömegszakozás gondolatával is foglalkoztak.

A könnyen hozzáférhető erdőrészekben már előzőleg meg-
ejtett fatömegbecslést 1630—1634-ig az egész birtoktest összes

erdőségeinek szembecslés útján való fatömeg felvétele és a határok megállapítása követte. A becslés eredménye, mely csak a vágható állományokra s azok növedékére szorított, erdőkönyvbe foglalva örökített meg. 1763-ban és 1782-ben ismételt szembecslés útján állapítják meg a fatömeget. Az első részletes erdőfelmérés az 1794—1804. években lett elrendelve és foganatosítva is. Ezeket a részletes becsléseket és felméréseket térképekkel is kiegészítették, de a czélnak még ezek sem feleltek meg; mert a beállított üzemeredményeinek nyilvántartása és a 15 évre megállapított üzemfelülvizsgálási mű elkészítve nem lett.

Ily állapotokat talált 1825-ben a salzkammerguti erdők kezelésére rendelt erdőmester, Wunderbaldinger szolgálatba lépésének idején. Ennek az erélyes és kiválóan képzett szakembernek sikerült azután rövid időn belül a czélnak teljesen megfelelő üzemberendezési művet készítenie. Wunderbaldinger már 1830-ban nagy vonásokban elkészült ugyan művével, de a részletes munkálatok különféle körülmények összejátszása következtében egész az 1838. évig elodáztattak. Ettől az időtől kezdődőleg, ámbár szerény pénzvviszonyok között és kevés iskolázott személyzettel, de annál nagyobb erélyvel fog hozzá a részletes felmérési és berendezési munkálatokhoz s 1855-ig el is készül művével, miáltal megteremtette az alapot a Salzkammergut erdőségeinek tartós üzemi berendezéséhez. Wunderbaldinger művének legkiválóbb részei a pontos térképek, melyek még a legutóbbi üzemberendezési munkálatoknál is használhatók voltak, de az erdőtést belső beosztására, kezelésének mikéntjére és a használatok sorrendjére vonatkozólag is értékes adatokat találhatunk abban. A hozadék megállapítása a tarvágások útján kihasználható területeknél tömegszakozás, a száraló üzemben kezelendő részekenél a Hundeshagen-féle használati százalék útján történt. Ezen erdőberendezési mű részletes és teljes befejezése elé a szolgálmányok megváltásának kérdése gördítettek akadályt.

Az erdőgazdasági kezelésnek 1873-ban történt ujjaszervezésével az üzemberendezési műben is érvényre jutottak a változott körülmények kívánta követelmények. A még teljesen be nem fejezett Wunderbaldinger-féle művet ekkor kiegészítették, több üzemestről új gazdasági tervet készítettek, melyekben a hozadékot az egyesített tömeg- és térszakozás alapján állapítják meg.

Idővel az erdészeti tudományok általános fejlődésével és különösen az erdőrendezés tökéletesedésével e rendszer is megváltozott, s a Salzkammergut erdőségét a tartamosság fokozottabb mérvben való szemmeltartása és a szabályos korfokok és vágás-sorok utáni törekvés kidomborítása mellett a Judeich-féle állomány-gazdálkodás elvei szerint rendezik be és használják.

A berendezés az állománygazdálkodásra van alapítva. Az első félforduló szakban az erre az időre elkészített vágatási terv keretén belül folynak a használatok, a második félforduló szakra, anélkül, hogy ennek pontos betartása kötelező lenne, a kihasználandó területek és fatömeg szintén elő vannak írva, a 3. és 4. félforduló szakra már csak a területek vannak kijelölve, míg a vágásforduló hátralevő éveinek területe már csak összegezve van megjelölve.

A vágásforduló éveinek megállapításánál itt a pénzügyi szempont nem lehetett mérvadó. A magasabb kitétségekben elterülő állományoknál a pénzügyi vágásforduló megközelíti a legnagyobb fatömeget nyújtó vágásfordulót.

Az állományok részben szálaló, részben fokozatos felújító és tarvágásos üzemmódban kezeltetnek. A szálaló üzemmódban kezelt részek vágásfordulója 140, az utóbbiaké 120 év.

A szálaló erdők évi növedéke *ha*-ként 2,6, a vágásos használatnak alávetett részekben pedig 2,9, átlag 2,8 m^3 .

Az üzem berendezésének tökéletesedésével egyidejűleg az erdőhasználati követelmények iránti igények is növekednek, melyek azután a szállítási berendezések tökéletesítésében nyerne kielégítést.

Bányászat és erdészet egészen addig, míg a kőszén mintegy 50 évvel ezelőtt diadalmas bevonulását meg nem tartotta, elválaszthatatlan fogalmak voltak.

Igy volt ez a Salzkammergutban is, hol az erdőségek évszázadokon keresztül kizárólag a sóüzem szolgálatában állottak. Ezen az alapon már kezdettől fogva a legkülterjesebb tűzifagazdálkodás fejlődött ki az azt kísérő karakterisztikus jelenségekkel, a nagy kiterjedésű tarvágásokkal és az ugyszólván kizárólagos nedves és száraz csuszatókon és usztatókon való szállítással.

Ha a tarvágásos gazdálkodást, melynek utolsó maradványai ma már csak a tenyészhatár alatt találhatók meg, dacára annak, hogy állami létérdekek kielégítésének szolgálatában állottak, nem

is nevezhetjük mintaszerűeknek, legnagyobb elismeréssel kell adóznunk azoknak, kik azokat a nagyszerű szállítási berendezéseket létesítették, melyeknek maradványait a Salzkammergutban ma is megtalálhatjuk.

A Salzkammergutnak nincsen olyan nagyobb viziútja, melyen a szükséges faanyagot külső területekről lehetett volna behozni, s így a sóbányászat kizárólagosan a saját körzetében fekvő erdőségek fatömegére volt utalva, melynek kiaknázására és szállítására, a kényszerítő szükség nyomása alatt, a legnagyobb költségtől sem volt szabad visszariadniok az egykori üzemkezelőknek. Ilyen körülmények között a szállítási berendezések építésének technikája egy félezred év alatt valóban mintaszerűen fejlődik ki. A csuszató- és usztatóberendezések hálózata az egész Salzkammergut erdőségeit feltárta. A vízépítéssel magas fejlettségének bizonyítéka a még ma is használatban álló 1552-ben épült vizicsatorna a Traun esésénél, melyet Seeauer épített. Ez a csatorna 396 *m* hosszú, bejárásánál 6·29 *m* széles és 1096 darab gerendával van kikapadva. Annak idején talán még a legjelentéktelenebb csermely is a szállítás szolgálatában állott. Több mint 300 kilométer usztató- és csuszatócsatornán történt a szállítás, 1870-ben még 39 gát, 16 vizifürész, 48 fő usztatómű, 24 vizicsatorna és 22 gereb volt üzemben. A kőből épült gátak legnagyobb része még ma is — használaton kívül — jó karban van, a mellékvölgyek apró fagátjai azonban már elpusztultak.

A szállítási berendezések jókarbantartása s ezek építése rengeteg összegeket emésztettek fel. Maga a szállítás — eltekintve a néha 30⁰/₀-os anyagelkallódástól — sem volt olcsó, mert a tűzifa *ü³rm*-ének szállítása 0·6—2·40 K-ba került, de előfordult, hogy 1—1 *ü³rm* tűzifa lehozatala 8 K-t emésztett fel. Ily szállítási mód mellett természetes, hogy az erdők jövedelmezősége a legalacsonyabb pontra süllyedt.

A salzkammerguti vasutnak az 1877. évben való üzembevétele a viszonyokat mintegy varázsütésre megváltoztatta. A sóüzemfa helyet kőszénre kezdett tüzelőanyagul használni, miáltal az erdőgazdaság felszabadult a rengeteg faanyag szolgáltatása alól s hova-tovább teljesen függetleníti magát a sóüzemtől s termékeinek jobb piacot talál. Az átmenet azonban nem maradt rázkódtatások

nélkül. A rakhelyeken és csusztatók mellett rengeteg faanyag volt készletezve, melyet a kőszénfűtésre berendezett sóüzem immár nem használhatott, s melynek részére fogyasztópiacot gyorsan találni sem lehetett, ennek következtében azután áresés állott be, ami fapocsékolást vont maga után.

Az újonnan szervezett erdő- és jószágigazgatóságnak jutott a feladat az eddig különleges szolgálatban álló és felszabadult erdőgazdaság részére azokat az utakat egyengetni, melyeken ezentul önállóan járhat, ami a legrövidebb idő alatt sikerült is.

A kiterjedt fenyőállományokban rejlő kincs csakis belterjes műfatermelés által volt kiaknázzható, ami elsősorban a szállítási módok megváltoztatását követelte meg.

A 70-es évek elején a drága üzemű szállításról és csusztatásról áttérnek a tengelyen való szállításra, ezzel karöltve jár az erdőknek uthálózzattal s végre vasutttal való feltárása.

1874-ben épül az első csusztatóút, mely szállítási berendezés tért hódít mindenütt, hol a viszonyok ezen olcsó és czélszerű szállítási berendezések létesítését megengedik.

A fa- és kőcsusztatók már ősidők óta előszeretettel használtak itt, de a faarak emelkedésével hovatovább fel kellett hagyni ezeknek nagy fapazarlással és drága üzemi költséggel járó használatával.

1873—1897-ig a Salzkammergutban:

65·8 *km* elsőrendű műút

130·8 „ másodrendű

204·4 „ harmadrendű ut

381·8 „ összekötő és gyalogut

és 28 „ csusztatóút épült.

Az erdőigazgatóság kebelében felállított építészeti hivatal állandó feladatához tartozik az uthálózat kibővítése és jókarbantartása; árvízkarosítások meggátlására a vizek folyása szabályoztatik, úgy hogy hovatovább a berendezés a tökéletességhez közeledik.

Az offenseevölgyi erdei vasutnak építése újabb lépés volt a végcél felé.

Az 1899. évben épült egyszerű görpálya, mely tulajdonképen a patakszabályozási munkálatok szolgálatában állott, 1903-ban már 3·6 *km* hosszú és 1906-ig 8·5 *km*-re bővítették ki. A Steinbach

völgyének kiépítésével az ezen völgy mögött elterülő erdőrészek feltárása is időszerűvé válik s 1912-ben a vasut 14 *km*-re hosszabbítatik meg s egyszersmind mozdonyal is felszerelik. Egyidejűleg üzemképes állapotba helyezik a 23·5 *m* hosszú és 7 *m* magas, egy csapó- és két emelőkapuval ellátott burggrabeni kőgátat is, mert a körzetébe eső erdőrészek fatömege csakis ezen, talán nem korszerűnek látszó, uton használható ki.

A Salzkammergut erdőgazdaságában az 1912. év végén már a következő szállítási berendezések állanak szolgálatban:

14·2 <i>km</i>	erdei vasut
163·2	„ kocsiut
639·8	„ vontatóút
58·9	„ csusztatóút
1171·0	„ összekötő és kezelési út
54·3	„ usztatóút
4 drb.	kőgát
5	„ kőszekrényes gát
1	„ fagát
3	„ gereb.

A hódús és szigorú telek következtében a termelés a nyári hónapokra esik. A fakihozatal rendszerint megosztott. A csusztató- és vontatóúton a főutakhoz télen közelített fa a tavaszi és nyári hónapokban lesz tengelyen tovább szállítva. Az erdők feltárása ma már oly tökéletes, hogy az összes kitermelt faanyag néhány hónap alatt mindenünnen a fogyasztópiacokra kerül.

Az 1878. év óta a műfakihozatal állandóan emelkedik. A 234·970 *m*³-es évi fahozamnak 1878-ban 26·5, 1911-ben pedig már 49·0%-a volt műfa. Hogy a műfahányad nem magasabb, az abban leli magyarázatát, hogy a kitüntetett összegben a szolgáltatmány fejében kiadott faanyag is bentfoglaltatik, mi a műfa százalékát rendkívül csökkenti. Az 1874—1893-ig terjedő időszakban az évi tiszta jövedelem (leszámítva a szolgáltatmányok értékét) 118·426 K, az 1894—1900. évi időszakban pedig már 311·323 K volt.

A főhasználati fatömeg legnagyobb részben a vasuti állomásokon, ritkábban az erdőn készletezve lesz értékesítve. Az értékesítés kivétel nélkül írásbeli árverések útján történik. Kisebb mennyiségben a helyi szükséglet fedezésére szabadkézi eladások vannak szokásban.

A saját kezelésben álló fűrészeken csak az a fa lesz feldolgozva, melyet rosszabb minősége miatt mint épület- vagy rönkfát értékesíteni nem lehet.

A kitermelt fa következő választékokban kerül piacra:

Épületfa, hosszú 18— *m* hosszú

„ közép 12—18 *m* „

„ rövid 8—12 *m* „

mindegyik fokozatban 5—5 vastagsági osztálylyal.

Rönkfa 3—6 *m* hosszú, 3 vastagsági osztálylyal.

Papírfa 3—6 *m* „ 20 *cm*-nél kisebb középmérvével.

Tüzifahasáb (2 osztály), dorong.

A legutóbbi árverésnél m^3 -ként a következő árakat érték el ab waggon vasuti állomás:

Hosszu épületfa I. o. (44— *cm*) 28 K

II. o. (34—43 *cm*) 27 K

III. o. (27—33 *cm*) 26 K

IV. o. (20—26 *cm*) 23 K

V. o. (20 *cm*-en alul) 21 K

Középipületfa I. o. (44— *cm*) 27 K

II. o. (34—43 *cm*) 26 K

III. o. (27—33 *cm*) 25 K

IV. o. (20—26 *cm*) 22 K

V. o. (20 *cm*-en alul) 20 K

Rövid épületfa I. o. (44— *cm*) 25 K

II. o. (34—43 *cm*) 24 K

III. o. (27—33 *cm*) 23 K

IV. o. (20—26 *cm*) 20 K

V. o. (20 *cm*-en alul) 18 K

Rönkfa --- --- I. o. (32— *cm*) 25·8 K

II. o. (26—31 *cm*) 23·8 K

III. o. (20—26 *cm*) 21·8 K

Papírfa --- --- --- --- --- 18·25 K

A tüzfifaárak a rakhelyen:

I. o. kemény hasáb 9 K

II. o. „ „ 8 K

„ dorong 6·5 K

II. o. puhafahasáb 8 K

Puhafadorong 6 K

Nevesebb fogyasztási piacok tűzifa részére a kisebb városok és falvak, továbbá Linz és Salzburg; papirgyártó fa részére a cseh, bajor, szász és felsőausztriai gyártelepek; fűrészrönkök és épületfa részére Bécs, Budapest, Prága, általában Felső-Ausztria és Csehország.

Éghajlat, fekvés és talaj szerint az itteni erdőségek három csoportba sorozhatók. Az első csoport a magas hegység jellegével bíró legnagyobb kiterjedésű terület. Ezen mészkő által alkotott területen az uralkodó fánem a luczfenyő, mely vörösfenyővel, egyes példányokban havasi fenyővel, az alacsonyabb szintájakon jegenyefenyővel és bükkal van elegyedve. A felsőbb szintájak erdőövét a henyeenyő öve zárja körül, efelett pedig szeszélyes sziklaalakzatok meredeznek az égnek. E csoportban a legmagasabb kiemelkedő pont a Magas Dachstein (2996 *m*), legalacsonyabb helye pedig a Traun-tó (422 *m*). A fatenyészet e két határon belül a mélyebb fekvésű helyeken jó növésű, a magasabb szintájakon pedig rosszabb állományokat alkotva, 2000 *m* magasságba hatol fel.

A második a kréta formációjához tartozó elnyult széles gerinczek és kiemelkedő kupalaku heglánczolatok csoportja. A talaj itt rendszerint mély agyag, az altalaj pedig pala és homokkő. E szintájon a lucz- és jegenyefenyő mellett a bükk 1200 *m*-ig felhatol.

A harmadik csoport igen kis kiterjedésű az alluviumhoz tartozó agyagos homokterület.

Mindhárom csoportban a túleveleűek az uralkodók, melyek az állományok 72%-át alkotják. Az éghajlat általában magashegységi jellegű.

A szabályozott erdőápolás első nyomai nem régi keletűek a Salzkammergutban, mert csak az 1870. év jelent ezirányban is fordulópontot.

A sőüzem idejéből származó tarra vágott területek felujtását eleinte hóra való vetés útján eszközölték. Nagyterjedésű területeken ez a felujtási mód igen jól sikerült s sok igen szép állomány köszönheti ennek az eljárásnak létét.

Ujtetés útján csak a 60-as években kezdenek erdősíteni, de a szaporodó tarvágások felujtása e mód alkalmazása mellett nagyon elmaradt, úgy hogy a mai rendszer életbeléptetésekor a cs. kir.

erdőigazgatóság nagykiterjedésű begazosodott s részben legeltetés által tönkretett erdőszületlen területeket vett át.

Az erdőgazdaság általános fejlesztésével ezen területek felújítására is nagy figyelmet fordítottak, de egyelőre meg kellett maradni a régi felújítási módokatknál s így a vetés útján való erdősisítésnek kiterjedtebb szerep jutott.

1873—1882-ig átlag évente 91 *ha*-nyi területen eszközölték a felújítást vetés útján, 1887—1893-ig ugyanily módon pedig 23 *ha* erdőszült be évente. Az 1873—1882. évig terjedő időszakban 309 *ha*, 1887—1893-ig 144 és 1894—1897-ig 69 *ha* volt az évenként ültetés útján beerdősített, illetve felújított régi vágásterület.

A természetes felújítás általános foganatosításának főleg a szél által való kidöntés veszélye és a terepviszonyok különféle alakulása állanak útjában, de igen sok és kiterjedt szép fiatalos — főleg bükk és jegenyefenyő — keletkezett már ez uton is; az állományok legnagyobb részét azonban ma is 3—4 éves csemetékkel való ültetés útján ujtják fel.

Az ültetésre szánt fenyőcsemeték legnagyobb része 1—2 éves korában a Hacker-féle géppel lesz átiskolázva, egy része pedig kimetszés útján erőteljessé fejlesztve.

Természetes, hogy az ültetés körül felmerült fokozott tevékenység a csemetekertek és faiskolák kibővítésével karöltve járt, úgy hogy ma nemcsak a saját szükséglet nyer innen bőséges fedezetet, hanem még magánosok igényei is kielégíthetők.

A nyolczvanas évek vége felé az erdősisítési hátrálékok eltűntek s ettől az időponttól kezdődőleg az erdőápolás fokozottabb igényei is érvényre juthattak.

A régi gazdálkodás egyedüli termékének, a tűzifának előállítására különleges állományápolást nem kívánt meg, a kevésbé jó fa és az áterdőlési fatömegnek megfelelő faválasztékok csak ott használtattak ki, hol esetlegesen a főhasználatok szomszédságába eső állományokból azok kitermelése és elszállítása akadályokba nem ütközött. Az állományok jó fejlődésének érdekében megejtett rendszeres áterdölések és tisztító vágások csak a 80-as években állítottak be s ekkor is csak a könnyen hozzáférhető erdőrészekben. Az uthálózat kifejlesztésével azután a forgalmi gőcpontoktól távolabb fekvő állományok is gondozásban részesülhettek, a tisztító és gyéritő

vágásokat itt is foganatosítani lehetett és az állományok minősége a tenyészteni nem kívánt fanem kiszedése által is javult. Lényegesen hozzájárult az állományápolás belterjes üzembe vételéhez a papirosgyártáshoz szükséges fa iránti kereslet s a fának általános drágulása. A Salzkammergut erdőségeiben az 1900—1911. évekre kiterjedő időszak alatt összesen 2,836.414 m^3 főhasználati és 453.731 m^3 előhasználati fatömeg lett kitermelve.

Az előzményekből láttuk, hogy a söüzem fentartása és fejlesztése érdekében a kellő munkaerő biztosítása szempontjából az itteni lakosság a legmesszebbmenő kedvezményekben részesült, mi azután a munkásosztály megerősödését és szervezését eredményezte. Bátran állíthatjuk tehát, hogy a Salzkammergut munkásainak szervezete nem az újabb idők szociális mozgalmainak gyermeke, hanem úgy, mint a többi itteni gazdasági berendezkedések, a múlt idők szüleménye.

A mai munkás-szervezet az 1848. és 1872. évben foganatosított szervezések alapján fejlődött ki s 1898-ban lett alkotva.

A mai erdőmunkás kar 4 raktárőr, 120 előmunkás és 1080 állandó erdőmunkásból áll. Ezek mellett az állandó munkások mellett az itteni erdőgazdaság még bizonyos számú nem állandó munkást is alkalmaz. Sem az állandó, sem az ideiglenesen alkalmazott erdőmunkások nem követelhetik, hogy állandóan foglalkoztassanak.

A munkát vagy szakmány-, vagy napszámban teljesítik. A szakmánymunka is úgy lesz megállapítva, hogy a munkás a megállapított napszámbérek mellett is feltétlenül megkereshesse. Ugy a napszám, mint a szakmánybérek fizetése 4 hetenként történik.

A munkások hasznavehetőség és szolgálati idő szerint két fizetési osztályba vannak sorozva. Az I. fizetési osztályban 3 fokozat van 3·40, 3·60, 3·70 K napszámbérrel, a II. fizetési osztály 7 fokozatában a bérek 2·60 K-tól 10—10 fillérenként 3·20 K-ig emelkednek. Az előlépés egyik fizetési fokozatból a másikba 3—3 évenként történik. Az egyik osztályból a másikba csak igen ügyes munkások, kik előmunkási szolgálatra alkalmasak, lépnek elő.

Az állandó munkások a napszámon kívül évi 20 $\ddot{u}rm^3$ tüzfát kapnak tövön az erdőben, mely járandóság bizonyos körülmények között 12 K-val meg is váltható. A nős munkások 50, a

nőtlenek 25 K lakbért élveznek, betegség esetén pedig támogatásban és nyugellátásban részesülnek.

A munkások legnagyobb része saját házában lakik. A törekvés saját otthon után ott rendkívül ki van fejlődve, de legújabb időben a mindinkább elterjedő idegenforgalom következtében még a legszerényebb lakás is bérlőre talál, mi e munkásokat ugyyszólván megfosztja az egészséges lakás élvezetétől.

A Salzkammergut erdőségei csak igen kis mértékben nyújtanak mellékhaszonvételeket, melyeknek legfontosabbika az erdei, illetve havasi legelő. A régibb időszakban a legelők bérlet útján értékesítették, ma azonban ugyyszólván az összes legelőket lefoglalják a szolgálmányok, úgy hogy idegenek szarvasmarháját legelőre nem bocsátják. A kereslet legelő iránt egyébként mindinkább csökken, mert az emelkedő tejárok mellett, mit a nagy turista-forgalom idéz elő, a gazdák áttérnek a jobb termelőképes istállózásra.

Erdei fűhasználat nagyobb mérvben sehol sem lesz gyakorolva.

Szénégetés és gyantanyerés, mely utóbbi a tűzifagazdálkodás idejében nagyon divott, be lett szüntetve.

Lényeges jövedelmet nyújtanak a márvány, köszörűkő és mészkő, turfa, vízierők, gyógyvizek értékesítése.

A vadászat Ő Felsége részére van fentartva.

A halasvizek, melyeknek kiterjedése 5400 *ha*, melyből 955 *ha* esik a folyó- és 4445 *ha* az állóvizekre, bérlet útján szintén szép jövedelmet hajtanak.

*

A havasi klíma, melynek körzetében az ottani erdőségek legnagyobb része fekszik, a legjobb védelmet nyújtja az erdőpusztító rovarok ellen, úgy hogy kisebb károsításoktól eltekintve, itt rovarok okozta katasztrófák még nem fordultak elő. A csemetékertek inkább ki vannak téve ilyenmü károsításnak, hol időközönként az egerek és madarak is nagyobb pusztítást vittek már véghez.

A vadállomány által okozott károk elenyészően csekélyek. Az elültetett csemetéket vadragás ellen kóczczal való körülcsavarás és agyag-petroleum keverékével való bemázolás által jó eredmény-

nyel védik meg. A kőcczal való körülcsavarás 1000 csemeténként 1·50 K, a bemázolás pedig 1·70 K-ba kerül.

Késői és korai fagyok, jégverés, szárazság, s mindezek fölött a hosszantartó hódús telek azok, melyek ellen az erdőségeket hathatósan meg kell védeni, s melyek ott évente éreztetik kártékony befolyásukat. A magasabb szintájakon igen gyakori a széldöntés is.

A Salzkammergut igen gazdag vízben. A nagyobb folyóvizek 78·8 *km*, a kisebbek pedig 480 *km* hosszúak. Az elmúlt időkben e vizek ugyan hasznathatóak voltak, mert ezekkel történt évszázadokon keresztül a fának leszállítása, de évszázadokon keresztül állandó veszélyt is rejtettek magukban ezek a vadpatakok, melyek gyakran rettenetes károsításokat okoztak.

A Salzkammergut történetében az 1316., 1548., 1661., 1787., 1897. és 1899. évek voltak azok, melyekben a nekiszabadult elem, a víz, óriási mérvű károkat okozott. Tehát nem a szertelen erdőhasználatban, hanem magukban e vizek természetében rejlik a károsítás indító oka.

Az 1897. évi pusztító árvizkatasztrófa az állami erdőkezelésre e pusztítások jövőbeni megakadályozásának nehéz feladatát róttá s kezdetét vette nemcsak a saját, hanem a magánbirtokosok területén folyó vadpatakok szabályozása is. Az árvíz által elrombolt építmények s egyéb károsítások ideiglenes megszüntetését célzó munkálatok még be sem végeztek, midőn az 1899-ki árvíz az előbbinél még nagyobb erővel zudult le s elsöpört mindent, mi útjába akadt.

Óriási pénzáldozatok árán azonban eddig már sikerült a lakott völgyekben az árvíz károsításainak nyomait eltüntetni s azokat a jövőbeni árvizek ellen biztosítani. A megkezdett munka serényen folyik tovább, úgy hogy idővel a Salzkammergut összes vizei szabályozva lesznek.

Az 1901. év végeig elkészült művek a Salzkammergutban 2,478.140 K-t emésztettek fel.

A további patakszabályozási munkálat a cs. kir. vadpatakszabályozási kirendeltség működése körébe van utalva.

Ez a földmivelésügyi minisztérium kebelében felállított vadpatakszabályozási kirendeltség az 1883—1912-ig terjedő időszakban Ausztria összes tartományaiban 1403 helyen foganatosított patak-

szabályozási munkálatot, miáltal 2,674.381 *ha*-nyi terület lett az árvízveszedelemtől mentesítve.

Ezen tevékenység közepette a következő művek létesültek: 47.183 kőből épült völgyzáró-, fenék- és kőszekrényes gát, melyek összesen 1,669.974 m^3 víz vagy törmelék felfogására alkalmasak; 53.938 kisebb fa-, rőzse- és földből épített gát 384,648 folyó méter hosszban; 1,067.281 kőből és fából épített sarkantyú és hasonló partvédelmi mű 2,046.554 m^3 tartalommal; 290.138 *fm* burkoló mű, 219.853 *fm* vízlevezető berendezés, 1,823.806 *fm* rőzsefonás, 682.951 meder-eltérítés. E munkálatokkal kapcsolatosan 5262 *ha*-nyi terület lett beerdősítve s 710 *ha* begyepesítve. A létesített munkálatok költsége 73,365.463 K.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Meghívó.

Az Országos Erdészeti Egyesület helyiségeiben (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám) 1914. évi márczius hó 6-án délután 6 órakor *Papp László segéderdőmérnök*

„a szomolnoki széldöntések“

sürgős kiszállítása érdekében létesített erdei vasutakról tart előadást vetített képek bemutatása mellett.

E felolvasásokra a t. Czimet tisztelettel meghívja
Budapest, 1914. január hóban

az Országos Erdészeti Egyesület
elnöksége.

A felolvasást a Schuller-féle vendéglőben (V., Alkotmány-utca 31.) barátságos összzejövetel követi (étkezés étlap szerint).

Levél a szerkesztőséghez.*)

I.

Tekintetes Szerkesztőség!

Tiszteletteljesen kérem, szíveskedjék alábbi soraimat becses lapjában közzétenni:

Kaán Károlynak az Erdészeti Lapok idei I. füzetében megjelent „Levél a szerkesztőhöz“ című sorai, a hozzám számos oldalról jött nyilatkozatok szerint is, azt a benyomást keltették, amit a magyar közmondás ekkép fejez ki: „Másról beszél Bodóné, ha kéri a bor árát“. Mert mi volt a célja a Magyar Erdész mult évi IV. füzetében, a Decrett-ünnepségről irt kritikai méltatásomnak? Bizonyynyal nem más, mint az, hogy a párhuzamba való állításukkal, összehasonlításukkal, vázlatosan körvonalazott történelmi adatokkal és az Országos Erdészeti Egyesület által az 1906. évi december hó 9-én nagyjaink emlékének megörökítéséül is tartott jubiláris ünnepélyen megnyilvánult közérzés alapján kimutassam, kiemeljem azt, hogy a Duschek Ferencz főerdőfelügyelő eszméi és terveinek legfeljebb végrehajtójakép szereplő Decrettnél kortársai között is voltak, akik eredményesen működve föléje emelkedtek! hogy továbbá minden hazafiasan gondolkozó és érző magyar erdész szerintem Kaánnak Decrettre vonatkozó szavaival élve, „*mindenesetre leginkább érdemes*“ „*kiváló*“ erdőgazdaként legelső sorban, sőt csakis a magyar erdészet, a magyar erdészeti irodalom és az Országos Erdészeti Egyesület megalapozóit és megalapítóit: *Divald*, *Wagner* és *Bedőt* kell hogy „*tisztelje és emléküket minden időkre megállapítsa*“! és hogy végül: ha valaki ép a beszteczebányai uradalomban emléket és ünnepeltetést érdemelt, az indokoltan nem lehetett volna más, mint *n. b. e. Divald* Adolf!

Hisz ezek a férfiak önzetlen hazafiak, szaktekintélyek, a meggyőződés emberei voltak! és mégis mi volt jutalmuk, midőn a magyar erdészet megalapozásához fogtak? Az akkori atyáskodó, a nemzeti szellemnek minden téren való fölelevenedését, terjeszkedését és megizmosodását ellenszenvvel kísérő, meggátolni akaró

*) A közölt két újabb nyilatkozattal az Erdészeti Lapok a felek vitáját lezárják.
Szerk.

osztrák kormány Divaldot Ausztriába, Eisenerzbe; Wagnert Nagybányára helyezte át; Bedőt pedig, ki már akkor az Erdészeti Lapok szerkesztésénél és az erdészeti műszótár összeállításánál tevékeny részt vett, Temesvárra az akkori szerb vajdaság székhelyére rava-szul *napidijas* erdészjelöltté nevezte ki, holott Selmece-re avagy Kolozsvárra *dijtalan* erdészjelöltkép való alkalmaztatását kérte avégből, hogy így a közelből sikeresebben fejthesse ki munkás-ságát a magyar erdészet és szakirodalom érdekében.

Mert jegyezze meg Kaán, hogy a nemzet tiszteletére érdemet szerzett férfiak emlékének megörökítésénél nem alárendelt kérdés az: hogy azok a maguk tudását és érzésüket a nemzet fiai elméjébe és szívébe átplántálták-e avagy nem! Mert „Nyelvében él a nemzet“. Az elég tetemes állami költséget és áldozatot igényelt Decrett-ünnepséget pedig ebből a nézőpontból is kell ám bírálni! Ugy érzem, hogy nekem, ki a kameralisták életét és a magyar erdészet mezején előfordult eseményeket egy félszázadot meghaladó idő óta ismerem és figyelemmel kísérhettem, nemcsak jogom, de kötelességem volt: a Decrett-ünnepségről, — habár annak megtartása után csak $\frac{1}{4}$ évvel is megemlékezve, — a Kaánnak apostolul szolgáló férfiu érdemeit kellő értékükre leszállítani. És felszólalásaimnál nem vezette tollamat sem a lekicsinylés, sem a sértés és diffamálás szándéka, hanem csak az igazságérzet feljajdulása afelett: hogy hova jutott Kaán Károly és a vele együtt gondolkozó egynehány erdész a hazafias érzés szempontjából!

Különben pedig, akik a fenforgó vitának mélyére kívánnak hatolni, ne sajnálják a fáradságot és olvassák el *Tomcsányi* Gyulának az Erdészeti Lapok 1895-iki évfolyama IX., X. és XI. füzeteiben megjelent ily című értékes értekezést: „*A garammenti kincstári erdőkben alkalmazott szállítási rendszer ismertetése*“, amely bizonyára bő anyagával Kaánnak is tanulmánya kutforrásául szolgált! És ebben majd megtalálják, hogy ki volt a Duschek Ferenc budai kir. főerdőfelügyelő, az eszmei szerző? Ki az egyik végrehajtójakép szereplő Decrett kamerális erdőmester és mik voltak érdemei? Ki fog továbbá tünni az is, hogy az 1809—1826. években foganatosított vetés és ültetés eredménye 2782 hold 555 ölet tett ki, amely elég távol áll a 6—8000, illetve 20—25.000 kat. holdtól és hogy a feledékenységből Decrettet tulajdonképen Tomcsányi Gy.

ragadta ki és végül, hogy a garammenti erdőgazdáknak valóban tág terük, bőséges alkalmuk és módjuk volt tevékenységük kifejtésére; nem úgy, mint az ország periferiáin működő többi erdőgazdáknak!

Egyébként még úgy hiszem, hogy mindazok, akik Kaán Károly ünnepi beszédét, illetve értekezését olvasták, kétségtelenül eléggé tisztában vannak azokkal a komoly tanulmányokkal, melyeket Kaán Decrett nagyságáért *négy évi fáradságos* munkájával folytatott; és a magyar hazafiúi érzésnek arról az igazi mértékéről is, mely Kaánt és társait vezette!

Budapest, 1914. január hó 24-én.

Rónay Antal
orsz. képviselő.

II.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Nagyon köszönöm, hogy megadta az alkalmat a fentiekre a következőkben azonnal válaszolnom:

Rónay Antalnak, a Magyar Erdész múlt évvégi számában „A Decrett József kamarai erdőmesterről tartott felolvasás kritikai világitásban“ czimmal közreadott, a magyar erdőgazdaság egymást megértő művelőinek tisztult légkörében szokatlan hangu cikkére válaszomat az Erdészeti Lapok 1914. évi I. füzetében adtam meg.

Beigazoltam ott, hogy Rónay tárgyi állításai kivétel nélkül légből kapottak, teljesen alap nélkül valók.

A minden konkrét adat teljes hiányában nyilvánított személyi vonatkozásainak megítélését pedig kartársaim jóízlésére bízom.

Rónay nem érdeklődött az okmányok és nem a velük kapcsolatos gazdasági eredmények iránt és azok ismerete nélkül mond ítéletet! Pedig ezek a perdöntők és emellett nekünk értékes gazdasági emlékek, amelyek további eljárásainkhoz sokoldalu és nagyon fontos tanulságul szolgálnak.

Ujabb állításaira a következő a válaszom:

Én tanulmányom zárószavában azt mondom:

„A magyar erdőszet *egy évszázad előtti multjából* kevés, ugyszólván semmi olyan adat nem állott eddig rendelkezésünkre, mely az eljárásainkban kívánatos konzekvenciákhoz pozitív támaszul szolgálna.“

Ezután biztatok másokat is a kutatásra; majd azt írom, hogy Decrett a *régmult idők erdőgazdái között . . . stb.* „*leginkább érdemes*“ stb.

Kérem, hogy kerülnek az egy évszázad előtt működött, a rég elmúlt idők erdőgazdái közé Divald, Wagner és Bedő Albert, akiknek működése egy fél évszázaddal, tehát egy emberöltővel későbbben indult meg? Ugy-e bár a valóságban sehogy, a türelmes papíron is csak a Rónay idézte Bodóné segítségével!

A Magyar Erdészben megjelent cikkében Rónay még a leg-határozottabban tagadja, hogy a beszterczebányai uradalomban Decrett idejében bármi érdemes is történhetett. A többek között ezt mondja: „Nem lévén nagyobb használatok, kis terjedelműek voltak a vágások; és *ekkép a felújítások, különösen a mesterséges erdősítések szüksége és lehetősége sem merülhetett fel*“.

Megczáfoltam ezt az adatok egész sorozatáva

Most már így ír: „a garammenti erdőgazdáknak valóban *tág terük, bőséges alkalmuk és módjuk volt tevékenységük kifejtésére*“.

Szüksége volt erre a kijelentésre, mert Tomcsányinak „A garammenti kincstári erdőkben alkalmazott szállítási rendszer“ című munkájában — amelyre a multkori válaszomban volt szerencsém föl hívni az ő szives figyelmét — talált oly adatot, mely ütő-kártyául kínálkozik.

„Ebből a munkából“ — így ír lelkendezve — „ki fog tűnni, hogy az 1809—1826. években foganatosított vetés és ültetés eredménye 2782 hold 555 négyszöglet tett ki, amely elég távol áll a 6—8000, illetve 25.000 kat. holdtól!“

Nagyon megörlöhetett e számadatnak, mert nem nézett jobban körül! Pedig erről a 2782 hold és 555 négyszögölről *részletes táblázatot találhatott volna az én munkámban és találhatott volna magyarázatot is!*

A kérdéses 2782 holdat ugyanis 1809-től, helyesebben 1812. évtől 1826-ig, vagyis a Decrett vezető állásban eltöltött szolgálata alatt (1812—1837) eltelt 25 esztendőnek*) küzdelmesebb *első felében*, a sok kísérletezést is igényelt első 14 esztendőben fásították be, a *többit* (4—5000-et) *pedig a további 11 év alatt*.

*) 23 évig volt Beszterczebányán az erdőhivatal élén, előtte Breznóbányán erdőbíró.

A hivatkozott 25.000 kat. hold pedig, amelyről cikkére adott válaszómban elég világosan szólok, *nem kopárfásításra, hanem az egész uradalomban 23 év alatt természetes uton felújított területre vonatkozik!* Ezt a két nagyon ellentétes fogalmat Rónay csodálatosképpen mindkét cikkében összetéveszti. Pedig én neki válaszómban erre a fogalomzavarra nézve idézetekkel kapcsolatos igen részletes magyarázatot adtam, hozzáfűzvéni kétséget kizáró világos szavakkal, hogy „Decrett a beszterczebányai erdőigazgatóság kerületében teljesített hosszú szolgálata alatt természetes uton újította föl azt a 20—25.000 hold erdőt, amely javarészt éppen manapság tárgya a beszterczebányai erdőigazgatóság főhasználatának és kuttforrása milliój jövedelmeinek“.

Nem lévén immár semmiképpen kétségbevonható a beszterczebányai uradalomban abban az időben teljesített nagyarányu munka, Rónay előtérbe tolja Duschetet! Azt állítja, hogy mindaz, ami a beszterczebányai uradalomban történt, az a budai főerdőfelügyelő munkája. Aki nem hiszi, olvassa el Tomcsányi cikkét. Abból szerinte megállapíthatja bárki, „hogy ki volt Duschek, az eszmei szerző, és ki az egyik végrehajtó!“

Én megkímélem a szives olvasót az utánkereséstől, idézem szószertint Tomcsányi munkájából azt, amit e viszonylatról mond, a következőkben:

„A kamarai erdők sok helyen rendkívül ki voltak pusztítva, az újbóli erdősülés céljából igen sokszor még magfák sem hagytak. Ugy hogy ezen kopár területek beerdősítése csakis mesterséges uton vált lehetségessé. És habár a mesterséges felújítás elkerülhetetlenségére az illetékes körök figyelmeztetve lettek, még sem lehetett reményleni, hogy ezen tetemes, de egyúttal szokatlan költség engedélyeztessék. Hogy pedig a mesterséges felerdősítést mégis már nemsokára alkalmazni lehetett, az *Decrett József beszterczebányai erdőmester fáradhatatlanságának és az erdészeti tudomány iránti érdeklődésének köszönhető*, aki jól tudva, hogy a bányászok által kormányzott kerületben *egymaga* erdészeti reformokat keresztül nem vihet, *messzire menő terve* megvalósítására Duschek Ferencz főerdőfelügyelőt *megnyerni* igyekezett, s ez sikerülvéni, benne hathatós és befolyásos *pártfogóra* talált.“

Mindebből talán mégis csak világos, hogy az eszmei szerzőt és

a szép eszmék végrehajtóját *egy személyben és nem* Duschek Ferenczben találhatjuk fel!

Erről a Duschek Ferenczről, aki különben — mint azt tanulmányomban részletesen megírom — az akkori idők erdészetének egyik jelentékeny és tevékeny munkása volt, azt tudjuk, hogy amikor 1807-ben a négy főerdőfelügyelői állást szervezték, őt Budára nevezték ki főerdőfelügyelővé, s hogy még ebben az évben a Majláth-Drevenák-féle királyi bizottsággal bejárta a besztérczebányai uradalmat.

Miután pedig abban az időben az ilyen hivatalos ut nyomai — éppen annak nagy jelentősége révén — az iratokban éveken át feltalálhatók, világosan megállapíthatjuk, hogy Duschek az 1813. év végéig járt ugyan még kétszer a besztérczebányai uradalomban; de az 1814. évtől kezdve, vagyis *az alatt a 23 év alatt, míg Decrett József állott a besztérczebányai uradalom erdészetének az élén, ott Duschek Ferencz egyetlen egyszer sem fordult meg.*

Ezen állításomat Duschek Ferencznek 1820-ban sajátkezűleg írt, s eredetiben rendelkezésemre jutott élettörténetéből a következő részlet is teljesen igazolja:

„Kivülem még másik két főerdőfelügyelőt neveztek ki egy időben.*) Az egy év előtt meghalt Malaspina József grófot Kassára és a másfél év előtt nyugalmazott Kalina Tamást Temesvárra.

Az első állását teljesen megrongált egészségi állapottal foglalta el, a másikat a bánáti klíma viselte úgy meg, hogy a kir. udvari kamara az adott nehéz körülmények között a két kerület fontosabb ügyeit is nekem osztotta be, sőt amellet reám háritotta azt a föladatot is, hogy a Magyarország, Horvát- és Szlavonországok minden részeiben fekvő uradalmi és bányászati, valamint a szabad királyi városok és a rendezett egyházi alapok tulajdonában levő erdőbirtokokat beutazzam és a fontosabb bizottsági tárgyalásokban részt vegyek. Így történt, hogy *állásom elfoglalása óta* a fontosabb erdészeti ügyek intézését csak a legnagyobb megerőltetéssel és önfeláldozással, s családi ügyeim teljes elhanyagolásával intézhetem maig“.

Az egykori iratokból történt előbbi megállapítás mellett ez az idézet is igazolja a fenti tényt és főleg azt, hogy amikor az egész

*) Ebből az tűnik ki, hogy a szervezett 4 főerdőfelügyelői állásból csak 3-at töltöttek be, vagy hogy az eredeti tervtől eltérve végleg csak 3 állomást szerveztek.

ország közvagyonot képező erdőségeinek felügyelete teljesen lekötötte idejét, Duschek az akkor csak kocsin történhető utazások körülményessége mellett már idő híján sem igyekezett abba az uradalomba, a melyben az erdészeti ügyek vezetésével az annyira elismert egyéni tulajdonai révén, s többek között az ő javaslatára Decret József bízott meg.

Különbben a dolgok teljes tisztázása czéljából nem lesz talán érdektelen fölemlítenem, hogy a rendelkezésemre jutott eredeti gyászjelentés szerint Duschek Ferencz budai főerdőfelügyelő szervi agybjában 4 havi súlyos szenvedés után *már 1826. május hó 20-án kiszervenvedett.*

Tehát Rónay egy negyedszázados igen jelentős munkásság kiváló eredményeit másra és olyan, bár szintén nagyon érdemes szakemberre háritja, *aki ezen idő alatt abban az uradalomban meg sem fordult! Aki már nem is élt, amikor Decret az uradalom erdészetének élén eltöltött negyed század második felében a legjelentősebb sikereit aratta!*

De ez neki mindegy! Mégis ezé minden siker, és amellettszerinte Duschek, aki idegenből származott Magyarországra, abból a korból az egyedüli önzetlen hazafi.

Miért, nem tudni, de nem az a magyar hazában született és működött Decret József, aki egész életét a munkának szentelte, aki a magyar államnak annyi milliós vagyonot konzervált, a magyar erdészetet annyi értékes tapasztalattal, becses tanulsággal gazdagította. Akinek egyéni kiválóságait székhelyi gróf Majláth József, a m. kir. udvari kamara elnöke és a többi királyi biztosok elismerő módon kiemelték, akit Serényi János gróf lelkesen támogatott működésében! Aki unokaöccsét, Huszár Adolfot, a Petőfi és Deák szobrok megalkotóját házába fogadta és támogatta a boldogulás utján, akit egy megye, sőt az egész Felvidék társadalma a legnagyobb tisztelettel övezett körül.

És mert a száz év előtt annyi sikerrel működött e jóra való kartársunk emlékét megbecsüljük, megörökítjük, hazafiatlan vagyok én is és hazafiatlanok „társaim“!

Kik ezek? A mai magyar erdészetnek azok a vezető egyéniségei, akik az emlékre való adakozáshoz a fölhívást kivülem aláírták, azok a sok százan, akik a gyűjtő iveken olyan tiszteletre méltó

telkesedéssel adakoztak, avagy mindazok, akik a felsőszarvasi szép avató-ünnepélyen résztvettek?

Nem tudni! De ne is kutassuk! Ő azt jelenti ki mindezek után, hogy felszólamlásánál nem vezette tollát sem lekicsinylés, sem sértés és diffamálás szándéka, „csak az igazságérzet föl-jajdulása!”

Ilyen természetellenes jelenség fellett legjobb, ha további szó nélkül és végleg napirendre térünk!

Budapest, 1914. évi február hó 6-án.

Kaán Károly.

KÜLÖNFÉLÉK.

Személyi hírek. A király polyáni *Tuzson* János dr. egyetemi és műegyetemi magántanárt egyetemi nyilvános rendkívüli tanárrá nevezte ki, amivel a budapesti tudományegyetem második növény-tani tanszéke forma szerint is betöltetett. Tényleg ugyanis *Tuzson* dr. már több év óta látja el ezt a tanszéket. *Tuzson* János dr. háromszékmegyei székely családból származik. 1870-ben született. Középiskoláit Nagyszebenben és Budapesten végezte és azután Selmezbányán az erdészeti akadémiát hallgatta 1887—1890. években. Erdészeti gyakorlati szolgálatát a zsarnóczai m. kir. erdőhivatal és a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság kerületében kezdte meg, de az erdészeti államvizsgának 1892. őszén történt letétele után csakhamar (1894. tavaszán) ismét Selmezbányára került mint tanársegéd. Régóta, már középiskolai tanuló korában is, nagy vonzalommal és igen behatóan foglalkozott a természet-tudományokkal, még pedig eleinte különösen ornithológiával. Tanársegéd korában azonban teljesen áttért a botanikára és nagy akaraterejének teljes szívósságával szentelte magát ennek a tudományágnak. Felsőbbsege törekvéseit méltányolva, egy évre Münchenbe küldötte ki, ahol *Hartig* Róbertben klasszikus vezért talált. Ottani tanulmányai alapján visszatérése után, mint az erdészeti kísérleti állomás adjunktusa, a fák anatómiájával, növénypathológiával és mikológiával kezdett foglalkozni se téren való munkálkodása, amely a bükkfa korhadásáról és konzerválásáról írott kitűnő művel érte el tetőpontját,

bennünket erdészeket nagy reményekre jogosított s Tuzsonban láttuk a növénytan erdőgazdasági vonatkozásainak hivatott magyar művelőjét. Tudományos munkássága azonban ekkor már szélesebb körökben keltett feltűnést. Ez a körülmény, továbbá az, hogy Selmezbányáról nehezen tarthatta fenn a magyar tudományos élet többi tényezőivel azt a szoros érintkezést, amelyet munkálkodása megkívánt, végül pedig a külön botanikai tanszék felállításának késése, arra indította Tuzsont, aki időközben Kolozsvárt doktori diplomát is szerzett és a műegyetemi magántanári képesítést is megszerezte, hogy engedjen annak a hívásnak, amely a budapesti műegyetem növénytan tanszéke mellé adjunktusnak szólította. Innen lépett át az egyetemre, ahol már több év óta tartott növényrendszertani előadásokat. A Magyar Tudományos Akadémiának 1909. óta levelező tagja. Szerkesztője a „Botanikai Közlemények“-nek. Az említett művön kívül a Balaton fosszilis flóráját dolgozta fel, továbbá „Rendszeres Növénytan“-t írt, melynek eddig első kötete jelent meg. Legujabban az orosz puszták és a magyar Alföld flórájának beható tanulmányozásával foglalkozik. Habár ekként Tuzson dr.-t a körülmények el is terelték arról a különleges működési térről, amelyen való működésétől oly sokat vártunk tőle, mégis a miénknek vallhatjuk őt ma is, hiszen mint az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának buzgó tagja résztvesz a hazai erdészet minden mozgalmában.

A zágrábi kir. erdőigazgatóság eddigi vezetője, *Tölg Vilmos* kir. főerdőtanácsos közel 40 évi szolgálat után nyugalomba vonult. *Tölg Hont* megyében, *Stefultón* született 1852. május 18-án. Középiskoláinak végzése után a selmezbányai erdészeti akadémia hallgatója lett. Szolgálatát mint gyakornok 1874-ben a *Mehadián* működött erdőrendezőszéknél kezdte meg, majd 1879-ben ugyanazon minőségben *Fuzsinére* került az akkor még a m. kir. pénzügyminisztérium alá tartozó állami erdők kezeléséhez. Itt lépett elő 1880-ban erdészszé, illetve erdőgondnokká. Az erdészeti szolgálat szervezése alkalmával 1886-ban, amikor ugyanis Horvát-Szlavonországok összes állami erdei a m. kir. földmivelésügyi minisztérium vezetése alá jutottak, *Tölg főerdészszé* s *gradiskai erdőgondnokká* neveztetett ki. Az 1901. év január havában mint ellenőrködő erdőmester a zágrábi kir. erdőigazgatósághoz került,

1906. elején pedig az otocsaczi erdőhivatal vezetésével bizatott meg, ahol 1906. július 1-én erdőtanácsossá lépett elő. Az otocsaczi hivatalnak Susákra történt áthelyezése után 1910. május 28-án főerdőtanácsossá lett Tölg s ekkor egyuttal visszakerült a zágrábi erdőigazgatósághoz főnökhelyettesi minőségben. Nyílt és őszinte jelleme, igazságszeretete, az alárendettjeivel szemben mindig tanusított előzékeny és barátságos modora minden ismerőjének kellemes emlékében fog maradni. Ezek az érzelmek jutottak *Ružička* erdőtanácsos szavaiban kifejezésre a hivatalos bucsuzás alkalmából s fokozottan az aznap este megtartott közös vacsoránál is, amelynél az igazgatóság összes tisztviselőin kívül, szívük érzelmét követve, az alárendelt erdőgondnokok is mind egybegyültek. Ez alkalommal *Ulreich* Gyula főerdőtanácsos, az igazgatóság új főnöke bucsuzott el Tölg-től meleg és szívélyes szavakban. Az őszinte ünneplést Tölg meghatva köszönte meg.

Tanulmányuton. A IV. éves erdőmérnökhallgatók múlt őszi tanulmányutját, mely szokás szerint ismét a besztercebányai erdőigazgatóság kerületében folyt le, háromnapos tátrai ut előzte meg, melyet a zerge tenyészetű régiójának és vadászatának tanulmányozása céljából *Csik* Imre miniszteri tanácsos szives segítségével tettünk meg.

1913. évi október 31-én indultunk utnak *Jankó* Sándor, *Krippel* Móricz tanáraink és *Dénes* Zoltán tanársegédünk vezetésével huszonegyen főiskolai hallgatók. Szép verőfényes idő tette lehetővé, hogy a természet pihenőre térésének, az ősznek hangulatos nyugalmban gyönyörködhesünk s lombdiszűket immár leve-

500 év óta gyógyítanak csužt, köszvényt, ischiast stb.

Trencsénteplicz

radioaktív kénes hőforrásai és iszapfürdői. Szállodák fürdőkkel egybeépítve, azért egész éven át nyitva. Hidegvizgyógyintézet. Diétikus konyha. *Uj fürdők. Uj szállodák. Uj iszapfürdők.* Házikurához: Kénes iszap- és vizszétküldés.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai és azok hozzátartozói a június 15-től szeptember 1-ig terjedő idő kivételével napi 8 koronáért szobát, ellátást, fürdő- vagy iszapkezelést kapnak. Aki ezt a kedvezményt nem veszi igénybe, de a főerdőigazgatóság házaiban lakik, a lakásnál és fürdőknél 50% kedvezményt élvez. Iszapszétküldésnél 10%.

tett lomberdők közül a sötét fenyvesek hivogatólag intettek felénk a robogó vonat ablakába, mely a Garam, Turócz s a Vág vadregényes völgyeiben vitt utunk első állomására — Liptóújvárra.

Egy délután állott rendelkezésünkre a kincstári telep s a főerdőhivatal usztatási berendezéseinek megtekintésére az északnyugati Felvidék ez erdészeti góczpontjában. Liptóújvár a multban is tevékeny erdészeti élet színhelye volt. Ezt bizonyítja az az emléktábla, mely a mai népiskolán erdészetünk kiváló előharcosának, *Wiesner* Ferencznek nevét örökíti meg, ki itt 1800 körül hazánk legelső erdészeti iskoláját alapította.

A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal kerületének *összkiterjedése* 120.239 kat. hold, melyből 90.393 kat. hold az erdőterület. Állományt alkotó fanevei a luczfenyő (80%), a jegenyefenyő (11%) és a bükk (9%). Vezetése alatt álló nyolcz erdőgondnokságában az évi vágásterület 636 kat. hold. Ezen területen az évi s kat. holdankénti fahozam, mely a termelési és szállítási apadék leütése után fenmarad, 250 m³; ebből 68% az épületi és műszerfára, 25% a tűzifára és 7% a kéregre esik.

Liptóújvár a Fekete- s Fehérvág egyesülése alatt s így a *víziszállítás* szempontjából igen kedvező helyen fekszik. A vizen való szállítás fokozatos beszűntetésével azonban ebbeli jelentősége is egyre csökken. Ma már csak a három feketevágvölgyi erdőgondnokság fáját szállítják ki vizen s erre a célra 80 km fő- és 40 km mellékviziut van berendezve. Ezen szállítás céljaira szolgál továbbá nyolcz vízfogó, melyekben 300.000 m³ viz gyűjthető. Azonban ennek a viziutnak is meg vannak már napjai számlálva, mert a mult év őszén megtörténtek az első kapavágások a feketevágvölgyi iparvasutra.

Ez fontos lépés a *házi kezelés* behozatala felé s így — belerjesebb gazdálkodást elérendő — a főerdőhivatal egész kerülete az átalakulás stádiumában van. Eddig a fa értékesítése részben még terület szerint történt s a vevő cég a tűzifát is köteles volt kitermelni, melyet azután a kincstár a liptóújvári rakodón köbméterenként 4.60 K-ért visszaváltott.

Ezzel szemben a házilag kitermelt faanyag egységárral rakpartokon értékesítetik. Ilyképen a következő tőárakat érték el: fenyőépületfánál 11.09 K-t, fenyőműhasábfánál 6.61 K-t m³ ként,

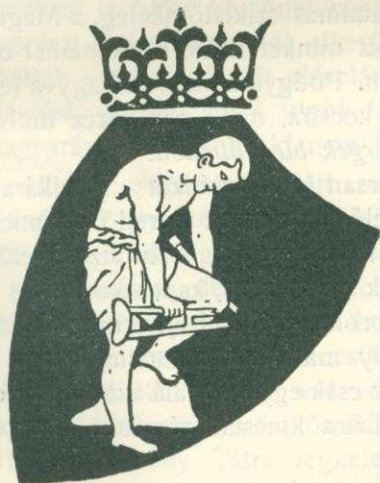
fenyőtüzifánál 3·17 K-t, bükkütüzifánál 4·19 K-t *ürm*³-ként. Az ugyancsak házilag kitermelt gyéritési faanyagból nyert tűzifát a kincstár a lipótújvári rakodón mint czellulózfát 6—7 K-val értékesíti *ürm*³-ként. Ez a magas ár a tűzifa nagy kelendőségét bizonyítja s e mellett szól az a körülmény is, hogy itt, az erdők hazájában a környékbeli lakosságnak gazdaságosabb a porosz kőszénnel, mint a fával való fűtés.

A főerdőhivatal egész területére vonatkoztatott holdankénti *tiszta jövedelem* 9—11 K-át tesz ki évenként.

Ezután a *kincstári gőzfürészt* tekintettük meg. Rakodóján egy vörösfenyőmáglya vonta magára figyelmünket. 26—30 cm közép-átmérőjű törzsek voltak itt felhalmozva, melyek a híres vörösfenyőtermő vidékről, a Feketevág forrásvidékéről kerültek ki. Nagy értékük — köbméterjük hatvan korona — eléggé bizonyítja, mennyire érdemes ezt a nemes fafajt eredeti termőhelyén fenntartani. A gőzfűrész négy keret, három körfűrészszel és egy gyalugeppel dolgozik.

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom.

1. Híres iszapforrásai csusz-, kőszvényeseteiben az egész világon elismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitűnően felszerelt hideggyógyintézetében neuraszténiák, szivbajok pompás eredménnyel kezelhetők. 1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

Késő délutánra hajlott már, amikor a fűrésztelepet elhagytuk, s azután jól esett a szokatlan zaj után az erdőri szakiskolát körülvevő *kísérleti telep* parkszerű utain szivnunk a friss tátrai levegőt s látnunk az esti pirban fürdő Liptói Havasok rózsaszínű szikláit, melyek előre sejtették velünk másnapra tervezett tátrai utunk minden szépségét,

A 24 holdas sík területen fekvő telepből tíz holdat mintaszerűen berendezett csemetekert foglal el. Ezt egyenes utak táblákra osztják, melyeket kettős fenyőfaszegély véd a veszélyes északnyugati szél ellen. Ezek az egykor selejtes, vagy idejekorán fel nem használt csemetékből most már sudarrá fejlődött fasorok az árnyattűrő jegeyefenyőcsemetéknek adják meg a létfeltételeket maguk alatt. Az évenként termelt 3—4 millió különböző csemetét leginkább kopárok befásítására használják fel, de egyuttal kísérleteket is végeznek.

Másnap reggel újra a Liptói Havasok távolról letekintő, a reggeli napsugártól megaranyozott bércei öntöttek belénk lelkesedést, amint az állomásra berobogó vonatra felszálltunk. Utunk a Fehérvág völgyén vitt végig, melynek habjai még nemrég tufajokat szállítottak, ma pedig hatalmas, nyolcz tóból álló halgazdaság halainak szolgálnak lakóhelyül.

A nagy toboztermés sulya alatt hajlongó luczfenyők mögül egyre közelebből mered ránk a hatalmas sziklatömkeleg, a Magas Tátra. A robogó vonat gyorsan visz minket feléje s csakhamar ott vagyunk a tövében — Poprádfelkán. Podgyászunkat itt hagyva felülünk a ránk váró külön villamos kocsira, mely pár percz mulva zugva visz minket célunk felé, a *zergék birodalmába*.

Tátrafüredről a siklóvonat gyorsan felvisz minket a Tarajkára s innen gyalog folytatjuk utunkat az előttünk égnek meredő Lomniczi csucs felé. A nagytarpataki völgyön átkelve s az óriás vizesés előtt elhaladva csakhamar a Kistarpatak völgyében kapaszkodunk s a térdig érő áfonyabozót és havasi boróka között elrejtve megtaláljuk a szépen vezetett *cserkészutat*, mely már nem a turista, hanem a vadász országában halad tovább. Ez csak egyik fonala azon kiterjedt cserkészösvényhálózatnak, mely a Tátra kincstári részében a zergevadászatot szolgálja.

S amíg körülöttünk a sudár növésű haragoszöld luczfenyőből

alacsony termetű, lecsüngő szakálzuzmótól szürkélő fa lesz, mely mint nagyapa unokáira, úgy tekint le az alatta elterülő üde fenyvesre s amíg lassan-lassan ez is átadja az uralmat a szerény törpefenyőnek, fokozatosan tárul elénk a szepesi fensik panorámája nap sütötte völgyeivel s szétszórt helységeivel.

Felérünk a gerinczre, ahonnan betekintünk az árnyas zugokba, hol a zerge reggeli legelészése után meghuzódik s megfigyelhetjük, amint hosszú ideig mozdulatlanul állva bámul az idegen jövevényekre, hogy utána annál káprázatosabb ugrásokkal tűnjön el a szemlélők elől. — Ebédre a Kőpataki tó fölé, a Lomniczi és Késmárki csucs alkotta katlanba vonultunk, ahová nemsókára előkerült Csík Imre min. tanácsos ur zsákmánya: egy kétéves zergebak. Végigszemlélve a zsigerelését és meghallgatva vezetőinknek erről a nemes vadról tartott tanulságos előadását, leereszkedtünk Tátra-Lomniczra.

Ezen mintaszerűen berendezett állami sporttelepen és üdülőhelyen megtekintettük a Szántó Zeno által épített bob- és ródli-pályát s a galamblovó teret.

Este külön villamosunkon Poprádra utaztunk s itt nagy sajnálatunkra elérkezett az ideje annak, hogy tátrai vezetőinktől, Csík Imre és Róth Lóránd miniszteri tanácsos uraktól elbucszunk. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal sem, hogy kollégáink nevében is hálás köszönetünket ne fejezzük ki szives vezetőinknek egyrészt azért, hogy jól sikerült tátrai kirándulásunkat megvalósították s annak sikerét előrelátó gondoskodásukkal biztosították, másrészt pedig, hogy utunk folyamán a tanulságos és élvezetes magyarázatokból soha ki nem fogytak.

Esti együttlétünk alatt még sokáig füleinkbe zsongtak a a vadászat gyakorlására lelkesítő szavaik s mi e szép nap után már el tudtuk képzelni, hogy sok küzdelmet és fáradságot kíván a zergevadászat, de a természet bőven kárpótol azokkal a megkapó szépségekkel, melyeket értük nyujt.

November hó 2-án kocsikon folytattuk utunkat Besztercebánya felé. A vernári völgyön végig, melyet a vörösfenyővel ékesített kimagasló mészkősziklák tesznek jellegzetessé, megkerültük az Alacsony Tátra legkeletibb csucsát, a törpefenyvesekkel borított Királyhegyet, melynek tövében elértük Vörösköt. Itt

vonatra szállva, estére elérkeztünk tulajdonképeni tanulmányutunk kiindulópontjára, Besztercebányára.

Míthogy utunk további része nagyjából megegyezik az előző években ugyanitt tartott tanulmányutakkal s e lap hasábjain megjelentek leírásaik, azok ismétlésétől eltekintünk. *Páter Ernő.*

Halálozás. *Deési Bartha Béla*, a jog- és államtudományok tudora, a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola nyugalmazott jogtanára f. évi január hó 26-án Tiszafüreden elhunyt.

Béke hamvaira!

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségét, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter Ő cs. és Apostoli kir. Felségének Bécsben, 1913. évi deczember hó 18-án kelt legmagasabb engedélye alapján *Tölg Vilmos* kir. főerdőtanácsost — sok éven át teljesi tett hű szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére nyugalomba helyezte, *Ulreich Gyula* főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. erdőtanácsost pedig ideiglenesen megbízta a zágrábi kir. erdőigazgatóság vezetésével.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Vaitzik Ede* m. kir. főerdőmérnököt Kapnikbányáról Lippára (pénztári ellenőrnek).

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Janussek István* kir. erdőmérnököt Ogulinból Susákra (ellenőrkdőnek), *Ott Károly* kir. erdőmérnököt Skaréról Vinkovczéra (pénztári ellenőrnek), *Solcz Szvetozár* kir. erdőmérnököt Budapestről Susákra, *Gösswein Lajos* kir. segéderdőmérnököt Susákról Ogulinba (erdőgondnoknak), *Berzenkovits Antal* kir. segéderdőmérnököt Susákról Skaréra (erdőgondnoknak), *Aáron Oktavián* kir. segéderdőmérnököt Vinkovczéról Karlopagóra (erdőgondnoknak), *Cziganović Vladimír* kir. erdőmérnökgyakornokot Zágrábból Vinkovczéra, *Nemes Imre* kir. erdőmérnökgyakornokot pedig Susákról Vinkovczéra; továbbá megbízta *Suszter Rezső* kir. főerdőmérnököt a susáki kir. erdőhivatalnál, *Jakab István* kir. főerdőmérnököt a vinkovczei kir. főerdőhivatalnál az ellenőrkdői teendők végzésével, *Jurovich Ottó* kir. segéderdőmérnököt pedig

a vinkovcei kir. erdőrendezőség ideiglenes vezetésével; végül *Sliječević* Illés m. kir. segéderdőmérnököt Máramarosszigetről Budapestre, a földmivelésügyi minisztérium erdészeti főosztályába rendelte be szolgálatlattelre.

Gróf Schönborn Bucheim Frigyes Károly munkács-szentmiklósi hitb. uradal-
mához *Wágner* József végzett főiskolai hallgatót erdőmérnökgyakornokká nevezte ki.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1913. évi december hó 16-án tartott rendes évnegyedes ülésén.

Jelen voltak: *Horváth* Sándor min. tanácsos, elnök, *Lászlóffy* Gábor, *Nagy* Károly min. tanácsosok, *Péck* Kálmán, *Arató* Gyula, *Kócsy* János, *Gyöngyössy* Béla, *Kozma* stván, *Kovács* Gábor m. kir. főerdőtanácsosok, *Nagy* Elek m. kir. főerdőszámtanácsos, *Petényi* Keresztély kir. erdőtanácsos, bizottsági tagok, *Geyer* H. Viktor m. kir. erdőszámvizsgáló, az alap számvivője és *Térfi* Béla m. kir. erdőtanácsos, az alap jegyzője.

Elnök üdvözlővén a megjelent tagokat, bejelenti, hogy *Laitner* Elek min. tanácsos, bizottsági tag egyéb elfoglaltsága miatt az ülésen meg nem jelenhetett.

1. Jegyző felolvassa az alapnak 1913. évi szeptember hó 30-án mutatkozott álladékkára vonatkozó kimutatást (lásd 216. oldalon).

2. Jegyző bemutatja *Kriszta* Gyula m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy *Ilona* leánya az Angol kisasszonyok eperjesi leánynevelő intézetében ingyenes alapítványi helyre vétetett fel, kéri a részére adományozott 200 K segély meghagyását.

A bizottság arra való tekintettel, hogy a gyermek neveltetése az internátusi mellékkiadások miatt az ingyenes hely daczára is jelentékeny összeget emészt fel, a segély meghagyását határozta el.

3. Jegyző bemutatja *Kelen* Gyula m. kir. erdőmérnök beadványát, melyben *Edith* leányának adományozott 200 K segély meghagyását kéri, jóllehet leánya az Angol kisasszonyok eperjesi leánynevelő intézetében ingyenes helyre vétetett fel.

A bizottság a 2. p. a. indokolással a segély meghagyását határozta el.

4. Jegyző bemutatja *Ziegler* Mihály m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben a leányai részére adományozott segély meghagyását kéri, habár öt gyermeke közül egy ingyenes, egy pedig féldijas helyet nyert az internátusban.

A bizottság a 2. p. a. megokolással a segély meghagyását határozta el.

5. Jegyző bemutatja özv. *Giller* Edéné kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy *Piroska* leánya az *Erzsébet-nőiskolában* ingyenes helyet nyert, kéri a részére adományozott 400 K segély változatlan meghagyását.

Az alap álladéka 1913. év III. negyedének végén:

Folyószám	Megnevezés	A m. kir. postatakarékpénztárnál		A magyar földhitelintézetek országos szövetségénél		Megjegyzés	
		készpénzben		értékpapír			
		K	f	K	f		K
1	Álladék a mult negyed végén	5854	70	12852	—	380000	A magyar leszámítoló és pénzváltóbank által eddig kezelt készpénz és értékpapírok 1913. évi július hó 31.-ével a magyar földhitelintézetek országos szövetségének (Altruista banknak) kezelésébe mentek át. L. Kiadás: 6. tétel.
<i>Bevétel a folyó évnegyedben:</i>							
2	Járulékok és adományok	16745	03	—	—	—	
3	Gyümölcsöző tőkék kamata	—	—	213	20	—	
4	Különféle bevételek	—	—	—	—	—	
5	Átutalások { a postatakarékpénzt. az altruista bankhoz	—	—	15000	—	—	
6	Értékpapírok eladásából	—	—	—	—	—	
7	Átfutó bevételek	—	—	—	—	—	
8	Vásárolt értékpapírok	—	—	—	—	—	
	Összesen	22599	73	28065	20	380000	
<i>Kiadás a folyó évnegyedben:</i>							
1	Kiadás az alaptőkéből	—	—	—	—	—	
2	Kifizetett segélydíjak	3290	—	—	—	—	
3	Kezelési kiadások	—	12 63	—	—	—	
4	Különféle kiadások	—	—	—	3 20	—	
5	Átutalások { a postatakarékpénzt. az altruista banktól	15000	—	—	—	—	
6	Értékpapírok vásárlása	—	—	—	—	—	
7	Átfutó kiadások	—	—	—	—	—	
8	Eladott értékpapírok	—	—	—	—	—	
	Összesen	18302	63	—	3 20	—	
	Levonva a bevételből a kiadást, mutatkozik tiszta vagyon	4297	10	28062	—	380000	
	Ebből az összegből esik:			412359	10		
	1. az alaptőkére	—	—	282629	38	—	
	2. a folyó kezelésre	—	—	129729	72	—	
	A folyó kezelésnél kimutatott összegből esik:						
	a) az 190 /191 . évre engedélyezett segélyekre	—	—	80	—	—	
	b) az 191 /191 . évre kiosztható segélyekre	—	—	64690	—	—	
	c) 191 . évi tiszta jövedelemre	—	—	64959	72	—	

Budapest, 1913. évi október hó 1-én.

Geyer H. Viktor s. k.

m. kir. erdőszámvizsgáló,
az alap számvivője.

A bizottság a folyamodó szorult anyagi helyzetére való tekintettel a segély meghagyását határozta el.

6. Jegyző bemutatja Hámon József m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben az alapból 200 K-val segélyezett s időközben az eperjesi Tanítók Házában ingyenes helyre felvett László fia segélyének meghagyását kéri.

A bizottság a 2. p. a. megokolással a segély meghagyását határozta el.

7. Jegyző bemutatja Várjon Géza m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alapból 200 K-val segélyezett Margit leánya az Angol kisasszonyok eperjesi leánynevelő intézetében ingyenes alapítványi helyre vétetett fel, kéri a segély változatlan meghagyását.

A bizottság a 2. p. a. megokolással a segély meghagyását határozta el.

8. Jegyző bemutatja Dragan Gyula m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben kéri, hogy az alapból 200 K-val segélyezett s időközben a máramarosszigeti felsőbb leányiskola internátusban féldíjas helyre felvett Mariska leányának segélye e kedvezmény dacára változatlanul meghagyassék.

A bizottság a 2. p. a. megokolással a kérelem teljesítését határozta el.

9. Jegyző bemutatja özv. Lohr Antalné kérvényét, melyben bejelenti, hogy az alapból 400 K-val segélyezett Margit leánya a szabadkai állami tanítónőképző intézetben ingyenes helyre vétetett fel és szerény anyagi helyzetére hivatkozással kéri a segély változatlan meghagyását.

A bizottság a folyamodó szorult anyagi helyzetére való tekintettel a segély meghagyását határozta el.

10. Jegyző bemutatja Gabnay Ferencz m. kir. főerdőmérnök beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alapból 200 K-val segélyezett Ilona leánya november hó folyamán a tanintézetből kimaradt, kéri a segélynek Ferencz fiára átruházását.

Mínthogy Ferencznek mult tanévi bizonyítványa, valamint az a tanintézet, melyet a jelen tanévben látogat, az alapszabályzat követelményeinek teljesen megfelel, a bizottság a szabályzat 24. §-a értelmében a kérelem teljesítését határozta el.

11. Jegyző bemutatja Hajdu Rezső kir. főerdőmérnök beadványát, melyben bejelenti, hogy Zoltán fia a kőszegi cs. és kir. katonai alreáliskolába ingyenes helyre vétetett fel, kéri, hogy a Zoltán fiának és Margit leányának együttesen adományozott 300 K segély változatlanul meghagyassék.

A bizottság arra való tekintettel, hogy egy gyermek csak 200 K-val segélyezhető, a két gyermeknek együttesen adományozott 300 K-ból 100 K-nak beszüntetését s újabb segélyezésekre leendő fordítását határozta el.

12. Jegyző bemutatja Szucevich Sándor m. kir. erdőmérnök beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy Olga leánya betegsége miatt a folyó tanévben iskolába nem járhat, kéri, hogy ennek segélye Viktoria leányára ruháztassék át.

Mínthogy Viktoria már az eredeti segélykiosztás alkalmával 200 K segélyben részesítettet, s egy gyermek csak 200 K-val segélyezhető, a bizottság 200 K-nak beszüntetését és újabb segélyezésekre leendő fordítását határozta el.

13. Jegyző bemutatja Hohoss János kir. erdőmérnök beadványát, mely szerint az alpból 200 K-val segélyezett Elemér fia betegsége miatt a folyó tanévben magánuton fog tanulni, kéri a segélynek Mária leányára átruházását.

Mínt hogy Máriának mult tanévi bizonyítványa, valamint a tanintézet, melyet a jelen tanévben látogat, az alapszabályzat követelményeinek megfelel, a bizottság a szabályzat 24. §-a alapján a kérelem teljesítését határozta el.

14. Jegyző bemutatja Garió János nyug. főerdész kérvényét, melyben a Vladimír fiának adományozott 200 K segélyt Svetozár fiára átruházni kéri, mert Vladimír a gyógyszerési pályára lépett.

Mínt hogy folyamodó a Svetozár fiának bizonyítványát kérvényéhez nem csatolta, a bizottság ennek bemutatásáig a határozathozatalt felfüggesztette.

15. Jegyző bemutatja Dianovszky Pál kir. erdőtanácsos beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alpból 200 K-val segélyezett Jolán a gimnáziumban rendes tanulónak felvétetnie nem sikerült, a segélyről lemond.

A bizottság a lemondást tudomásul veszi s a beszüntetett 200 K-nak újabb segélyezésekre leendő fordítását határozta el.

16. Jegyző bemutatja Szakmáry Ferencz m. kir. főerdőmérnök beadványát, melyben bejelenti, hogy Ilona leányát, ki Francziska leányával együttesen 300 K segélyben részesített, a folyó évben magánuton kénytelen taníttatni.

A bizottság a bejelentést tudomásul véve, az együttesen adományozott 300 K-ból 100 K-nak beszüntetését és újabb segélyezésekre fordítását határozta el.

17. Jegyző bemutatja Varga Kálmán bejelentését, mely szerint gyámfia Ganovszky Géza szeptember hóban meghalt.

A bizottság a bejelentést tudomásul véve a segély beszüntetését s a még fel nem vett 270 K segélyösszegnek az alaptökéhez csatolását határozta el.

18. Jegyző bejelenti, hogy miután özv. Bartha Gyuláné beküldte a hivatalos igazolványt arról, hogy az egészségtan a fia által látogatott tanintézetben nem kötelező tárgy, a neki feltételeesen adományozott segély esedékessé vált részletei kiutalványoztattak.

A bizottság a tett intézkedést jóváhagyólag tudomásul veszi.

19. Jegyző bejelenti, hogy Lehoczky Pál mult tanévi bizonyítványa a szabályzat követelményeinek meg nem felel s így az ettől feltételezetten adományozott segély kiutalható nem volt.

A bizottság a bejelentést tudomásul veszi s a fiu anyjának, özv. Balika Miklósnénak adományozott 400 K segély beszüntetését és újabb segélyezésekre fordítását határozta el.

20. Jegyző bemutatja özv. Basa Lajosné bejelentését, mely szerint az alpból 400 K-val segélyezett Erzsébet leánya betegsége miatt a folyó tanévben magánuton kénytelen tanulni s így a segélyt igénybe nem veheti, kéri azonban, hogy a jövő 1914/1915. tanévre az elmúlt 1912/1913. tanévi végbizonyítvány alapján a segély újból megadassék.

A bizottság a bejelentést tudomásul veszi s a 400 K segélynek beszüntetését és újabb segélyezésekre leendő fordítását határozta el. Együttal kimondotta, hogy az a körülmény, mely szerint a gyermek folyó tanévben iskolába nem jár, nem gátolja azt, hogy a jövő tanévben segélyben részesíttessék.

21. Jegyző döntést kér arra nézve, hogy néhai Gráf Pál erdészeti iroda-segédtsízt mostohafiának segélye az atya halála után is folyósíttassék-e vagy sem.

Mínthogy az alapszabályzat rendelkezései szerint csak *erdészeti tisztviselőkről* segélyezhetőek s mínthogy továbbá az állami alkalmazottak valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló 1912. évi LXV. t.-cz. is arra az általános elvre van felépítve, hogy nevelési járulékra csak az a gyermek tarthat igényt, aki igényjogosult tisztviselőtől, altisztól vagy szolgától *származik* s így a nem igényjogosult tisztviselőtől, altisztól vagy szolgától származó gyermekek még akkor sem lehet igénye nevelési járulékra, ha őt egy igényjogosult tisztviselő, altiszt vagy szolga örökbe fogadta, — a bizottság a segélyezés beszüntetését s a még fel nem vett segélyrészleteknek, vagyis 120 koronának az alaptőkéhez csatolását határozta el.

22. Jegyző bemutatja dr. Füley László kincstári erdészeti orvos kérvényét, melyben Gizella leányának segélyben részesítéséért folyamodik.

Mínthogy folyamodónak csak három ellátatlan gyermeke van, melyek közül az alapszabályzat rendelkezései szerint csak egy segélyezhető, a folyamodónak Aladár fia pedig már az eredeti segélykiosztáskor 200 K segélyben részesített, a bizottság a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

23. Jegyző bemutatja özv. Sável Sándorné kérvényét, melyben Sándor fiának segélyezését kéri.

Mínthogy a fiu bizonyítványa az alapszabályzat követelményeinek meg nem felel, a különben is elkésve beadott kérvényt a bizottság figyelembe vehetőnek nem találta. Arra való tekintettel azonban, hogy a folyamodó özvegy évi 360 K kegydíjből kénytelen magát fentartani és két gyermekét neveltetni, jelen határozattal felkéri a földművelésügyi miniszter ur *Ő* nagyméltóságát, hogy a folyamodó részére valamely más alpból némi segélyt adományozni méltóztassék.

24. Jegyző bemutatja özv. Zachar Gyuláné kérvényét, melyben Sári leánya segélyének felemelését és Jenő fiának pótló segélyezését kéri.

Mínthogy az alapszabályzat rendelkezései szerint a tisztviselőnek árvái, ha bizonyítványaik, valamint az általuk látogatott tanintézetek az alapszabályzat követelményeinek megfelelnek, egyenként 300—300 korona segélyben részesíthetők, a bizottság a földművelésügyi miniszter ur jóváhagyásának fentartásával Sári segélyének 200 K-ról 300 K-ra leendő felemelését, Jenő részére pedig 300 K segély adományozását határozta el, mert a bizottság álláspontja szerint a folyamodó férjének időközben történt elhalálozásával igényt szerzett arra, hogy gyermekei segélyezésénél az alapszabályzatnak az árvákra vonatkozó rendelkezései alkalmaztassanak.

25. Jegyző bemutatja Jamnitzky Antal m. kir. főerdőszámtanácsos kérvényét, melyben arra való hivatkozással, hogy 7 ellátatlan gyermeke közül csak kettő részesül segélyben, az alapszabály szerint még segélyezhető harmadik gyermeke részére is segélyt kér.

Mínthogy folyamodó az eredeti segélykiosztáskor csak azért nem részesült három gyermeke után segélyben, mert a főiskolán ösztöndíjat nyert gyermeke mint ellátott a segélyezhetőek sorából törölletett, a bizottság a folyamodó nagy családjára való tekintettel Árpád részére adományozott 200 K segély helyett

Árpád és Anna részére együttesen 300 K segély adományozását, illetve ily értelmű javaslat előterjesztését határozta el.

26. Jegyző bemutatja özv. Klaudinyi Kálmánné beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy Blanka leánya elemi iskolában ugyan, de házon kívül tanul, részére segélyt kér.

A bizottság arra való tekintettel, hogy folyamodó azt az állítását, mely szerint leánya nem magánuton tanul, semmivel sem igazolta, a különben is évközben, tehát elkésve beadott kérvényt figyelembe nem vehette.

27. Jegyző bemutatja özv. Schlachta Lászlóné kérvényét, melyben annak előrebocsátása mellett, hogy a segélykérvények szabályszerű beadása idején még Bustyaházán lakván, leányát magánuton szándékozott taníttatni, s csak időközben költözött át Máramarosszigetre, ahol leányát a felsőbb leányiskolába rendes tanulóként iratta be, megfelelő segély pótló adományozását kéri.

A bizottság tekintettel arra, hogy folyamodó csak az előre nem látott átköltözködés folytán jutott abba helyzetbe, hogy leányát az alapszabályzatban megjelölt tanintézetek egyikébe járathatja, s figyelembe véve egyúttal a folyamodó szerény anyagi helyzetét, elhatározta, hogy Erzsébet leányának 300 K segélyben leendő részesítést a földművelésügyi miniszter urnál javaslatba fogja hozni.

28. Jegyző bemutatja Ittu Mihály m. kir. főerdőmérnök kérvényét, melyben Kornél fiának pótló segélyzését kéri.

A bizottság arra való tekintettel, hogy a folyamodónak Kornél fia az eredeti segélykiosztáskor csak a kiosztás alá kerülő segélyösszeg elégtelensége miatt nem volt segélyezhető, elhatározta, hogy a fenti határozatokkal megszüntetett és újabb segélyezésekre fordítandó összegből a folyamodó Sylvia leányának adományozott 200 K segély egyidejű megszüntetésével Kornél és Sylviának együttesen 300 K segély adományozását fogja javaslatba hozni.

29. Jegyző bemutatja Popovits Ottó m. kir. főerdőmérnök beadványát, melyben bejelenti, hogy Adrián fia a múlt tanévben érváróvizsgát nem tehetett, minthogy a tanintézet, melyet látogatott, a nyilvánossági jogot nem nyerte el s így csak az Emil fia részére adományozott segély kiutalását kéri.

A bizottság a bejelentést tudomásul véve, az Adrián és Emil részére együttesen adományozott 300 K összegből 100 K-nak megszüntetését és újabb segélyezésekre fordítását határozta el.

30. Jegyző bemutatja Török Sándor m. kir. erdőtanácsos kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alpból az elmúlt tanévben 200 K-val segélyezett Béla fia a főiskolai tanév 2-ik félévétől évi 600 K állami ösztöndíjban részesült, kéri a márczius-junius havi segélyrészleteknek Irén leányára átruházását.

Minthogy Irénnek bizonyítványa, valamint az általa látogatott tanintézet a szabályzat követelményeinek megfelel, a bizottság a kérelem teljesítését határozta el.

31. Jegyző bemutatja Molnár Imre m. kir. főerdőmérnök bejelentését, mely szerint az alpból 200 K-val segélyezett Aranka leánya február hó végén a tanintézetből kimaradt.

A bizottság a bejelentést tudomásul véve, a még fel nem vett segélyrészleteknek, vagyis 80 K-nak az alaptökéhez csatolását rendelte el.

32. Jegyző javaslatot tesz aziránt, hogy a fenti határozatokkal megszüntetett

s az alapszabály rendelkezései szerint újabb segélyezésekre fordítható összesen 1500 K összegből, illetve ennek a 24., 25., 27. és 28. sz. a. határozatokkal még le nem kötött 600 K részéből Furrherr János m. kir. főerdőmérnök Rózsi és Olga leányainak, Fekete Béla m. kir. erdőmérnök Béla és Ilona gyermekeinek, Ladányi Frigyes m. kir. főmérnök Béla és Jenő fiainak, Vajda Ákos m. kir. főerdőmérnök András és Péter fiainak, Bartha Gábor m. kir. főerdőmérnök Aranka és Erzszi leányainak és végül Diossy Dezső m. kir. erdőszámtanácsos József és Dezső fiainak együttesen adományozott 300—300 K segély 400—400 (négy száz-négy száz) K-ra emeltessék fel.

A bizottság a javaslat elfogadásával a segélyfelemlés javaslatbáhozását határozta el.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Horváth Sándor

m. k. min. tanácsos, elnök.

Kaán Károly s. k.

m. kir. főerdőtanácsos, előadó.

Térfi Béla s. k.

m. kir. erdőtanácsos, jegyző.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1914. évi január hóban.

A rövidítések magyarázata:

Az ákácza monografiája	— — — = Am.	A fenyőfélék fájának összehasonlító	
Alapítványi kamat	— — — = ak.	szövegtana	= Fösz.
Alapítványi tőketörlesztés	— — — = att.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	= H. F.
Áltiszti segélyalap	— — — = Asa.	Hirdetési díj az E. L.	= hd.
Ártudó bevétel	— — — = áb.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	= Ehd.
Báró Bánffy D. alapítvány	— — — = BBa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	= ik.
Bedő Albert alapítvány	— — — = BAA.	Kedvezményes lapdíj	= kld.
Bükktüzifa romlása stb.	— — — = Btr.	Készpénzalapítvány	= k. a.
Egyéb bevétel	— — — = Egy.	Külföldi fafajok tenyésztése	= Kft.
Erdői facsemeték nevelése	— — — = Ecs.	Lakbér	= lb.
Erdészeti Géptan	— — — = Egt.	Lapdíj (Erd. Lapok)	= ld.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	— — — = EL.	Legelő-erdők berendezése	= M. L.
Erdészeti Növénytan II. rész	— — — = Nvt. II.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	= EOT.
Erdészeti rendeletek tára	— — — = Ert.	Népszerű növénytan	= N. Nvt.
Erdészeti zsebnaptár	— — — = Npt.	Perköltség	= Prk.
„Erdő” című lap	— — — = Eld.	Postaköltség	= pk.
Erdőbecslés tan II. kiadás	— — — = Ebt.	Rendkívüli bevétel	= rb.
Erdőőr	— — — = Eő.	Rendszeres növénytan I. R.	= Rnt. I.
Erdőrendezéstan (Bel.)	— — — = Rz.	Szállaló Erdők Berendezése	= Szeb.
Erdőrendezéstan (Fekete)	— — — = Rzf.	Tagsági díj	= td.
Erzsébet királyné alapítvány	— — — = E. a.	Tangens-táblázatok	= Tt.
Fértekpirok kamatai	— — — = Fk.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	= TLa.
Értekezések az erdőrendezés köréből	— — — = Ée.	Titkári nyugdíjalap	= t. ny. a.
Fából készült cukor és alkohol	— — — = Fcza.	Tölgy és Tenyésztése	= Töt.
		Wagner Károly alapítvány	= WKa.

Állami számszék ld. 16.—. Asbóth Mihály td. 16.—. Apáti László npt. 4.—, td. 16.—. Aáron Oktavián td. 16.—. Antony Károly td. 16.—. Alapi S. örök. ld. 16.—, npt. 3.—, pk. —45. Almássy István npt. 8.—. Ács Ferenc ld. 16.—. Apatini erdőgond. npt. 8.—, pk. —55. Ajtay Sándor td. 12.—. Ábrahám Sándor Eő. 6.—, pk. —55. Gróf Andrassy Gyula erdőhiv. td. 16.—. Ács Ferenc npt. 2.—, pk. —12. Gróf Andrassy S. urad. npt. 2.—, pk. —12. Apatini erdőhiv. ld. 80.—. Baiersdorf Nándor td. 16.—. Bethlen főiskola td. 16.—, npt. 2.—. Bodor Gyula td. 16.—. Baráth József npt. 3.—, pk. —45. Bársony József td. 16.—. Id. Belházy Gyula td. 16.—. Bogsch Árpád td. 10.—. Brassó város td. 16.—. Budapesti kéz. hiv. ld. 16.—. Bendik J. Gyula td. 32.—. Benkő könyvker. eb. 1.—. Barthos Gyula td. 16.—. Baumann Béla td. 8.—. Balaton Antal td. 16.—. Bayer Róbert td. 8.—, npt. 2.—, pk. —45. Bende Mihály npt. 2.—, pk. —45. Bacsilla Lajos td. 20.—. Böhm István td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Bodolay László ld. 8.—. Bózer Jenő td. 16.—. Bustyaházi erdőhiv. hd. 23.55. Baranyi István td. 16.—. Bauer Miklós td. 32.—. Berndt Richard td. 16.—. Brassói g. n. egyház td. 16.—. Budapesti vetőmagvizsgáló állomás ld. 16.—. Budovszky János npt. 2.—, pk. —45. Blattny Tibor npt. 4.—, pk. —45. Beltő Pál npt. 3.—, pk. —45. Bodor Gábor td. 16.—. ifj. Boreczky Frigyes npt. 3.—, pk. —45. Bries-tyánszky Endre npt. 2.—, pk. —45. Bustyaházi erdőhiv. ld. 96.—. Baffia Árpád npt. 2.—, pk. —45. Bálint Ferenc td. 16.—, npt. 2.—, pk. —45. Bencze Vincze npt. 2.—, pk. —45. Besztercebányai erdőig. npt. 2.—, pk. —12, ld. 384. Bogsch Árpád npt. 2.—, pk. —12. Barthos Gyula npt. 2.—, pk. —12. Berczer János td. 16.—. Bodó Károly npt. 8.—, pk. —12. Blockner J. hd. 12.80.

B'au Albert npt. 3.—, pk. —.45. Besztercei erdőig. ld. 8.—. Bund Károly üb. 2.50. Borbély Sámuel td. 16.—. Coburg hg. murányi erdőhiv. ld. 16.—. Csoma Gusztáv td. 8.—. Coburg hg. erdőig. ld. 16.—. Csapodi Sándor npt. 3.—, pk. —.45. Csató Pál td. 16.—. Cséti Viktor ld. 8.—. Csik Gyula npt. 6.—, pk. —.45. Cserneczky Károly td. 16.—. Cotteli Honorat td. 6.—. Csermák Sándor td. 16.—, hd. 130.—. Cóthi Géza hd. 24.25. Craciun Baiu td. 16.—. Csákány Gyula td. 16.—. Dévai erdőhiv. hd. 22.15, npt. 62.—. Draskovich József td. 16.—. Danielisz Elek td. 8.—. Dobren János td. 16.—. Dénes Imre td. 16.—. Derecskei Károly ak. 16.—. Daum Alfréd td. 12.—. Dittert Gyula td. 16.—. Gróf Draskovich Pál ld. 16.—. Divald Béla ak. 12.—, att. 4.—. Dicsőszentmártoni erdőhiv. npt. 6.—, pk. 12.—. Dr. Dimitrievics Vladimir hd. 13.55. Dufek Pál td. 16.—. Dóbl Miklós td. 16.—. Erős Rezső ifj. td. 16.—. Etzler és Dostal hd. 30.—. Eránosz A. János td. 16.—. Erlicz János td. 16.—. Engel Géza td. 16.—. Erneyi Károly td. 8.—. Ehrenreiter Miklós npt. 10.—, pk. —.72. Eranosz A. János npt. 2.—. Esterházy hg. hitb. npt. 4.—, pk. —.12. Engel Géza npt. 2.—, pk. —.12. Etzler és Dostal hd. 30.—. Az Erdő cz. lapra 5577.10. Fábri Alajos td. 16.—. Faulkál Henrik npt. 3.—, pk. —.45. Ferenczi Ede td. 16.—. Früstök László npt. 2.—, pk. —.45. Földvári Miksa td. 16.—. Fortenbacher Károly ld. 8.—. Földhitelintézet ék. 1756.—. Faszának Pál npt. 4.—, pk. —.90. Ferenczi József td. 16.—. Fridrich Árpád td. 16.—. Frigyes főhercegi urad. td. 210.—. Fröhlich György td. 16.—. Farkas István td. 8.—. Fekete Géza td. 16.—. Frank Dániel td. 16.—. Finke Mihály td. 16.—. Fischl József 8.—. Faulkál Henrik ld. 16.—. Földmiv. min. hd. 185, 35. Felsőbánya város td. 16.—. Fertsek Ferenc td. 16.—. Dr. Frater László hd. 27.85. Fodor Lipót hd. 50.66. Fromm János td. 8.— és td. 8.—. Furbás Adolf npt. 2.—, pk. —.45. Főherceglaki erdőfelügy. npt. 2.—, pk. 45.—. Faragó Béla npthd. 120.—. Felkenyér község hd. 29.65. Farkas József ld. 8.—. Fogassy Géza npt. 2.—, pk. —.45. Füstös István td. 10.—. Gaul Károly td. 16.—. Gellért József td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Gellért László td. 16.—. Gruber Károly td. 8.—. Guckler Károly td. 16.—. Goldmann Fülöp td. 16.—. Günther Frigyes td. 16.—. Guzikovszky Boldizsár td. 8.—. Gábor Sándor npt. 10.—. Görög Jusztin npt. 9.—. Gödöllői erdőhiv. ld. 64.—. Gregersen Béla td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Grill K. npt. 9.—. Giller Zoltán npt. 2.—, pk. —.12. Haring Vilmos npt. 2.—, pk. —.45. Hacher Gyula npt. 2.—, pk. 45.—. Hayden Gyula td. 16.—. Hohoss János td. 8.—. Harkó Lajos td. 14.—. Hercegsprimási urad. td. 16.—. Hirsch István kld. 16.—. Hohenlohe hercegi urad. td. 16.—. Hoznek Gyula td. 16.—. Hoffmann Dezső td. 16.—. Horák József td. 16.—. Haberfelner Béla td. 16.—. Huszár Kornél td. 8.—. Hénel Béla td. 16.—. Dr. Hoffmann Gyula td. 20.—. Heim Károly td. 20.—. Hesz Ágoston td. 16.—. Horváti Ábel Eő. 6.—, pk. —.55. Hammernyik Béla td. 14.—. Hankó Pál td. 16.—. Herdina László td. 16.—. Halmi László npt. 5.—, pk. —.70. Horváth János npt. 2.—, pk. —.45. Hartmann Sándor td. 6.— és td. 10.—. Hidvéghy György npt. 2.—, pk. —.20. Hacker Rudolf npthd. 20.—. Hermann Lajos td. 32.—. Hénel Béla npt. 2.—, pk. —.45. Holmány Jenő td. 4.—. Hauser Margit lb. 200.—, üb. 1.—. Herrmann Lajos könyvekért 23.92. Istvánffy József td. 16.—. Jeszenszky Ferenc td. 8.—. Junghans E. erdőgond.

Id. 16.—. Janoviczky Béla td. 16.—. Józás Alajos npt. 2.—, pk. —.45. József főherczég td. 16.—. Jákói Géza td. 16.—, npt. 2.—. Janotyik Károly td. 8.—. Joerges Ágost npt. 12.—. Jellinek István npt. 4.—, pk. —.90. Juughaus E. npt. 4.—, pk. —.12. Kertesi urad. hd. 38.05. Kundrat Emil td. 16.—. Kindernay Kálmán npt. 2.—, pk. —.45. Ifj. Körös László td. 16.—. Keszthelyi gazd. akad. ld. 16.—. Kócsy János td. 16.—. Kolozsvári erdőig. hd. 37.60. Kuzma Gyula hd. 30.—. Kolosi Béla td. 16.—. Kostialik János td. 16.—. Kupinszky László npt. 5.—, pk. —.40. Kilián Frigyes ld. 57.60. Kajdos József td. 16.—. Köhler János npt. 3.—, pk. —.50. Kovássy Kálmán td. 4.—. Kraffszky Ferencz td. 16.—. Koreny János npt. 2.—, pk. —.45. Kudmayer István npt. 3.—, pk. —.45. Körosi János td. 16.—. Kubicza István td. 16.—. Kummer Károly td. 16.—. Kelemen Béla td. 16.—. Kolozsvári Andor td. 16.—. Kolozsvári erdőig. ld. 272.—. Kolozsvári erdőhiv. npt. 22.—. Kővári György td. 16.—. Klözel Oszkár td. 8.—. Körmöczbánya város fős. 16.—. Kosch Emil ld. 16.—. Kricsér Béla npt. 3.—, pk. —.45. Kistapolcsányi fgi urad. ld. 16.—. Kondor Vilmos npt. 4.—, pk. —.45. Kecskemét város kld. 6.—. Kolozsvári gazd. akad. ld. 8.—. Katz G. npt. 9.—. Kaposvári erdőhiv. npt. 8.—, pk. —.12. Kakódi Dániel td. 8.—. Kecskeméti erdőgond. npt. 8.—, pk. —.12. Gróf Königsegg urad. npt. 8.—, pk. —.12. Körmöczbánya város npt. 6.—, pk. —.12. Krajcsovics Ferencz td. 16.—. Krippel Móricz npt. 2.—, pk. —.45. Kusztra János npt. 3.—, pk. —.45. Kónya Ferencz Eő. 6.—, pk. —.55. Karánsebesi vagyonközség hd. 32.35. Könyig János npt. 2.—, pk. —.50. Kimpján Gusztáv npt. 2.—, pk. —.45. Lehoczky György td. 16.—. Lagler Gyula td. 16.—. Létai Gyula td. 16.—. Lányi Aladár npt. 2.—, pk. —.45. Özv. Lehoczky Aladárné att. 280.—, ak. 42.—, Prk. 28.80, áb. 59.20. Liptóújvári főerdőhiv. hd. 66.75, ld. 192.—. Lux Károly npt. 3.—. Lippai főerdhiv. hd. 27.85 és 46.50. Ladányi Frigyes td. 16.—. Lator István att. 50.—. Leitner Endre td. 16.—. Lakatos János npt. 3.—, pk. —.45. Léber György td. 10.—. Lux János td. 8.—. Liha Valér ld. 8.—. Lengyel Viktor npt. 2.—, pk. —.45. Lugosi erdőig. ld. 72.—. Lollok József npt. 2.—, pk. —.12. Löw Jenő npt. 2.—, pk. —.12. Léber György npt. 2.—, pk. —.45. Lomási erdőipar npt. 3.—, pk. —.12. Lantos Izsó lb. 400.—. Magyaróvári Kazinczy-kör ld. 14.40. Marosí Ferencz td. 16.—. Maurer Antal td. 8.—. Mayer Gyula td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Muzsnay Géza npt. 2.—, pk. —.45. Martián Livius td. 16.—. Mick Rezső npt. 2.—, pk. —.45. Michaleszku Péter td. 8.—. Moson vm. alisp. ld. 16.—. Marsovszky Ede td. 16.—. Mitske Gusztáv td. 16.—. Moldvai Vilmos td. 16.—. Maier Béla td. 16.—. Modrovich Ferencz td. 16.—. Mármaros vm. alisp. ld. 16.—. Merreider István td. 8.—. Miklós István npt. 3.—, pk. —.45. Gróf Mailáth József urad. hd. 19.75. Báró Mednyánszky Imre td. 16.—. Murakőzy János att. 20.—, ak. 16.—. Magyar Mezőgazdák Szöv. td. 16.—. M.-Sziget erdőig. ld. 160.—. Medgyessy erdőgond. hd. 2.95. Molnár Antal npt. 2.—, pk. —.12. Máv. ig. ld. 8.—. Müller János Eő. 6.—, pk. —.55. Melcsiczky Pál td. 16.—. Nagy György npt. 4.—, pk. 45. Niederland Rezső td. 8.—. Nyikita László Eő. 6.—, pk. —.45. Nadrágyi vasipartárs. ld. 16.—. Nagy Géza npt. 5.—, pk. —.90. Nagykapornaki apáts. jószágkorm. ld. 16.—. Nagyváradí adóh. hd. 17.03. Nagybányai főerdőhiv. ld. 48.—. Nagyenyedi erdőhiv. npt. 10.—, pk. —.12. Neuhofer

és Sohn hd. 10.50. Németh István npt. 3.—, pk. —.45. Osterer Károly td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Óllé Pál td. 16.—. Orosz Aztal td. 16.—. Osztrólczy Miklós td. 16.—. Orsovai erdőhiv. ld. 80.—. npt. 36.—, pk. —.12. Ostadal Jenő td. 16.—. Obuch Mihály td. 16.—. Okolicsányi Lajos td. 16.—. Örley István td. 8.—. Opris Valeriu ld. 8.—. Özörényi cellulózgyár ld. 16.—. Oszodai erdőgond. npt. 10.—, pk. —.12. Osztrólczy Géza Hf. 1.40, npt. 2.—, pk. —.90. Pécsi püsp. urad. hd. 8.55. Pfennigberger Félix td. 16.—. Plauder Lajos td. 16.—. Pap András td. 4.—. Pauer Jenő Eő. 6.—, npt. 2.—, pk. —.55. Pavlik József td. 16.—. Pomarius Alfréd npt. 2.—, pk. —.45. Puskás Jenő npt. 2.—, pk. —.45. Pálka Gyula td. 16.—. Pankovits Béla td. 8.—. Pátria Eő. 24.—, ám. 12.—, npt. 18.—. Pauks Pál td. 8.—. Pich János npt. 2.—, pk. —.50. Pásztor Sándor td. 16.—. Peiszler József td. 16.—. Paul Péter td. 16.—. Gróf Pálffy János urad. hd. 15.75. Petz József td. 16.—. Pribnov Pál td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Politzer Zsigmond Eő. 6.—. Pokorny Károly npt. 5.—, pk. —.55. Porubszky Ferencz npt. 3.—, pk. —.45. Prázmár község hd. 23.05. Ponner Nándor td. 16.—. Pfeiffer F. Rz. 10.—. Pártos Vilmos td. 8.—, npt. 2.—, Eő. 6.—, pk. 1.—. Pászthy Ferencz td. 16.—. Pozsonyi erdőfelügy. npt. 4.—, pk. —.45. Pánczél Ottó npt. 2.—, pk. —.45. Pápa-ugodi hitb. ld. 16.—. Palánkai erdőgond. npt. 16.—, pk. —.80. Pecz Ármin npt. hd. 10.—. Popper Emil ld. 16.—. Hg. Pálffy urad. npt. 3.—, pk. —.45. Plauder Béla npt. 3 —, pk. —.45. Quitt Jenő npt. 2.—. Rakusán Károly td. 16.—. Ráczkevei csal. urad. td. 16.—. Rotáriu Tivadar npt. 3.—, pk. 45.—. Ryll Viktor td. 16.—, npt. 2.—, pk. 45.—. Rozim József td. 16.—. Richter Géza td. 16.—. Rimler Pál td. 16.—. Báró Révay Gyula ak. 15.—. Rolland Gusztáv td. 16.—. Rumann Ernő td. 20.—. Reisinger Rezső ld. 16.—. Röhrich Ernő td. 16.—. Rév Lajos npt. 3.—, pk. —.45. Rédlinger Ignác npt. 3.—, pk. —.75. Rozinszky János npt. 2.—, pk. —.12. Ratkovszky Károly npt. 2.—. Rózsashegy város hd. 73.70. Schmidt Ferencz (S. B.) td. 16.—. Stark Dezső td. 8.—. Spettmann János td. 16.—. Sasvári urad. ld. 16.—. Stummer István npt. 2.—, pk. —.45. Sándor Imre td. 16.—. Sasvári urad. td. 16.—. Schmidt Ferencz (Sz.) td. 16.—. Selmeczi Kaszinó ld. 8.—. Sikvölgyi urad. ld. 16.—. Simonffy Ákos ak. 16.—, pk. —.60. Steller Ede td. 8.—. Szabó Barnabás npt. 3.—, pk. —.45. Szászsebesi erdőhiv. hd. 23.75, ld. 160.—. Gróf Széchényi A. Pál urad. ld. 16.—. Székely Miklós npt. 2.—, pk. —.40. Széles Gábor npt. 2.—, pk. —.50. Szojka Gyula td. 16.—. Szy Dénes td. 32.—. Salgótarjáni kőszénbánya társ. hd. 12.15. Sándor Jenő td. 8.—. Szorkovszky Libor td. 16.—. Szabó Kálmán td. 16. — Szilvay József td. 8.—. Szlimák János td. 8.—. Szuppek József td. 8.—. Syllaba Ernő td. 16.—. Seemayer Bódog td. 16.—. Selmeczi főiskola ld. 32.—. Szalántzy László td. 8.—. Szuszáki erdőhiv. ld. 16.—. Schudich Nándor td. 16.—. Simon Kálmán npt. 3.—, pk. —.45. Sopron város kld. 6.—. Sóska Gyula npt. 4.—, pk. —.45. Strompf Pál npt. 2.—, pk. —.45. Subkegel Jenő ld. 4.—. Sulkovszky hgi urad. hd. 33.85. Szívós Gyula td. 16.—. Sátoralja-ujhely város hd. 10.25. Skrбек Károly td. 16.—. Steiner M. Mór td. 16.—. Szakolcza város kld. 6.—. Szász Lőrincz Eő. 6.—, pk. —.55. Szalai Ernő npt. 2.—. Sangeorgián I. ld. 16.—. npt. 3.—, pk. —.45. Schmuck Béla npt. 2.—, pk. —.45. Somogy Lajos td. 16.—. npt. 4.—. Spissák Gyula td. 32.—. Szombathelyi

erdőhiv. npt. 4.—, pk. —.20. Stainer Gyula npthd. 70.—. Gróf Sztáray S. örök ak. 20.—. Seancu Jenő hd. 21.—. Soproni erdőgond. npt. 6.—, pk. —.12. Szalóky Sándor td. 16.—. Szvitók János npt. 6.—, pk. —.45. Scheibler Emil ld. 16.—. Stripszky Mihály Eő. 6.—. npt. 2.—,pk. —.1. Gróf Széchenyi urad.hd.20.55. Szegedi áll. erdhiv. npt. 2.—. pk.—.45. Sébor János npt. 4.—, pk. —.55. Salgó kőszénbánya npt. 6.—. Sárkóczy József Hf. 1.40, Btr. 60.—, pk. —.45. Spengel Sándor td. 10.—. Stephan Ervin td. 16.—. Terray Gyula td. 16.—. Tichy Kálmán td. 16.—. Tomka Kálmán td. 16.—. Török János td. 16.—. Takács Zsigmond td. 16.—. Tanka Sándor td. 8.—. Tomassek Miklós td. 16.—. Turcsa Tivadar td. 16.—. Tumi Antal npt. 12.—, pk. —.66. Török Aladár td. 16.—. Török Béla td. 16.—. Tót-sóvári erdőhiv. npt 44.—. ld. 272.—. hd. 65.75. Tóth Pál td. 8.—. Teplicskai erdőgond. npt. 10.—. Tomcsányi Gyula npt. 2.—. Tavassy Lajos td. 8.—. Trsztjányszky László td. 16.—. npt. 2.—. Tamás János npt. 48.—, pk. —.12. Tornai Ferencz Eő. 6.—, pk. —.55. Takáts Ferenc td. 16.—. Tömböly Elek npt. 2.—, pk. —.45. Urikány Zsilvölgyi rt. ld. 16.—. npt. 6.—, pk. —.12. Ungvári főerdőhiv. ld. 176.—. Urbán Gyula td. 16.—. Varga János npt. 2.—, pk. —.45. Velancsics István td. 16.—. Vojtás Árpád td. 16.—. Vlaszaty Ödön td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45. Vernári v. urb. hd. 22.75. Vaszary Antal td. 16.—. Vinkovczi főerdőhiv. hd. 77.90 és 84.20. Vadas Jenő npt. 2.—. Vass József td. 8.—. Vaci hgi erdőhiv. npt. 6.—. Vesza Janku npt. 3.—, pk. —.45. Webel Elek td. 16.—. Wenczel Miksa td. 16.—. Wehofer Mihály td. 16.—. Weisz Pál Eő. 6.—, pk. —.55. Wagner Sándor td. 16.—. Weinert Tivadar td. 16.—. npt. 2.—, pk. —.45. Walch Károly ld. 8.—, npt. 3 —, pk. —.45. Weyda Frigyes npt. 2.—, pk. —.20. Wesley W. et Son ld. 16.—, pk. —.7. Wanyek Arnold td. 16.—. Zsalk Pál Eő. 6.—, pk. —.55. Zuskin Ferencz att. 50.—. Zilahi erdőhiv. npt. 8.—,pk. —.72. Zalavári apáts. erdőhiv. ld. 16.—. dr. Zemplén Géza td. 16.—. Zalaegerszegi erdőgond. hd. 28.09. Zseleznyák Péter td. 24.—. Zsolnai min. kirend. ld. 8.—. Zagyvai erdőhiv. td. 16.—. Zágrábi erdőig. hd. 97.95. Zsarnóczai erdőhiv. ld. 64.—. Zimann Ede td. 30.—. Zudor Béla td. 16.—.

Faarverések eredményei.

I. Tövön.

Erdődámosi volt urbéresek (1913. szept. 23.):

223·0 kat. holdon becsült bükkműfa 1964 m^3 , hasáb 18.259 m^3 , dorong 6804 m^3 42.001 K (+0%/o), 1 kat. hold 188·34 K.

Holcsmány község (1913. decz. 3.):

Vegyes kemény hasáb és dorong 528 $ürm^3$ à 4·74 K (+9·42%/o).

Almásnyires községi volt urbéresek (1914. jan. 12.):

28·6 kat. holdon becsült tölgy- és bükkműfa 1745 m^3 , tűzifa 1337 m^3 17.901 K (+0·26%/o).

Halmágycsuci volt urbéresek (1914. jan. 20.):

110·6 kat. holdon becsült bükkhasáb és dorong 11.711 m^3 à 1·42 K (+0%/o).

Susáki kir. erdőhivatal (Otočac, 1913. decz. 10.):

Bükk-tűzifa 1349 m^3 à 1·38 K (+35%/o).

Palosnyai volt urbéresek (1914. jan. 19.):

48·6 kat. holdon becsült luczfenyőépületfa 1415 m^3 à 9·11 K (+30·2%/o). Szőlőkaró 6773 drb. ezer darabonként 5·00 K (+0%/o). Lécz 5101 drb à 0·10 K (+0%/o). Pózna 2763 drb. à 0·20 K (+0%/o). Szarufa 1412 drb. à 0·50 K (+0%/o).

Kovászna község (1914. jan. 29.):

53·7 kat. holdon becsült lucz- és jegenyefenyőépületfa 12.997 m^3 à 8·70 K (+27·8%/o).

Pálosnagymezői róm. kath. templom (1914. jan. 29.):

3·52 kat. holdon becsült jegenyefenyőhaszonfa 612 m^3 , tűzifa 67 m^3 5305 K (+0·09%/o).

Pálosnagymező község (1914. jan. 29.):

9·0 kat. holdon becsült jegenyefenyőhaszonfa 674 m^3 , tűzifa 75 m^3 6150 K (+7·8%/o).

Kalotánadási gör. keleti egyház (1914. jan. 30.):

9·1 kat. holdon becsült bükk- és tölgyhasáb 735 m^3 à 3·95 K (+108·12%/o); dorong 443 m^3 à 1·83 K (+108·12%/o); galyfa 466 szeker à 1·04 K (+108·12%/o); 1 kat. hold 461·64 K.

Középföldi gör. kath. egyház (1914. febr. 4.):

69 kat. holdon becsült tölgytávirópózna 6·5 m h. 3445 drb. à 1·65 K (+9·43%/o). Ugyanaz 8 m h. 1276 drb. à 2·74 K (+9·43%/o). Ugyanaz 10 m h. 638 drb. à 3·64 K (+9·43%/o). Tölgyhasáb 2497 m^3 à 1·86 K (+9·43%/o); dorong 2157 m^3 à 1·28 K (+9·43%/o). Egy kat. hold 274·37 K.

II. Kitermelt állapotban.

a) Műfa.

Kilyénfalva község (1913. decz. 20.):

Tő mellett -készletezett- széldöntött luczfenyőhaszonfa 794 m^3 à 8·15 K (+14·9%/o), tőár 6·51 K.

Tótszári m. kir. erdőhivatal (1914. jan. 5.):

A parasznyai, diósgyőri, szentléleki és ujhutai erdőgondnokság 1914. évi vágásaiban kitermelt és rakodón készletezett bükkhaszonfa 1000 m³ à 7·80 K, tőár 5·30 K (+ 0⁰/o).

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1914. jan. 21.):

Erdei rakodóra kihozott fenyőhaszonfa 12—25 cm k. átm. 199 m³ à 12·00 K (+ 0⁰/o), tőár 8·93 K. Ugyanaz 214 m³ à 11·50 K (+ 0⁰/o), tőár 8·43 K. Ugyanaz 753 m³ à 12·49 K (+ 8·3⁰/o), tőár 8·82 K. Ugyanaz 918 m³ à 14·69 K (+ 4·9⁰/o), tőár 10·09 K. Fenyőhaszonfa 26 és több cm k. átm. 871 m³ à 14·50 K (+ 0·2⁰/o), tőár 11·43 K. Ugyanaz 1062 m³ à 14·55 K (+ 0·3⁰/o), tőár 11·48 K. Ugyanaz 458 m³ à 14·07 K (+ 0·4⁰/o), tőár 11·00 K. Ugyanaz 563 m³ à 14·21 K (+ 4·1⁰/o), tőár 10·54 K. Ugyanaz 880 m³ à 17·43 K (+ 5·6⁰/o), tőár 10·57 K. Ugyanaz 837 m³ à 16·57 K (+ 1·8⁰/o), tőár 9·71 K. Ugyanaz 674 m³ à 16·85 K (+ 2·1⁰/o), tőár 9·99 K. Ugyanaz 925 m³ à 16·58 K (+ 0·4⁰/o), tőár 13·12 K. Ugyanaz 586 m³ à 16·86 m³ (+ 2·1⁰/o), tőár 9·96 K. Fenyőszőlőkáró 1000 drb. 69·95 K (+ 4·9⁰/o), tőár 3·14 K. Erdeiléc 100 drb. 20·44 K (+ 4·9⁰/o), tőár 9·45 K. Rudfa 100 fm 9·96 K (+ 4·9⁰/o), tőár 4·76 K.

Liptóújvári m. kir. főerdőhivatal (1914. jan. 27.):

Az oszadai és fenyőházai erdőgondnokságokban 1913. évben kitermelt és 1914—1915. években kitermelendő lucz- és jegenyefenyőhaszonfa 2—3·9 m. h., 12—25 cm k. átm. 300 m³ à 7·14 K (+ 2⁰/o), tőár 4·26 K. Ugyanoly hosszú, de 26 cm és azon felüli k. átm. 800 m³ à 7·14 K (+ 2⁰/o), tőár 4·26 K. 4 m-en felül 12—20 cm k. átm. 2500 m³ à 13·26 K (+ 2⁰/o), tőár 10·00 K. 21—25 cm k. átm. 2100 m³ à 13·77 K (+ 2⁰/o), tőár 10·51 K. 26 cm és azon felül 7500 m³ à 15·30 K (+ 2⁰/o), tőár 12·04 K. 2—3·9 m h. 12 cm és azon felüli k. átm. 9600 m³ à 10·68 K (+ 18·7⁰/o), tőár 6·81 K. 4 m-en felül 12—20 cm k. átm. 3000 m³ à 18·40 K (+ 18·7⁰/o), tőár 14·17 K. 21—25 cm k. átm. 2700 m³ à 18·99 K (+ 18·7⁰/o), tőár 14·76 K. 26 cm és azon felüli k. átm. 35.700 m³ à 20·18 K (+ 18·7⁰/o), tőár 15·95 K.

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1914. jan. 27.):

Erdei rakodón készletezett fenyőhaszonfa 12—25 cm k. átm. 442 m³ à 13·33 K (+ 0·4⁰/o), tőár 10·30 K. Ugyanaz 7 m³ à 13·54 K (+ 0·3⁰/o), tőár 12·38 K. Ugyanaz 68 m³ à 10·64 K (+ 0⁰/o), tőár 6·93 K. Ugyanaz 6 m³ à 13·51 K (+ 0·1⁰/o), tőár 9·75 K. Fenyőhaszonfa 26 és több cm k. átm. 996 m³ à 15·90 K (+ 0·3⁰/o), tőár 12·85 K. Ugyanaz 219 m³ à 12·94 K (+ 0⁰/o), tőár 9·23 K. Ugyanaz 160 m³ à 16·02 K (+ 0·1⁰/o), tőár 12·26 K. Fenyőrudfa 100 fm 9·24 K (+ 0·4⁰/o), tőár 5·58 K.

b) **Tüzifa.****Susáki kir. erdőhivatal** (Otočac, 1913. decz. 10.):

Orlogi kir. erdőgondnokság: Tő mellett készletezett bükkützifa 212 ürm³ à 4·25 K (+ 15·07⁰/o).

Besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság (1914. jan. 23.):

Tő mellett készletezett bükkhasáb 1420 ürm³ à 2·30 K (+ 0⁰/o), tőár 1·50 K, dorong 330 ürm³ à 1·80 K (+ 0⁰/o), tőár 1·00 K.

Az „Erdészeti Lapok“ 1914. évi IV. füzetének HIRDETÉSEI.

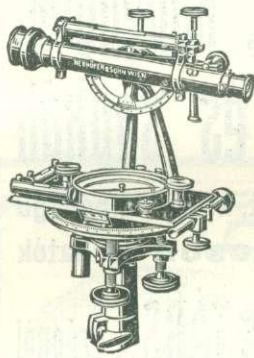
Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíthatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékelteknek.

Aranyérem, párisi világtállítás 1900.

(2. XII. 2.)

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei-busszólákat

mérőasztalokat és távesőves vonalzókat, valamint mindenemű mérőeszközt készít a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció biztosítása mellett

NEUHÖFER ÉS FIA
cs. és kir. udvari műszerészek
BÉCS, V., Hartmann-gasse 5.

Az eredeti svéd növedékfurók főképviselete.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Minden közhasználatu műszer állandóan készletben van. Javítások és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — legjobban és leggyorsabban eszközölhetnek. — Szállítás kívánatra magyar czégek útján is lehetséges.

PIEPER-féle „STOCKBÖLLER“

német birod. szab.

fatuskó robbantásához.

PIEPER ADOLF gyára, MOERS a. RHEIN.

(3. XII. 4.)

Peremartoni NAGY SÁNDOR

Erdőértékesítési és erdőmérnöki iroda,
Budapest, VI., Liszt-Ferencz-tér 13. sz.

TELEFON: 50.

TELEFON: 50.

Erdőbirtokok, faállományok, erdei termékek értékesítése megbízás alapján. Adás-vételi szerződések, üzleti kötelevek felülbírlása. Erdőbecslések. Kihasznlási tervek. Erdei és fűrészüzemek szakellenőrzése. Házi kezelések berendezése, ellenőrzése. Fakereskedelmi szakvélemény peres és perenkívüli ügyekben. Usanceok ismertetése. Calculatiok.

(1—11)

Erdővédő szolgálati egyenruhák, köpenyek, bundák és sapkák

méret szerint, kitünő minőségű
anyagból **olcsón** kaphatók

GUTMANN J. és TÁRSA ezégnél
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT 16.

Kérje 12. számú mintázott árjegyzékünket.

(4. XII. 4.)

Tölgyfaeladási hirdetés. 70/914. sz. — Brassó vármegyében Szászveresmart község 1914. évi február 26-án délután 4 órakor a községi irodában nyilvános szóbeli és zárt írásbeli ajánlat után a földművelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltóságán ak 1913

évi 3336/I/A/2. számú engedélye alapján elad 4000 darab műszaki czélokra alkalmas tölgyfát, mely a hivatalos becslés szerint 4323·24 tm^3 kéregnélküli műfát, 1175·67 $ürm^3$ hasábfát, 718·07 $ürm^3$ dorongfát, 4243·42 $ürm^3$ galyfát és forgácsot tartalmaz.

A hivatalosan megállapított becshár 76096 K 83 f, melynek 10⁰/₀-a bánatpénzül az árverést vezető kezéhez leteendő.

Az erdőrész a Máv. vasúti állomástól mintegy 6 *km*-re fekszik. Utak, fuvar- és munkásviszonyok elég jók.

A részletes becslés, valamint az árverési és szerződési feltételek alulírott községi előjáróságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szászveresmart, 1914. évi január hó 10-én.

(8. II. 2.)

Az előjáróság.

Akaszlatinai GYÖRGY ALBERT

okl. bányamérnök, ávt. nyug. főfelügyelő

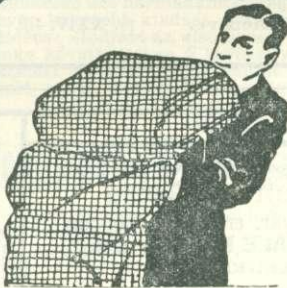
irodája:

Budapest, I., Budafoki-ut 22. szám.

Sürgönczim: SZÉNÉRCZ BUDAPEST.

TELEFON: 130-95.

(5. XII. 4.)

Uri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal cégnél

Brünn, Schwedengasse 5/g, a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítójánál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármely árban eladott áru új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmu mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik.

(7. VIII. 2.)

MÜLLER ÁRMÍN
 vas- és fém-tömegcikkék gyára,
 erdészeti mérő- és jelzőeszközök
BUDAPEST, VI., ÜTEG-UTCZA 19. SZÁM.
TELEFON 137-57.

KÜLÖNLEGESSÉG:
 Sándor Lajos m. kir. kereskedelemügyi
 minisztériumi műszaki tanácsos **szab.**
„DIADAL” talpfakapcsolóinak
kizárólagos gyártása ::

Az egyetlen hazai ilyenmü vállalat, hol mindennemű erdészeti szerszámok
 jutányos árakon központosítva vannak. Nincsen zavar a beszerzésnél,
 gyors és pontos kiszolgálás, versenyárak. — Számos m. kir. állami erdő-
 hivatal, járási erdőgondnokságok, városi és uradalmi erdőhivatal állandó
 szállítója. Tömeges elismerőlevelé vevőktől.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (6. XXIV. 4.)

Bükkmakk! Ákác- és gledicsiamagvak!

Stainer Gyula
 császári és királyi udvari szállító
 Magyar magpergetőgyár, erdészeti magnagy-
 kereskedés, **KÖRMEND** (Vas megye).

Erdészeti esemetetelek: ZALAEGERSZEG.

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szav. tolt
 csiraképességű: **tülelevelű, lomblevelű magvak:** luczfenyő,
 erdeifenyő, vörösfenyő, feketefenyő, banksfenyő, simafenyő stb.
Ákác, gledicsia, kocsányos és kocsánytalan tölgy-
makk! Gyümölcsmagvak: Alma-, körtemagvak, prima.
Facseteték! Tülelevelű, lomblevelű facseteték 1, 2, 3 és 4 évesek.
 Disz- és sorfák. Diszfaanyag. Külön árajánlattal
 Buxus. Gyümölcsvadonczok. azonnal szívesen szolgálók.

Kocsányos, kocsánytalan tölgymakk! (9. VII. 2.)

Erdészeti esemeték!
 Fenyőmagvak!

Fenyőmagvaik mind magyarhonuak és magasértékűek!

Elismert pontos kiszolgálás.

Sándor Imre

erdészeti magkereskedő és erdészeti csemete nagytermelő.

Székesfehérvár

ajánl:

mindennemű erdészeti fenyőmagvakat és azok csemetéit elérhetetlen minőségben és versenyárak mellett.

Elsőrendű szolid czég.

(10. VI. 2)

Ákác és kocsánytalan makkszükségletet már most biztosítani kérem.

A legújabb NOBEL-féle veszély nélkül kezelhető ASTRALIT

nevű robbantóanyaggal való erdőirtások a kézi-írtással szemben a következő előnyöket biztosítja:

A munkaidő két harmadának megtakarítását. Hihetetlen kevesebb munkaerőt. Jelentősen kevesebb kiadást. Azonnal eketiszta, gyökermentes talajt, nem létezik több eketérés. Mindjárt az első évben termést, mivel az ASTRALIT-tal való gyors robbantási munka következtében a tavaszi vetés ideje nem mulasztatik el. Nagyobb famennyiségi termelést a gyökérfa kitermelése által. A gyökereknek és tuskóknak előnyösebb értékesítését, mivel szállítható nagyságban hasíthatók össze. Nagymérvű és mély talajlazítást.

A legújabb NOBEL-féle szabad. veszély nélkül kezelhető ASTRALIT

nevű robbantóanyag: a jelenkor elismert legjobb és leghatásosabb biztonsági robbantóanyaga. Bármily robbantási munkánál a legnagyobb megtakarítást eredményezi. Az ASTRALIT a legnagyobb előnnyel még a következő munkálatoknál is használható: talajjavításhoz, talajlazításhoz, szőlőforgatáshoz, gyümölcsfagödörök kirobbantására, a vizet át nem bocsátó rétegek áttöréséhez stb. stb. Az ASTRALIT lökés, dörzsölés és tüzzel szemben érzéketlen, amiért is a **hatóság** által „veszély nélkül kezelhető” robbantóanyagnak lett minősítve, minek következtében a dinamitra nézve fennálló elővigyázati szabályok, a szállítás és raktározás szempontjából, az ASTRALIT-ra nem terjednek ki; a vasúton **teher-és gyorsárúként** is szállítható. Az ASTRALIT minden munkásnak a kezébe adható.

A DYNAMIT NOBEL R.-T., WIEN és POZSONYBAN

szívesen szolgál felvilágosításokkal és az ilyen munkákhoz díjmentesen küld robbantótechnikusokat, kik a munkásokat bevezetik. **Tájékoztatót** az ASTRALIT-ról és **UTMUTATÓT** a tuskóirtásról ingyen küld.

(12. VI. 3.)

ERDÉSZETI CSEMETÉK ÉS MAGVAK

a legmegbízhatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerezhetők a **MAGYAR ERDÉSZETI ÉS KERTÉSZETI VÁLLALATNÁL, Neumayr és Társa, csemete- és magkereskedés, csemetetermelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kívánatra megküldetik!** Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat! (11. VI. 2.)

Felsőmagyarországi uradalomnál erdőmérnökgyakornoki állás töltendő be, Javadalmazás: 1200 K évi fizetés, szabad lakás, fajárandóság, külső felméréseknél napidíj.

Bizonyítványmásolatokkal ellátott kérvények e lap kiadóhivatalához küldendőek. (13. III. 2.)

Faeladási hirdetmény. Erdőfülei közbirtokosság eladja Erdőfüle községhezánál 1914. év márczius hó 3-án d. e. 11 órakor tartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen, a község határában fekvő eladásra engedélyezett 4205 drb. tölgyfát, amelynek fatömege 1373'5 m³ apadékmentes mű- és 2243 m³ tűzfára becsültetett, 29.798 korona kikiáltási ár mellett.

Bánatpénz a kikiáltási árnak 10⁰/₀-a.

Utó-, távirati ajánlatok nem fogadtnak el.

Becsértéken alul a fakészlet nem fog eladatni.

Árverési és szerződési feltételek, valamint a becslési kimutatás Erdőfülén a birtokosság elnökénél és Oklándon a m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Erdőfüle (Udvarhely vármegye), 1914. évi január hó 24-én.

Vasuti állomás Ágostonfalva.

(14)

Dobai József
birtokossági elnök.

Termelt tűzifa eladása. 216/1914. sz. — A szomolnokhutai m. kir. erdőgondnokság kerületében termelt és a tőnél készletezett

4030	ürköbméter	bükk	vegyes-
7	"	bükkdorong-	
239	"	nyir	vegyes-
1757	"	fenyő	vegyes hasáb- és dorongfa zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az ajánlatok 1914. évi február hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be az alulírott m. kir. erdőhivatalnál, ahol azok 21-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok eladási csoportjainak és kikiáltási árainak kimutatása, a versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlap és boríték az alulírott erdőhivatalnál megszerezhetők.

Tótsóvár, 1914. évi január hóban.

(15)

M. kir. erdőhivatal.

Gróf Almásy Imre ur uradalma keres megvételtre és lehetőleg azonnali szállításra vérfrissítés céljából 250 drb. vadontenyésztett telivér *torquatus tyukot*. Ajánlatok „központi intézőség, Pusztapó” czimre küldendők.

(16. II. 1.)

Termelt tölgyhaszonfaeladás. 11862/1914. szám. — A keczerpeklényi m. kir. erdőgondnokság kerületében kitermelt s az osodcsákányi, magyarbördi felső és illetve magyarbördi alsó rakodókra kihozott 1326·38 köbméter kéreg nélküli méretezett tölgyhaszonfa három eladási csoportba megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni.

Az írásbeli zárt ajánlatok legkésőbb 1914. évi február hó 24. napjának déli 12 óráig nyújtandók be a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál, ahol azok február hó 25-én d. e. 10 órakor nyilvánosan fel fognak bontatni.

Az árverési és szerződési feltételek, a faanyagok eladási csoportjainak és kikiáltási árainak kimutatása, ajánlati űrlap és boríték a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál megszerezhetők.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(17)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Buza-, zab- és babeladás. 180/1914. szám. — Az apatini m. kir. erdőhivatal kezelése alatt álló, alább megnevezett magtárakban elhelyezett termények zárt írásbeli ajánlatok útján kerülnek eladásra:

1. Az apatini magtárban 300 *q* buza és 275 *q* zab.
2. Az apatini Sechstl nevű magtárban 92 *q* fehér bab.
3. A monostorszegi magtárban 2072 *q* buza, 1560 *q* zab és 311 *q* fehér bab.

4. A palánkai magtárban 350 *q* buza és 530 *q* zab.

Az ajánlatok legkésőbbén folyó évi márczius hó 4-ik napjának délutáni 4 óráig nyujtandók be az apatini m. kir. erdőhivatalhoz, ahol azok a következő napon délelőtt 10 óraker nyilvánosan tárgyalatni fognak.

Az árverési és szerződési feltételek az apatini m. kir. erdőhivatalnál és a bezdáni, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokságoknál megtudhatók.

Apatin, 1914. január hóban.

(18)

M. kir. erdőhivatal.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 12150/1914/I/B/1. szám. — A körmöcbányai erdőgondnokság kerületében termelt és részben Jánoshegy vasuti állomásához, részben erdei rakodókra kiszállított mintegy 3550 *m*³ fenyőhaszonfa hat eladási csoportra megosztva, zárt írásbeli ajánlatok útján el fog adatni,

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi márczius hó 2-ik napjának déli 12 órájáig nyujtandók be Zsarnócán a m. kir. erdőhivatalnál, ahol is azok márczius hó 3-án d. e. 10 óraker nyilvánosan fognak felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak kimutatása, az árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a zsarnócai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(19)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Szélöntött bükkfa eladása. 11869/1914/I/B/1. szám. — A hátmegi m. kir. erdőgondnoksághoz tartozó háthegegyeségi erdőkben az 1912. évi szélviharok által kidöntött és letört bükkfák egy részéből a vevő által termelendő mű- és tűzifa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbbén 1914. év február hó 19-ik napjának déli 12 órájáig nyujtandók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál, ahol azok február hó 20-án délelőtt 10 óraker nyilvánosan felbontatni fognak.

A faválasztékokra, kikiáltási árakra és bánatpénzekre vonatkozó adatok, valamint az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok az ungvári m. kir. főerdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi január hóban.

(20)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitünő minőségű

**Erdészeti magvak,
Facsemeték,**

Gyümölcsmagvak,
Tölgymakk,
Gazdasági és fűmagvak,
Fűmagkeverékek,
Sorfák, Diszfenyők, Bokrok,
Gyümölcsfák és vadonozok,
Rózsák legnemesebb fajokban,
Remis-csemeték,
Hellianthi salsifis és
Csicsóka vadetetésre.

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) faiskolái vannak.

FARAGÓ BÉLA
CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓ
ZALAEGRSZEG

Árjegyzékkel és árajánlattal kívánatra szívesen szolgálók!

(21. V. 1.)

Termelt tölgyhaszonfaeladás. 395/1914. sz. — A dévai m. kir. erdőgondnokság „Finikur“ nevű vágásában termelt 50404 m³ tölgyhaszonfa zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1914. évi február hó 23-án déli 12 óráig nyujtandók be a dévai m. kir. erdőgondnokságnál, ahol azok február hó 24-én délelőtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni.

Az árverési és szerződési feltételek alulírott erdőhivatalnál és a dévai kincstári erdőgondnokságnál tekinthetők meg.

Szászsebes, 1914. évi január hóban.

(23)

M. kir. erdőhivatal.

Felsőmagyarországi Erdei Magpergető ajánl **elsőrendű minőségű szavatolt csiraképességű erdészeti magvakat,**
mint

luczfenyő-, erdeifenyő-, vörösfenyő-, feketefenyő-, ákác- és gleditschia-magot.

Továbbá **kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot** ajánl, az összes diszfamagvakat, végre elsőrendű minőségű facsemetéket.

Czím: **Felsőmagyarországi Erdei Magpergető, Kassa,**
sürgőnyczim: Magpergető, Kassa. (22. III. 1.)

Fenyőfaeladás. 130/1914. sz. — Izaszacsal község az 1914. évi február hó 25-én délelőtt 10 órakor a községházán tartandó zárt írásbeli ajánlati versenynyel egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja az „E” üzemosztály 7. osztágában (Istyor erdőrészt) levő 1913. és 1914. évi 14·4 kat. hold vágásterületen található 1508 drb. fenyőtörzset, mely a hivatalos becslés szerint 789 m^3 tartalommal bír.

Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték 3935 K, a bánatpénz ennek 10%-ka, vagyis kereken 400 korona.

A fakészlet a becsértéken alul el nem adatik, későn beérkezett avagy a feltételektől eltérő és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a részletes becslési adatok a dragomérfalvi m. kir. járási erdőgondnokságnál Máramarosszigeten és Izaszacsal község előljáróságánál megtekinthetők.

Izaszacsal, 1914. évi január hó 25-én.

Mandula Sándor
jegyző és néviro.

(24)

Bizó Nyiko
bíró.

Fenyőtutajfaeladás (1000 és 500 m^3 -es részletekben). 12432/1914/I/B/1. F. M. sz. — A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság és a büstyaházai m. kir. erdőhivatal erdőgondnokságai-ban az 1914. évben letutajozandó mintegy 289.000 tm^3 lucz- és jegenyefenyőhaszonfa Máramarosszigeten 1914. évi márczius hó 3-ik (harmadik) és következő napjain d. e. 9 órától kezdődőleg, az

erdőigazgatóság által megjelölendő helyiségben, zárt írásbeli ajánlatokkal kapcsolatos nyilvános szóbeli árverésen 306 részletben eladásra kerül.

A csoportok beosztását és kikiáltási árait feltüntető kimutatások, valamint a részletes versenytárgyalási feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok a nevezett erdőigazgatóság, illetve erdőhivatalnál beszerezhetők s ugyanezek az illető kerületbeli erdő- és faraktárgondnokságoknál, továbbá Tiszaújlak, Beregszász, Vásárosnamény, Tokaj, Tiszalucz, Tiszafüred, Tiszalök, Fegyvernek, Poroszló, Törökszentmiklós, Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Szentes, Hódmezővásárhely, Szeged, Makó, Törökkanizsa, Magyarkanizsa, Zenta, Óbecse, Törökbecse, Titel és Zimony városok, illetve községek előljáróságainál is megtekinthetők.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(25) *M. kir. földmivelésügyi miniszter.*

Ozv. gróf Wenckheim Frigyesné Ónagyméltósága borossebesi uradalmának erdőhivatalánál egy *erdőmérnökjelölti* állás töltendő be.

Kezdfizetés 1600 korona készpénz, butorozott szoba és 12 m kemény hasábtüzifa. Három évi kifogástalan szolgálat után előléptetés segéderdőmérnökké 2400 korona készpénzfizetéssel. Ujabb három év után a készpénzfizetés 3000 koronára emelkedik.

Pályázhatnak nőtlen okleveles erdőmérnökök, esetleg legalább egy évi gyakorlattal rendelkező s a vadászatot kedvelő főiskolát végzett erdőmérnökök.

Az állás legkésőbb április hó elsejével elfoglalandó. Kérvények egyszerű okmánymásolatokkal: méltóságos gróf Wenckheim József urhoz czimezve alulirothoz küldendők.

Borossebes, 1914. évi január hó 31-én.

(26. II. 1.)

Fogassy Gyula
urad. erdőmester.

Pályázati hirdetmény. 705/1914. szám. — Alulirt erdőhivatalnál üresedésbe jött két főerdőri, egy, esetleg három erdőőri és ugyanannyi erdőlegényi állás betöltésére ezennel pályázat nyitattik.

Pályázati határidő 1914. évi márczius hó 15-ike.

Folyamodni szándékozók életkorukat, szakképzettségüket, katonai kötelezettségüket, feddhetlen előéletüket és egészségi állapotukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket a fenti határidőig alulírt erdőhivatalhoz tartoznak benyújtani.

Bustyaháza, 1914. évi január hóban.

(28)

Magyar királyi erdőhivatal.

A tavaszi erdőművelési munkálatokhoz szükségünk lesz mintegy 50 métermázsas elsőrendű, kifogástalan csiraképeségű

kocsánytalan tölgy vetőmakkra, mely előzetesen bemutatandó mintaküldemény után, április hó első napjaiban volna szállítandó.

Ajánlatokat kér

Rimabrézó (Gömör megye), 1914. február hó.

**A Rimamurány-Salgó-Tarjáni vasmű
részvénytársaság Erdőhivatala.**

(27. II. 1.)

Gőzfűrész-bérbeadás. 12514/1914/I/B/1. F. M. sz. — A máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kezelése alatt álló máramarosszigeti „Gardány” nevű gőzfűrész az 1914. évi április hó 1-től kezdődő 5 (öt) évi időtartamra, zárt írásbeli ajánlatok alapján megtartandó nyilvános versenytárgyaláson bérbeadatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi február hó 24-én délután 6 óráig nyújtandók be a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatósághoz, ahol azok a következő napon délelőtt 9 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi február hóban.

(29)

Földmivvelésügyi miniszter.

Termelt fenyőhaszonfaeladás. 357/1914. sz. — A liptóújvári m. kir. főerdőhivatal a kerületéhez tartozó likavai erdőgondnokság Bjeli Brehi és Kamena nevű vágásában az 1913. évben ki-termelt és a vágások alatti rakhelyekre kiszállított mintegy 1500 *tm*³ lucz- és jegenyefenyőműszerfát, két csoportra megosztva, Liptóújvárott 1914. évi február hó 24-én délelőtt tizenegy (11)

órákor nyilvános írásbeli versenytárgyalás útján értékesítés alá fogja bocsátani.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok legkésőbbben 1914. évi február hó 23-án délután 7 óráig nyújtandók be a lipitújvári m. kir. főerdőhivatalnál.

A részletek csoportosítására, valamint a kikiáltási árakra vonatkozó bővebb felvilágosítást a lipitújvári m. kir. főerdőhivatal és a likavai erdőgondnokság ad, ahol az általános árverési és szerződési feltételek, valamint az ajánlati űrlapok és borítékok is megtekinthetők és beszerezhetők.

Lipitújvár, 1914. évi január hóban.

(30)

A m. kir. főerdőhivatal.

Fenyőfaeladási hirdetmény. 2923/1913. szám. — Majszin község a 39724/1911. számú F. M. rendelet alapján az 1914. évi február hó 26. napján d. e. 10 órákor Majszin községhezánál tartandó nyilvános írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverésen eladja a tulajdonát tevő és a Valea Bauluj dűlőben fekvő 546 kat, hold erdőrészletben levő 2005 drb. fenyőfatörzset, amely a hivatalos becslés szerint 2352 m^3 tutajfát tartalmaz.

Becsérték és kikiáltási ár 13.200 (tizenháromezerkettőszáz) korona.

Bánatpénz 1320 korona.

Kellően felszerelt és az árverés előtt a község előljáróságánál, vagy az árverést vezető biztosnál benyújtott írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak.

Feltételes utó- és távirati ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek, valamint a becslési adatok Majszin község előljáróságánál és a felsővisói m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Pósta és vasuti állomás helyben van.

Majszin (Máramaros m.), 1914. évi február hó 3-án.

Komán Gyula
jegyző.

(31)

Tomajága Demeter
bíró.

Faeladási hirdetmény. 353/1914. szám. — Kozmás község eladja a községhezánál 1914. évi márczius hó 2-án d. e. $\frac{1}{2}$ 10 órákor kezdődő árverésen a Csik vármegye Kozmás községe hatá-

rában levő Bojzaspatakefeje nevű erdejének mintegy 2071 kat. hold területén a rendszeres gazdasági üzemterv szerint hihasználható luczfenyő- és tölgyfaállományát.

A vágás területe a csikszenzmihály-kézdivásárhelyi országutttól 5 kilométer, a Máv. tusnádi állomásától pedig 14 kilométer távolban van.

Az eladás tárgyát képező faállomány törzsenkénti bemérés szerint 3572 drb. 3691 m^3 bruttó, 2868 m^3 nettó, luczfenyő és 402 drb. 148 m^3 bruttó, 96 m^3 nettó, tölgy kereskedelmi fát tartalmaz.

Kikiáltási ár 20.710 korona, bánatpénz a kikiáltási árnak 10⁰/₀-a. Kihasznlás időtartama 2 év.

Az árverési és szerződési feltételek az erdőbirtokos alulirott képviselőjénél, továbbá a csikszenzmártoni m. kir. járási erdőgondnokságnál rendelkezésre állanak. Az erdőgondnokságnál megtekinthető a részletes becslési munkálat is.

Olyan ajánlatok, melyek az árverési és szerződési feltételektől eltérnek, vagy bánatpénzzel ellátva nincsenek, figyelembe nem vétetnek; utóajánlatok el nem fogadtnak.

Írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverező bizottság elnökénél nyujtandók be. A megajánlott összeg számokkal és betűkkel is kiirandó s az ajánlatban kifejezendő az, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket teljesen ismeri és magát azoknak aláveti.

Kozmás, 1914. évi február hó 7-én.

Lőrincz János
körjegyző.

(32)

Orbán Dénes
közs. bíró.

Pályázati hirdetmeny. A szepesi r. kath. püspökség szepesmegyei erdőbirtokán harmadik erdőgondnokság „Szepesvéghely” (vasuti állomás Káposztafalu) székhelylyel létesítettven, az erdőgondnoki állásra pályázat hirdettetik.

A kinevezendő segéderdőmérnök javadalmazása:

1. Fizetés 1900 korona.
2. Lakás kerttel.
3. Lótartási átalány 1400 korona.

Szénaszükséglet.

4. Illetménytüzifa házhoz szállítva 70 *ürm.*
 5. 8 *q* buza, 8 *mm* rozs, 12 *q* árpa, 1 *q* hüvelyes.
 6. Illetménybor (két hordó) váltság 160 korona.
 7. Illetményföld 2 kat. hold.
 8. Három tehéntartás (nyárra legelő, télire elegendő széna).
- Pályázati kérvényhez csatolandók:
1. Keresztlevél.
 2. Erdészeti államvizsgálati bizonyítvány.
 3. Eddigi szolgálatról szóló okmányok.
 4. Erkölcsi bizonyítvány.
 5. Egészségi bizonyítvány.

Kérvényben felemlitendő, hogy katonai szolgálatának mikor tett eleget.

A kinevezendő püspöki segéderdőmérnök egy évi próbaszolgálat után fog állásában véglegesítettetni, ezen év a nyugdíjba be lesz számítva.

Az állás 1914. évi július hó 1-én lesz elfoglalandó.

Kérvények püspök ur őnagyméltóságához Szepeshelyre, u. p. Szepesváralja czimzendők s a szepestapolczai püspöki erdőhivatalhoz Szepestapolcza nyujtandók be.

A kérvények beadásának végső határa 1914. évi márcz. hó 31.

Szepestapolcza, 1914. évi február hó 8-án.

(33)

Pankovits Béla
erdőmester.

Tölgyfaeladási hirdetmény. 2552/914. sz. — A Kállay Emilné tulajdonát képező Balkány (Szabolcs megye) község határában fekvő 120 kat. hold 476 □-öl tölgyeserdő összes faanyaga Nyiregyházán, Szabolcs vármegye árvaszékének hivatalos helyiségében 1914. évi február hó 28-án d. e. 10 órakor, zárt írásbeli ajánlatok útján és szóbeli nyilvános árverésen el fog adatni.

Bánatpénz 10.000 korona.

Árverezni szándékozók felhivatnak, hogy a fenti bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatukat Szabolcs vármegye árvaszéki elnökénél a fenti határidőig nyujtsák be, vagy az árverésen személyesen jelentkezzenek.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak feltétlenül aláveti.

Az árverési feltételek Szabolcs vármegye árszaszéki elnökénél Nyiregyháza és Geneszy Bélánál megtekinthetők.

Az erdőhivatal becslése szerint 1034 1 m³ tölgyműfa és 4158 ürm³ tűzifa van.

Nyiregyháza Szabolcs vármegye árszaszékének 1914. február 3-án tartott üléséből.

(34)

Elnök.

Faeladási hirdetmény. 21/1914. sz. — A beregmegyei Nagygut község előljárósága 1914. évi márczius hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor a község háza tartandó, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladja egy tömegben a község tulajdonát képező erdőterületen tövön álló 2589 darab tölgyfát.

Kikiáltási ár a becslés, azaz 128.205 korona 98 fillér, melyen alól a fák el nem adatnak.

Bánatpénz 12.820 korona.

Utóajánlatok egyáltalán nem fogadtatnak el.

Kiszállítási határidő 1918. évi márczius hó 31-ke.

A becslési iratok és az eladási feltételek a beregszászi m. k. járási erdőgondnokságnál és a községi előljáróságnál megtekinthetők.

Nagygut, 1914. évi február hó 7-én.

Szabó E. Béla

(35.)

Bihari András

jegyző.

bíró.

Faeladási hirdetmény. A nagyderzsida volt urbéresek 4407/913. sz. F. M. engedély alapján eladják 1914. évi márczius hó 9-én Nagyderzsida község háza d. e. 11 órakor kezdődő nyilvános szó- és zárt írásbeli árverésen a tulajdonukat képező, Nagyderzsida község határában fekvő erdejüknek kihasználásra engedélyezett, összesen mintegy 150 kat. hold területén található s a szilágysomlyói m. kir. járási erdőgondnokság által mintegy 373 m³ tölgyműfára, 4473 ürm³ cserhasábtűzifára, 4167 ürm³ cserdorongtűzifára és 1797 szekér ág- és galyfára becsült összes faanyagot.

Kikiáltási ár 35.017 K.

Bánatpénz 3502 K.

Zárt írásbeli ajánlatok csakis a szóbeli árverés megkezdése előtt fogadtnak el. Utó-, becsáron aluli, vagy kellően fel nem szerelt zárt írásbeli ajánlatok el nem fogadtnak.

Részletes árverési és szerződési feltételek a szilágysomlyói m. kir. járási erdőgondnoksnál és Nagyderzsida községhezánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az erdő a községtől 0·5 km-re és a község a legközelebbi derzsidai vasuti állomástól 2·0 km-re fekszik.

(36)

Zaha György
urbéres elnök.

Pályázati hirdetmény. A veszprémi székeskáptalan egy erdőgyakornoki állásra egy évi próbaidő kikötésével pályázatot hirdet, mely állás 1900 korona évi fizetéssel, butorozatlan szoba takarítással, fűtéssel, fokozatos előléptetés fizetésjavítással és nyugdíjjogosultsággal jár.

Pályázhatnak róm. kath. vallásuak, kik hitelesen igazolni tudják, hogy a selmeczbányai erdészeti főiskolán tanulmányaikat elvégezték, ép, erős testalkattal, jó látó- és hallóképességgel birnak.

Személyes megjelenés nem szükséges, de a kiválasztott tartozik bemutatkozni.

Az állás azonnal elfoglalandó Veszprémben.

Sajátkezüleg irt, a nagyságos és főtisztelendő székeskáptalanhoz címzett kérvények legkésőbb folyó évi február hó végéig alulirott erdőhivatalnál nyujtandók be.

Veszprém, 1914. évi február hó 9-én.

(37)

Veszprémi káptalan erdőhivatala.

Faeladási hirdetmény. 880/1913. sz. — Segesd község eladja „Schommert“ nevü erdőrészében kijelölt 1977/911. erd. alb. sz. véghatározattal kihasználásra engedélyezett vágásterületen levő 610 drb. tölgytörzset írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen.

Az összes fatömeg 260 m³ mű- és 547 m³ tűzifát tartalmaz. Kikiáltási ár 6700 korona, bánatpénz ennek 10⁰/₀-a.

Az árverés Segesd község hivatalos helyiségében 1914. évi márczius hó 20-án délelőtt 9 órakor tartatik meg.

Írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés előtt nyújtandók be.

Az árverési feltételek és becslési jegyzék a községi előljárásánál, a segesvári m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Segesd, 1914. évi február hó 9-én.

(38)

A községi előljáróság.

Faeladási hirdetmény. 880/913. sz. — Segesd község eladja „Schommert“ nevű erdőrészében kijelölt 1913. évi rendes vágás-területen levő 193 drb. tölgytörzset írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen.

Az összes fatömeg 58 m³ mû- és 187 m³ tűzifát tartalmaz. Kikiáltási ár 1700 K, bánatpénz ennek 10⁰/o-a.

Az árverés Segesd község hivatalos helyiségében 1914. évi márczius hó 20-án délelőtt 9 órakor tartatik meg.

Írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés előtt nyújtandók be.

Az árverési feltételek és becslési jegyzék a községi előljárásánál és a segesvári m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Segesd, 1914. évi február hó 9-én.

(39)

A községi előljáróság.

Pályázati hirdetmény. 112/1913. sz. — Jolsva r. t. városnál lemondás folytán megüresedett erdőmérnöki állásra pályázat nyittatik.

Javadalmazás: 2500 korona törzsfizetés, 600 korona lakbér, 300 korona faeladási jutalék, mely a törzsfizetéshez a nyugdíjba be lesz számítva, ötször 200 korona ötödéves korpótlék a törzsfizetés emeléséhez, 50 ürméter kemény tűzifa befuvarozással és szegődményi föld használata.

Nyugdíj törzsfizetés után biztosítva, a választás életfogytiglanra szól.

Ezen állást elnyerni óhajtók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-ában meghatározott képesítést és eddigi szolgálati alkalmazásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi márczius 15-ig Jolsva város polgármesteri hivatalához nyújtják be.

Erdőrendészeti gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Az erdőtiszt szolgálati szabályzata az érdeklődőknek rendelkezésükre áll, szabad idejében az erdőtisztnek a mérnöki gyakorlat megengedett. Az állás legkésőbb 1914. évi április hó 1-én elfoglalandó.

Jolsva, 1914. évi február hó 10-én.

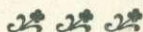
(40)

Habányi József
polgármesterhelyettes.

**Az „Erdészeti Lapok“ 1914. évi IV. füzetének
tartalma:**

	Oldal
<i>Bund Károly</i> : Az erdészeti államvizsgát megelőző gyakorlati kiképzés ...	155
<i>Héjj János István és Csermák Sándor</i> : Tuskóirtás az „Astralit“ nevű robbantó-anyaggal ...	166
<i>Tornay Gyula</i> : Az ártéri erdők kérdéséhez ...	179
<i>Borsiczky Ottó</i> : A Salzkammergut ...	182
EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK. Meghívó felolvasásra ...	199
Levél a szerkesztőhöz. I. és II. ...	200
KÜLÖNFÉLÉK. Személyi hírek. — Tanulmányuton. (<i>Páter Ernő</i>) —	
Halálozás ...	207
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	214
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA ...	215
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1914. évi	
január hóban ...	232
Faárverések eredményei ...	227
HIRDETÉSEK ...	I—XIX

- RENDSZERES NÖVÉNYTAN. Irta: dr. Tuzson János. I. Általános rész és a virágtalan növények. Ára egyesületi tagoknak 8 K. Bolti ára 10 K.
- A FENYŐFÉLÉK FÁJÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ SZÖVEGTANA. Irta: dr. Hollendonner Ferencz. Ára tagoknak 16 K, másoknak 25 K.
- A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K.
- AZ ÁKÁCZFA MONOGRAFIÁJA. Irta: Vadas Jenő. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 6 K, másoknak 8 K.
- ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.
- MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.
- ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1889. (I—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5., 1899 (XIX.) 1901—3.: (XXI—XXIII.) évfolyam.
- Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.
- Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.
- Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.
- Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.
- Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.
- Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f
- Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1909. évi XXIX. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.
- Az 1910. és 1911. évi (XXX. és XXXI.) évf. ára tagoknak 2 K, másoknak 4 K.
- Az Erdészeti Rendeleték Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése eseté bérmentve küldetnek.
- TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)
- A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor. Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K
- HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- A BÜKKTŰZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.
- A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.
- ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.
- A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.
- ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.
- FÁBÓL KÉSZÍTETT CZUKOR ÉS ALKOHOL. Irta: dr. Zemplén Géza. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 f küldendő be. Kapható az Eggenberger-féle könyvkereskedésben is. (Budapest, IV. Kecskeméti-u. 3.)
- NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. füzet. Mohók, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K. Irta Fekete Lajos.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél továbbá megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Irta: Fekete Lajos. Ára 4 K, ill. 3 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐBECSLÉSTAN. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8, ill. 6 K. Kapható

Fekete Lajos min. tanácsosnál Selmezbányán.

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmezbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMEZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmezbányán).

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő (Selmezbánya). I. rész. 1. és 2. kötet: Középités. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. —

II. rész: Ut-, vasut- és hidépités. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

ERDŐRENDEZÉSÜNK FEJLESZTÉSÉRŐL. Irta Muzsnay Géza, Zsarnóca (Bars m.). Ára 5 K, bérmentesítve 5 K 45 f.

ERDŐRENDEZÉSTAN. Irta: Muzsnay Géza, Zsarnóca (Bars m.). Ára 10 K bérmentesítve, ajánlva 10 K 55 f.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMII LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmivelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

AZ ERDŐ, ANNAK MŰVELÉSE, HASZNAI, VÉDELME ÉS RENDEZÉSE. 28 ábrával. Irta: Földes János. 1911. Megrendelhető a „Pátria” irod. váll. és nyomdai r.-t.-nál, Budapest, IX., Üllői-út 25. Ára 1 K.

AZ ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmezbánya).

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

GRAFOSZTIKA ÉS VASSZERKEZETEK. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 8 K, másoknak 10 K. (Kapható ugyanott.)

BETŰSOROS TÁRGYMUJTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ. Ára 1 K 20 fill. Megrendelhetők a földmivelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendező-sége. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVEDELMI FÜZESÉK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmivelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésénél, Budapest, Múzeum körút 2. szám.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Petricsek Adolf*. Selmezbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

„A VADÁSZ-VIZSLA.” Gyakorlati utmutató a vizslanevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. Irta: Stark Dezső főerdész. III. kiadás. Ára 2 K. Megrendelhető a „Pátria” irodalmi vállalatnál, Budapest, Üllői-ut 25.

KEDVEZMÉNY. A dr. Herezél-féle fasor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fasor 9. sz.) vizgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek. Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.